Serie nouă
FEBRUARIE 2018
2
(CLXLIX)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA



Din sumar:

✓Concertele Filarmonicii "George Enescu"
✓Festivalul Internațional "Leonard", ediția a XIV-a
✓Despărțiri - Nicolae Teodoreanu, Paul Urmuzescu
✓Muzica Bucureştiului de altădată
✓Sergiu Cioiu, în căutarea tinereții
✓Sanremo - istoria unui festival (IV)

În imagine:
Andra

Să-i prețuim pe simfoniști

Să zicem că, înaintea oricărui început, Dumnezeu impondera întru Sine precum o „gaură albă”, de nesunet, avidând în prorpia-i tăcere. Poate că tocmai această tainică nerostire a colapsat într-un fior... Atunci, dintr-o teribilă voință creatoare, Dumnezeul înfiorat a inițiat facerea lumii lovind mai întâi dumnezeiște (cum altfel?) într-un uriaş Tam-tam. În fond, era chiar glasul Lui. Astfel, condensul de tăcere a crăpat nefiirea, vibrând spațiul cu infinită întindere şi descolăcindu-i timpului necontenirea trecerii. De-a lungul şi de-a latul, Marele Sunet a prins a făuri Universul.

Cum Dumnezeu iubea lumea, a investit-o cu caractere proprii instrumentelor muzicale. Astfel, femininului i-a atribuit sunetul cristalin şi velocitatea violinei, iar masculinului, moderația tandră a violoncelului. Nici vârstele nu au fost ignorate: copilăriei i s-a conferit spontaneitatea ludică a piculinei; adolescenței, expesivitatea cu multiple nuanțe a clarinetului; maturității i s-a acordat vocația de survol a cornului; senectutea a primit, deopotrivă, lirismul şi comicul fagotului. Şi fenomenele au fost părtaşe la această divină distribuire: ploii i s-a dat sunetul textural al chims-urilor; zefirul a primit lejeritatea glissando-urilor de harpă; tunetul, binecunoscu-tele lovituri, creşteri şi descreşteri ale timpanelor. Tristeței i s-a împărtăşit nostalgia delicată a oboiului, în vreme ce bucuriei i s-a dăruit jovialitatea flautului. Eroismul solar a primit sunet de trompetă, iar tragicului i s-au rezervat registrle de trombon. În fine, pianul, prin tonurile sale acordic-polifone şi multiplele nuanțe de tuşeu, a fost racordat epocilor şi sintaxei acestora. Vocea i-a rămas pe deplin omului ca atare, s-o cânte după chipurile năzuințelor sale.

Până ca toată această orchestrație a lumii să-şi deprindă rostul, obosit poate de atâta creație şi hărăzire, Dumnezeu s-a retras în nevăzut să se odihnească preț de-o eternitate. Lumea de-acum, din vremea somnului Său, îşi duce cântarea cum poate, cum crede, cum îşi imaginează că însuşi Dumnezeu şi-ar fi dorit. Este o cântare când lină, când amețitoare, când domoală, când aprigă. Uneori, câte un muzician ales îi conferă valențe de simfonie. Iar cântul lumii parcă se purifică, căpătând aură de sens, de minunată aducere laolaltă. Dar, cum omul e ființă muritoare, nici cântul său nu durează dincolo de putința memoriei. Atunci, oh, câtă patimă şi câtă restrişte, câtă risipire şi câtă angoasă. Şi, mai ales, cât zgomot!... Trebuie să-i prețuim pe cei aleşi să ne armonizeze cu sonoritatea simfoniilor. Să le ascultăm zicerea şi să le învățăm cântul. Cu siguranță, lumea va fi mai bună, pretutindeni şi oricând, necontenind fiorul divin.



George BALINT

DIN SUMAR

Pe scena Atheneului Român......................2-6
Pe scena Studioului “Mihai Jora”.............7-9
Recitaluri camerale...............................9-13
Festivalul Internaţional “Leonard”........13-15
Corespondenţe de peste hotare.............15-18
Remember - D.D. Botez, Şt. Niculescu...18-20
Adio, N. Teodoreanu, P. Urmuzescu!....21-23
Punctul pe j ...azz.................................27-28
Show internaţional la Focşani............30-31
Femina..32-33
Sub flamura romanţei..............................40
Pop-rock...42-43
“Reconstituirea” Ileanei Popovici.........44-45

Căutându-l pe Kreisler

Concertele din 11 şi 12 ianuarie 2018 au deschis anul aniversar al Filarmonicii George Enescu, care sărbătoreşte 150 de ani de la înfiinţare. Christian Badea a început această seară festivă cu poemul vocal-orchestral *Isis* de Enescu, o alegere cât se poate de potrivită. Mi-am adus aminte de anii 1970-1980, când stagiunile Filarmonicii reuşeau să prezinte cu consecvenţă opusuri importante din creaţia compozitorilor români moderni şi contemporani; astăzi, cu foarte puţine excepţii, muzica "generaţiei de aur" şi a următoarelor pleiade de compozitori români e cântată mai ales în festivaluri specializate. Or, dacă publicul larg nu e în mod constant antrenat şi pentru audiţii mai puţin "consonante", nu va deveni niciodată receptiv la tot ce a urmat după Stravinsky, Prokofiev şi Bartok. Astfel, cu toate că muzica din *Isis* - "misterioasă, selenară, tristanescă", cum spune Pascal Bentoiu, cel care a descoperit partitura lui Enescu în 1996 şi a orchestrat-o în 1999 – e cam la fel de accesibilă ca, să spunem, *Pelléas et Mélisande* de Debussy şi cu toate că a fost excelent cântată, durata aplauzelor nu a permis, în seara de vineri, o a doua revenire pe scenă a dirijorului înainte de plecarea orchestrei. Şi e păcat! S-a cântat frumos, cu atenţie la detaliu – solo-urile cristaline ale oboiului şi melismele flautului, pasajele ameţitoare ale harpelor au fost inspirate, pizzicato-urile contrabaşilor au sunat totodată precis şi estompat. Corul, pregătit de excelentul Iosif Ion Prunner, a creat jocuri timbrale care s-au amestecat sau suprapus în mod fericit cu nuanţele rafinate ale orchestrei. Ce-i drept, stând aproape de scenă, am avut senzaţia de "detaliu privit prin lupă", de sonorităţi mai degrabă palpabile decât volatile, ceea ce a creat, în schimb, o impresie generală de vrajă precisă, de claritate şi magie, în spiritul artei egiptene antice. Totuşi, conotaţiile exotice ale culorilor sunt secundare în această muzică; primează, cred, funcţia sa contemplativ – imnică. Christian Badea a realizat o construcţie impecabilă – multitudinea de idei, senzaţii, chemări, elanuri, creşteri şi suspensii s-a construit pe un mare arc cu o culminaţie – "cheie de boltă" aşezată asimetric, chiar după secţiunea de aur, către sfârşitul lucrării. Simţul timpului muzical este doar una din calităţile dirijorului – timpul lipsit de grabă din *Isis*, "veşnic cât lumea" a găsit o arhitectură perfectă în viziunea lui Christian Badea, chiar dacă precizia detaliilor a răpit pe alocuri din senzaţia de inefabil, tipică lui Enescu. I se cuvine încă o dată o mare plecăciune lui Pascal Bentoiu pentru extraordinara înţelegere a acestei muzici şi pentru minuţiosul travaliu de orchestraţie.

Filarmonica George Enescu

Am perceput *Concertul pentru pian şi orchestra* de Schumann, în seara de 12 ianuarie, ca pe un bibelou preţios pe fondul a două fresce de proporţii: *Isis,* cu conotaţiile sale simboliste şi *Simfonia a7-a* de Dvořák, profund romantică, au încadrat o viziune armonioasă, transparentă, foarte *comme il faut,* chiar cu accente rococo, a unei muzici din care nu lipsesc grandoarea, dramatismul, expresia suferinţei. Mijloacele pianistice ale Danei Ciocârlie sunt excelente; frazarea sa este cultivată şi de bun gust, sunetul este splendid, controlul tuşeului e aproape impecabil, viziunea e clară şi coerentă. Personajele care populează acest peisaj realizat cu fineţe şi cultură sunt un Eusebius ingenuu, uşor efeminat şi amator de conversaţii intime şi un Florestan prudent, care nu depăşeşte niciodată limitele decenţei. Kreisler însă, kappelmeister-ul pasional al lui E.T.A. Hoffmann, care, odată cu *Kresileriana* a devenit al treilea personaj emblematic al lui Schumann – Kreisler, cu trăirile sale paradoxale, apariţiile şi dispariţiile misterioase şi intempestive şi cu dramul său de nebunie nu s-a făcut simţit. Avem de-a face cu un Schumann fragil, vulnerabil şi totodată previzibil, fără asperităţi – o viziune valabilă şi, cu siguranţă, apreciată. Christian Badea a acompaniat această variantă graţioasă şi echilibrată, fără excese de fantezie, a concertului lui Schumann cu toată înţelegerea şi experienţa unui dirijor ce are în spate colaborări cu sute de solişti; temperamentul său tumultuos s-a adaptat cu fineţe concepţiei pianistei. Dialogul orchestrei cu pianul în tema a II-a a finalului a ilustrat diferenţa de temperamente dintre protagonişti: tema în contratimpi şi ritm punctat dirijată poate prea incisiv de Christian Badea a contrastat puternic cu răspunsul dubitativ al pianului. Interpretarea Danei Ciocârlie este atât de armonioasă, încât romantismul schumanian capătă, chiar în momentele sale cele mai intime, o tentă clasic-universală. În cadenţa părţii I, pedala abundentă pe duble şi acorduri a contribuit la efectul de orgă, în spiritul unor momente schumaniene de tip gotic, iar tempo-ul grijuliu a permis un bun control pianistic, fără asumarea unor riscuri prea mari. Bunul gust al Danei Ciocârlie s-a manifestat cu prisosinţă în cel de-al doilea bis, *Vogel als Prophet* din *Waldszenen*, unde


Dana Ciorcârlie

simplitatea discursului a fost admirabilă – singurătatea profetului neînţeles a fost redată cu o sinceritate dezarmantă. Primul bis, *Noveletta op. 21, nr. 2* a avut o dezinvoltură pianistică poate chiar insuficient înţeleasă şi apreciată de public – dintr-un soi de modestie, interpreta evită efectele facile.

Danei Ciocârlie îi revine meritul de a fi realizat recent integrala creaţiei pentru pian de Schumann, foarte lăudată de critica franceză, integrala lui Eric le Sage rămânând, pentru cunoscători, una de referinţă.

În Simfonia a7-a a lui Dvořák, Christian Badea a readus aminte că arta romantica s-a construit şi în jurul noţiunii de eroic - sublim, în contrast cu frumosul, pitorescul, pastoralul. Tragismul trăirilor lui Dvořák, elanurile eroice şi momentele de acalmie, aspiraţia către "sublim", în contradicţie cu confortul pastoral-pitoresc, au fost redate cu convingere şi măiestrie. Partea a III-a, *Scherzo*, a fost şi pitorească: ascuţind ritmul dansant, Badea a scos în evidenţă caracterul etnic-slav al muzicii lui Dvořák. Discursul articulat în pesante a sunat foarte autentic. Registrul dramatic este cel în care dirijorul pare a se simţi cel mai bine. Dar, dincolo de energie şi autoritate, de predilecţia pentru momentele apoteotice, Christian Badea demonstrează o perfectă adecvare a mijloacelor tehnice la

intenția muzicală. Proporția dintre intenție, comunicare şi rezultat sonor este la el întotdeauna foarte reuşită. Eficiența sa nu pare niciodată un scop în sine, iar abilitatea de a nu pierde nici o clipă întregul din cauza detaliilor, de a justifica fiecare moment din desfăşurarea muzicală prin economia întregii construcții e o calitate pe care orchestra şi publicul o percep şi care face parte din "stofa" adevăraților maeştri.

În timpul *Concertului* de Schumann m-am întrebat: unde e de găsit Kreisler, în seara de astăzi? Poate doar în partituri. Ca orice personaj romantic, Kreisler – şi poetul, în general – păcătuiesc prin abandonul controlului sub avalanşa trăirilor. Dar cât de poet poți fi în cuşca cu lei? Pe scenă, echilibrul dintre control şi abandon e un lucru fragil.

Lena VIERU CONTA

Pe scena Atheneului

În compania Filarmonicii bucureştene, în 18 şi 19 ianuarie 2018 au evoluat două personalități prestigioase ale artei interpretative actuale: dirijorul Cristian Măcelaru şi pianistul Mihai Ungureanu. Programul a fost alcătuit din creații reprezentative ale romantismului muzical şi din prima jumătate a secolului al XX-lea. În debutul manifestării am ascultat ***Uvertura*** Operei ***Olandezul zburător*** de Richard Wagner, lucrare ce evocă plenar temperamentul artistic al autorului, precum şi particularitățile specifice ale limbajului său sonor. Sub bagheta inspirată a lui Cristian Măcelaru, orchestra a evidențiat expansiunea melodică irezistibilă, originalitatea leitmotivelor, bogăția armonică şi profunzimea conținutului ce sugerează deznodământul tragic al acțiunii. Artiştii au reliefat cu măiestrie fluxul neîntrerupt al imaginilor diverse, derulate original în cadrul discursului muzical plin de culoare şi dinamism, în care percepem o inedită afinitate între sentimentul iubirii şi moarte.

Programul a continuat cu celebrul ***Dans macabru*** de Franz Liszt (elaborat în 1849 şi publicat în 1865), lucrare concertantă de anvergură, ce prezintă personalitatea fascinantă a autorului, în care idealistul şi misticul se asociază cu pianistul de succes, capabil să facă față unor dificultăți ce păreau a fi insurmontabile. Subintitulat *Parafrază pe Dies irae* (cu referire la cunoscuta secvență medievală pe care o


Mihai Ungureanu

prelucrează cu măiestrie), *Dansul macabru* a cunoscut în timp o faimă mondială bine meritată, fiind integrat de unii cercetători pe lista concertelor pentru pian şi orchestră. Maestrul Mihai Ungureanu a inclus în vastul său repertoriu, alaturi de lucrările aflate pe afişele de concert ale altor pianişti şi creații mai puțin cântate, extrem de valoroase, dificile şi originale. Îmi amintesc o seară memorabilă din cadrul SIMN (ediția 2017), în care domnia sa a interpretat *Concertul nr. 2 pentru pian şi orchestră* de Pascal Bentoiu pe scena Sălii Radio. *Dansul macabru* a fost un nou prilej pentru artist de a-şi etala talentul, experiența şi arta pianistică redutabilă. Lucrarea sintetizează magistral cuceririle lisztiene în domeniul armoniei, în utilizarea procedeului variațional, precum şi în tehnica instrumentală. Prestația de excepție în care pianistul, dirijorul şi orchestra s-au aflat într-o excelentă colaborare a evidențiat preocuparea compozitorului de a sonda profunzimile ancestrale, de a înfățişa personaje şi evenimente din epocile anterioare; sursele de inspirație diverse sunt abordate însă în spirit novator, vizionar. Depăşind cu dezinvoltură toate dificultățile pianistice, Mihai Ungureanu a pătruns în adâncimea semnificațiilor muzicii şi a realizat cu rafinament dezideratul autorului legat de interpretare: "Îmi creez tehnica din suflet şi nu din mecanică". Aşa cum era de aşteptat, pianistul a prezentat la bis o superbă pagină lisztiană, selectată din ciclul *Ani de pelerinaj* (*Sonetul nr. 104 de Petrarca*), în care publicul a admirat o altă fațetă a personalității sale ce îngemănează armonios sensibilitatea şi reflecția. Deşi se desfăşoară pe parcursul a 81 de măsuri, lucrarea pare mult mai amplă datorită profunzimii conținutului, varietății agogice, prezentării temei lirice principale în diverse ipostaze şi a pasajelor de bravură. Pianistul a creat o atmosferă de magie sonoră, în care tablourile muzicale de mare expresivitate au contrastat cu secvențe strălucitoare, de virtuozitate instrumentală.

În partea a doua a concertului am ascultat ***Simfonia a IV-a în fa minor*** a compozitorului englez Ralph Vaughan Williams, creație deosebit de interesantă şi ofertantă în acelaşi timp, care a evidențiat convingător calitățile dirijorului Cristian Măcelaru, artist cu o carieră apreciată pe plan internațional. Pe parcursul celor 4 mişcări ale simfoniei i-am admirat viziunea estetică şi arta dirijorală ce a fascinat în egală măsură orchestra şi publicul; interpretarea de înalt nivel artistic a demonstrat că starea de creație nu e repetabilă, ci înlocuită cu alta, că fiecare secțiune şi imagine muzicală are chipul ei unic. Conturarea expresivă a detaliilor şi încadrarea lor firească în cadrul arhitecturii lucrării ne-a dus cu gândul la noțiunea de fragmentare şi multiplicitate a subiecților din teoria post modernismului, precum şi la aspirația universală spre unitate. Am admirat maniera profesionistă cu care dirijorul a abordat partitura. Prima mişcare *Allegro* a evidențiat complexitatea discursului muzical (elaborat în formă de sonată), în care sunt prezente numeroase motive abrupte, preponderent disonante, realizate în nuanțe mari - ce vor căpăta înveşmântări originale în mişcările succesive. Mişcarea a doua, *Andante moderato,* marcată de lirism reținut, a evocat preocuparea compozitorului de a contura expresiv anumite sonorități şi evenimente ale discursului muzical. Mişcarea a treia, *Scherzo. Allegro molto*, remarcabilă prin spectaculos, prin dinamism şi virtuozitate, a evidențiat calitățile de excepție ale dirijorului şi valoarea orchestrei. Cristian Măcelaru a reliefat cu fantezie pregnanța ritmică şi diversitatea dinamică, a creionat un caleidoscop imagini muzicale cuceritoare prin farmecul şi vitalitatea lor. Mişcarea a patra, *Finale con Epilogo fugato. Allegro molto* a transmis multă energie şi strălucire; publicul a admirat rafinamentul cu care a fost reliefată secțiunea polifonică şi a recunoscut motive intonate anterior în alte ipostaze. Gestica elegantă şi expresivă a dirijorului, dar şi performanțele pianistice ale lui Mihai Ungureanu ne amintesc elogiul adus mâinii de Tudor Arghezi în poezia *Mâna lui;* autorul aseamănă mâna cu o floare *făcută pe flaut, pe cimpoi şi alăută*, considerând-o drept instrument principal al fiecărei creații importante. Concertele de pe scena Atheneului au prilejuit protagoniştilor ocazia de a-şi etala talentul, experiența şi profesionalismul, iar publicului bucuria de a participa la evenimente artistice de excepție.

Carmen MANEA

Energie şi forţă expresivă

26 ianuarie 2018… Am intrat în Sala Mare a Ateneului, cu gândul că voi fi martora unui concert ”obişnuit” de stagiune, care ar fi urmat să se deruleze la parametrii de profesionalism cu care Orchestra Filarmonicii ”George Enescu” ne-a obişnuit…Firesc, atracţia programului s-ar fi putut coagula în jurul acelor repere romantice de largă audienţă, pe care unul din cei mai bine cotaţi compozitori ruşi ai tuturor timpurilor, Piotr Ilici Ceaikovski, le-a conceput şi revizuit, cu meticulozitatea-i caracteristică, de-a lungul unui acelaşi deceniu: *Uvertura-fantezie ”Romeo şi Julieta”* şi *Simfonia nr. 2*. Familiarizat cu această tipologie repertorială, ansamblul Filarmonicii ar fi avut capacitatea de a satisface orizontul de aşteptare al publicului, prin realizarea unei versiuni interpretative datorită căreia ar fi fost cu siguranţă de apreciat joncţiunea dintre consecvenţa stilistică şi spontaneitatea expresivă a acestor pagini orchestrale.


Doru Roman, Andrei Tănăsescu, Mihnea Ignat, Sorin Petrescu

foto: Marius Văjoaica

Însă, sub bagheta sugestivă a lui Mihnea Ignat, continua fluidizare a discursului fonic a înlesnit întrepătrunderea multiplelor inserţii tematice în trasee de un incontestabil dramatism, cu nuanţe senzuale (în *”Romeo şi Julieta”*) dar şi cu acumulări conflictuale puternice. Energic şi temperamental, uneori maiestuos alteori impetuos, precum esenţa carnaţiei sonore ceaikovskiene, gestul dirijoral a coordonat cu precizie omogenitatea judicios dozată a fluxului sonor, în care s-au îmbinat alcătuiri sintactice complementare mizând, în primul rând, pe generozitatea melodică proprie spiritului rus.

Punctul de interes maxim al serii l-a reprezentat, fără îndoială, lucrarea concertantă, ale cărei coordonate creatoare îşi au originea în deconstrucţia – şi reconstruirea, în termeni postmoderni – ai tradiţionalei *Ciulendre*. Doi pianişti de o remarcabilă virtuozitate, deopotrivă compozitori şi orchestratori, au colaborat la elaborarea acestei piese, a cărei ipostaze iniţiale a fost dedicată exclusiv pianului. Dacă dificila *Ciuleandră* pentru pian la patru mâini a fost proiectată de Andrei Tănăsescu ca o osmoză stilistică orientată către teatrul instrumental, ce speculează cu abilitate metamorfozele liniei melodice într-un traseu cu intenţii ludice amintind simultan de Paganini-Rahmaninov, de muzica aleatoare, dar şi de Steve Reich ori Philip Glass, versiunea pentru pian, percuţie şi orchestră realizată de către Sorin Petrescu a extrapolat spectaculozitatea intervenţiilor solistice într-o ambianţă timbrală care i-a conferit amploarea unei viziuni de perspectivă asupra binecunoscutei teme iniţiale. Amintind de tradiţia lisztiană a parafrazei gândite ca un impuls energetic cu virtuţi variaţionale, *Ciuleandra* lui Andrei Tănăsescu l-a avut ca interpret, alături de excepţionalul pianist Sorin Petrescu, şi pe Doru Roman, un percuţionist versat, cu o disponibilitate tehnică şi o cultură a sunetului ireproşabile.

Rămânând în sfera rezonanţei folclorice, bisurile propuse de către cei doi artişti plurivalenţi au reunit, pe scena Ateneului, componenţii ansamblului **Contraste**, flautistul Ion Bogdan Ştefănescu valorificând împreună cu Doru Roman şi Sorin Petrescu mostre din tezaurul arhaic românesc de factură dansantă, similară tradiţionalei *Ciulendre*. A impresionat energia absolut specială a *Căluşului* (într-un aranjament original pentru flaut, percuţie şi pian), care a adus un plus de dinamism întregului parcurs concertant, aplauzele cumulate ale auditoriului răsplătind, totodată, atât calitatea performanţei soliştilor, cât şi implicarea – cu vizibilă plăcere, în derularea integrală a laboriosului proces interpretativ – a membrilor orchestrei coordonate de dirijorul Mihnea Ignat,. Felicitări tuturor care au investit această seară cu atributele unei reuşite!

Loredana **BALTAZAR**

Sărbătorirea Zilei Culturii Naţionale

În suita manifestărilor prilejuite de Ziua Culturii Naţionale, la 15 ianuarie 2018, ziua de naştere a poetului Mihai Eminescu, un eveniment important s-a desfăşurat la Atheneul Român într-un parteneriat dintre Ministerul Culturii şi Identităţii Naţionale şi Filarmonica de Stat “George Enescu”.

Ministerul Culturii şi Identităţii Naţionale a asigurat listele de invitaţi şi repartizarea acestora pe fotolii, în stal şi în loji. Comentariul omagial a fost rostit de Lucian Romaşcanu, ministrul culturii în guvernul demisionar chiar în acea seară.

A urmat înmânarea Diplomelor de excelenţă unui număr de 65 de personalităţi aflate la vârstă seniorială, pentru meritele excepţionale în creaţie artistică şi în interpretare, şi aici s-au numărat oameni de muzică, de teatru şi de cinematografie, scriitori şi poeţi, pictori, sculptori şi graficieni, lexicografi, editori şi diplomaţi. Ministrul Lucian Romaşcanu a citit el însuşi fişele de recomandare a tuturor acestora.

Am reţinut din această maree de informaţii care a durat o oră şi cincisprezece minute, numele muzicienilor care au primit Diploma de excelenţă.

Ei sunt **Petre Codreanu**, critic muzical şi consilier artistic, **Carmen Petra Basacopol**, compozitoare, **Remus Geogescu**, şef de orchestră şi compozitor, **Doru Popovici**, compozitor şi publicist, **Valentin Gheorghiu**, pianist concertist şi compozitor.

Eu am văzut aici prodigioase victorii ale spiritului şi gesturi de recunoaştere care îi onorează pe promotori.

După aceste momente oficiale sau semioficiale, cu profuzii de buchete de flori şi de aplauze la auzirea unui nume sau al altuia, Orchestra simfonică şi Corul Filarmonicii bucureştene, sub bagheta dirijorului Horia Andreescu, directorul artistic al acestei instituţii, au început programul concertului care s-a derulat ca manifestare artistică de ţinută extraordinară.

Am ascultat *Uvertura din Suita nr.2 pentru orchestră* de George Enescu, *Preludiu şi fugă* de Constantin Silvestri, *Corul oaspeţilor* din opera *Tannhäuser* de Richard Wagner, *Corul ţiganilor* din opera *Trubadurul* de Giuseppe Verdi, *Valurile*


Horia Andreescu
foto: Virgil Oprina

Dunării de Iosif Ivanovici, Uvertura operei *Forţa destinului* de Giuseppe Verdi, *Izbuc* din suita *Munţii apuseni* de Marţian Negrea, *Farandolă, Seguidilla* şi *Toreadorii* din opera *Carmen* de Georges Bizet, şi *Hora staccato* de Grigoraş Dinicu, piesă care a fost repetată în fervoarea asistenţei ca bis...

Este de subliniat aici buna dispoziţie a componenţilor orchestrei şi a coriştilor şi coristelor, plăcerea efectivă de a cânta acest repertoriu cu titluri de cert succes la public. Altfel spus, era emulaţie şi pe podiumul Ateneului şi în sală, sub gestul dirijoral cu artă şi cu forţă de nestins al maestrului Horia Andreescu.

Cu seriozitate şi conştiinţă profesională, ansamblurile simfonic şi coral ale Filarmonicii au răspuns admirabil la cerinţele momentului evocat şi reprezentat de Ziua Culturii Naţionale, fără să întrevedem că ar fost o obligaţie de serviciu suplimentară faţă de pregătirea programelor simfonice săptămânale de la Ateneul Român.

Îi preţuiesc pe cei care şi-au adus contribuţia la conturarea şi la conceperea acestei elogieri de succes, pentru că totdeauna ceea ce este important este realizarea, efectul, ori acestea au fost la condiţia admirabilă de mare Festival Muzical Internaţional.

Întreaga seară a strălucit sub aura lui Eminescu, al cărui nume este înscris pe coronamentul plafonului Sălii Mari, Eminescu ctitor de cultură şi civilizaţie românească.

Mircea ŞTEFĂNESCU

Clasic e Fantastic – Dublu Eveniment

Ultimele două spectacole din ciclul de concerte educative Clasic e Fantastic. Cum să înţelegem muzica (un proiect de referinţă în viaţa muzicală autohtonă) au constituit, fiecare în parte, evenimente artistice deosebite.

Concertul de Sărbători ne-a impresionat prin evoluţia excelentă atât a Orchestrei simfonice a Colegiului Naţional de Arte *Dinu Lipatti*, cât şi a celor două remarcabile talente ale Colegiului – violonistul **Dragoş Ruşanu** (clasa prof. Magdalena Ursu) în *Csardas*-ul lui V. Monti şi violoncelistul **Jan Sekaci** (clasa prof. Octavian Lup) în *Balada* de C. Porumbescu, prezentată într-o reuşită transcriere pentru violoncel şi orchestră.

Am apreciat totodată viziunile dirijorale deosebit de inspirate ale maestrului Nicolae Racu şi Andrei Ştefan Racu în *Dansurile ungare* nr.5 şi 6 de J. Brahms, *Promenada* şi *Marea Poartă a Kievului* din *Tablouri dintr-o expoziţie* de Musorgski/Ravel şi entuziasmantul mini-concert de colinde româneşti şi americane (prezentate în irezistibile ritmuri şi armonii de jazz) susţinut de *special guest* Irina Sârbu – o tânără, admirabilă voce a *jazz*-ului românesc, acompaniată la pian de Puiu Pascu.

Înaltul standard artistic s-a menţinut şi în primul spectacol *Clasic e Fantastic* din noul an, care ne-a propus o inedită abordare de înţelegere a muzicii în întrepătrundere cu dansul. În acest sens, şlagăre ale muzicii de cameră, piese de virtuozitate şi de mare popularitate au devenit, unele dintre ele, punctele de sprijin ale unor încântătoare momente coregrafice.

Rând pe rând, ne-am lăsat purtaţi pe aripile unei muzici seducătoare, în primul rând prin spectaculoasa lor virtuozitate – ce stârneşte mereu admiraţie – dar şi prin frumuseţea şi expresivitatea liniilor melodice, a construcţiilor armonice, a ritmurilor debordante, captivante.

Ne-au emoţionat puternic, ne-au impresionat, toţi aceşti tineri muzicieni şi balerini (laureaţi ai olimpiadelor de arte şi ai unor concursuri naţionale şi internaţionale) prin prospeţimea, candoarea, talentul, pasiunea şi meşteşugul care au răzbătut dincolo de fiecare act interpretativ.

I-am admirat pe: violonistul **Dragoş Ruşanu** (clasa prof. Magdalena Ursu) interpretând, cu o tehnică remarcabilă (pentru vârsta lui) şi o intuitivă puritate expresivă, *Melodii lăutăreşti* de P. de Sarasate şi *Dans spaniol* de M. De Falla – acompaniat la pian de prof. Olga Babadjan; violoncelistul **Valentin Simion** (clasa prof. Ella Bokor) prezentând, cu acurateţe tehnică şi sunet cald, de mare fineţe, *Dansul elfilor* de D. Popper si *Moartea lebedei* de C. Saint-Saëns – acompaniat la harpă de colegul său Andrei Olaru; violonistul **Luca Amarandei** (clasa prof. Magdalena Ursu) cântând, cu dezinvoltură şi sensibilitate, *Balada* de C. Porumbescu şi *Introducere* şi *Tarantella* de P. de Sarasate - acompaniat la pian de prof. Olga Babadjan; pianistul **Antonio Creţu** (clasa prof. Mihaela Zamfirescu) interpretând, cu precizie tehnică, emoţie şi elan artistic, *Fur Elise* de L. van Beethoven şi *Alla Turca* de W. A. Mozart; harpistul **Andrei Olaru** (clasa prof. Miruna Vidican) prezentând, cu tehnică filigranată, eleganţă şi rafinament, *Dance of the Sugar Plum Fairy* din baletul *Spărgătorul de nuci* de P. I. Ceaikovski şi *Morning* din suita *Peer Gynt* de Ed. Grieg; violonistul **Ştefan Aprodu** (clasa prof. Magdalena Ursu) interpretând, cu veritabil aplomb virtuozic, profundă înţelegere a partiturii, la cotele uimitoarei sale trăiri muzicale, *Introducere* şi *Rondo capriccioso* de C. Saint-Saëns – acompaniat la pian de prof. Olga Babadjan – muzician de mare valoare, dedicat cu totul profesiei, ce a „ ţinut spatele” cu *brio* multor tineri de excepţie, în devenirea lor artistică..


Olga Badadjan

Momentele speciale, când mişcarea expresivă şi graţioasă a însoţit arta sunetelor, au fost: *Dansul spaniol* al lui M. De Falla, când au intrat in scenă, cu distincţie şi debordant dinamism, **Octavia Cristea**, **Carmen Pândaru, Gabriela Durleci**

şi **Maria Rogojan** – pregătirea elevelor şi coregrafia fiind asigurate de prof. Mihaela Ţigănuş; *Moartea Lebedei*, pe muzica lui C. Saint-Saëns a adus-o în prim plan pe graţioasa şi expresiva **Andreea Dumitru**, cu un superb profil de lebădă (eleva prof. Cristina Mitu) – respectând coregrafia clasică a lui Fokin, iar *Dansu*l din *Spărgătorul de nuci* de P. I. Ceaikovski le-a adus pe podiumul Ateneului, pe micuţele, delicatele şi atât de talentatele balerine **Grama Alecia, Lăzărescu Cristina**, **Anghelescu Ioana**, **Cârnu Adela** - elevele prof. Rose-Marie Bot Stocec, care a semnat şi coregrafia. Se cuvine a sublinia că în toate cele trei coregrafii s-a ţinut seama de spaţiul restrâns de mişcare, fără ca aceste limite să ştirbească din magia elegantei arte.

Spectacolul a fost realizat în colaborare cu Fundaţia *Remember Enescu* şi Liceul de Coregrafie *Floria Capsali* din Bucureşti... Cea care a fost, ca de fiecare dată, gazdă ideală, maestră de ceremonii – fie ele artistice (analitice, comparative sau de sinteză) sau pur educative – muzicologul realizator **Cristina Sârbu**, ne-a demonstrat încă o dată că este omul potrivit la locul potrivit, într-o instituţie de elită.

Carmen POPA

Concert aniversar – Alumni 60
60 de ani de la înfiinţarea Colegiului Naţional de Muzică George Enescu

Peisajul educaţional muzical din Bucureşti este marcat prin prezenţa celor două licee de muzică, instituţii ce poartă nume emblematice pentru moştenirea culturală românească, Dinu Lipatti şi George Enescu. Colegiul Naţional de Muzică „George Enescu" şi-a aniversat 60 de ani de la înfiinţare – vârstă fragedă prin cifră dar cu greutate prin realizările şi rezultatele nenumărate materializate prin artiştii de renume mondial care şi-au început drumul muzical pe băncile acestei instituţii. Nume mari, Angela Gheorghiu, Alexandru Tomescu, Ruxandra Donose, Ion Marin, Luiza Borac şi mulţi, mulţi alţii au dovedit, în timp, nivelul cu totul remarcabil al acestei şcolii muzicale româneşti, cu ajutorul, desigur, al cadrelor didactice de cel mai înalt profesionalism şi deosebită dăruire care au activat şi activează în acest Colegiu.

Pe 30 ianuarie 2018, la sala mare a Ateneului Român, Colegiul Naţional de Muzică „George Enescu" s-a serbat, desigur, prin muzică şi spectacol. Pe scenă au fost prezenţi actuali elevi dar şi absolvenţi ai acestei şcoli, o adevărată punte peste timp menită să întărească încă o dată ideea calităţii desăvârşite a educaţiei muzicale dăruite în această instituţie de învăţământ. Concertul, prin repertoriul său, personalităţile prezente, prin regia deosebită a unor momente muzicale, a fost, prin excelenţă, un adevărat regal artistic.

Cele mai multe momente au fost susţinute de Orchestra Colegiului completată cu absolvenţi care, plini de emoţie, au urcat pe scenă alături de actualii elevi. Ansamblul a fost dirijat de profesorul şi dirijorul Gheorghe Iliuţă şi a fost prezentă în trei momente distincte cu lucrări de Paul Constantinescu, Gioachino Rossini şi Aram Haciaturian. Orchestra a avut şi rol de acompaniator într-un minunat moment vocal-instrumental oferite de profesoarele Veronica Anuşca (soprană) şi Daniela Popa (mezzosoprană), binecunoscutul *Duet al Florilor* din opera Lakmé de Léo Delibes.

Concertul a debutat cu o lucrare în primă audiţie absolută scrisă anume pentru această ocazie de compozitorul Dan Dediu – şi el absolvent al Colegiului – *Jubilo*, pentru orchestră. Acest scurt moment muzical introductiv, accesibil şi direct, cu o fanfară de debut şi una de încheiere şi cu o temă de largă inspiraţie asemănătoare unui imn, a electrizat audienţa extrem de numeroasă şi a pregătit, parcă, atmosfera pentru întreaga seară. Cu o expresie voioasă, jubilatorie, festivă, această „uvertură" cu parfum de muzică de film a fost dedicată Colegiului Naţional de Muzică „George Enescu".

Pentru realizarea acestui program au fost depuse eforturi considerabile atât din partea profesorilor, elevilor, sub îndrumarea doamnei director Cristina Ana-Maria Sebastian. Au existat momente absolut unice, precum cel oferit de Trio Zamfirescu (chitară), Enescu Harp Quartett (cu o ingenioasă regie vizuală care a fermecat audienţa) sau electrizantul ansamblu Violoncellissimo coordonat de maestrul Marin Cazacu.

Un moment emoţionant a fost colaborarea dintre violonistul Alexandru Tomescu şi foarte tânăra pianistă de clasa a V-a Eva Garet (aflată sub îndrumarea drei. profesor Mihaela Zamfirescu), în interpretarea Baladei de George Enescu. Cei doi au avut şi momente de solo. Pe Alexandru Tomescu îl cunoaştem prea bine prin cariera sa impresionantă pe cele mai renumite scene ale lumii şi am convingerea că şi despre mica Eva Garet şi arta ei pianistică se vor scrie multe cuvinte frumoase în viitor.

Nu au lipsit personalităţi ale lumii muzicale ca Ruxandra Donose, Dan Dediu, Lavinia Coman – profesor universitar, excelent pedagog şi fost director al Colegiului dar şi oficialităţi din partea Inspectoratului Şcolar al Municipiului Bucureşti, domnul inspector general Florin Lixandru şi doamna ministru Ecaterina Andronescu, în prezent preşedinte al Comisiei de învăţământ din Ministerul Educaţiei. Concertul a fost transmis live pe pagina de facebook a Art Channel şi a adunat peste o mie de vizualizări. Art Channel sunt parteneri deja cu tradiţie ai Colegiului Naţional de Muzică „George Enescu" prin suportul lor privind concertele din Stagiunea permanentă *Live la Enescu*. Această iniţiativă a actualei doamne director a debutat odată cu anul şcolar 2017-2018 şi oferă publicului un concert cu elevii şcolii o dată la două săptămâni în sala de concerte „Ion Voicu" a Colegiului, cu transmisiune live şi înregistrare cu echipamente la cele mai înalte standarde de calitate.


Violoncellissimo

Andra APOSTU

Europa cu două viteze

Continuând buna tradiție stabilită deja de câțiva ani, aceea de a oferi publicului bucureştean nu doar concerte, ci şi titluri de operă, Orchestra Națională Radio a programat în ianuarie un nou titlu liric, aparținând sferei italiene a genului.

Dacă unul dintre principiile din trecut (până în 2017) a fost acela de a alege partituri care să nu se regăsească în repertoriul bucureştean, ba chiar să nu se regăsească în repertoriul promovat de celelalte Opere din țară, ultimele 2 ediții ale acestui proiect liric au adus mai întâi *Simon Boccanegra* (teoretic aflată în repertoriul ONB, deşi trecută de nişte ani la… arhivă), iar acum *Rigoletto*, operă verdiană prezentă probabil pe toate scenele de profil ale țării. Deci justificarea alegerii nu trebuie căutată, cel puțin în 2018, în raritatea titlului ales, ci în configurarea unei oferte muzicale superioară tuturor celorlalte din jur, prin calitatea interpretării. Acesta pare să fi fost raționamentul tânărului director al Formațiilor muzicale Răsvan Suma (între timp însă plecat din respectiva funcție de management, rămânând în continuare solist al Formațiilor muzicale), raționament susținut în principal de posibilitatea conlucrării cu unul dintre cei mai buni baritoni ai lumii la ora actuală, românul George Petean, format la Cluj, ca şi admirabilul nostru violoncelist.


George Petean, Luiza Fatyol, Davide Crescenzi, Maria Cristina Damian şi Cosmin Ifrim, în fața Orchestrei Naționale Radio

George Petean a venit la Bucureşti anul trecut cu unul dintre rolurile sale iconice, cel al corsarului-doge al Genovei, rol cu care a strălucit mulți ani pe unele dintre cele mai importante scene ale lumii. De data aceasta, el s-a întrupat în personajul cel mai emblematic pentru vocea de bariton, anume bufonul de la curtea Ducelui de Mantua, tragi-comicul Rigoletto, blestemat de victimele sale să sufere de aceleaşi nenorociri pe care el le-a provocat curtenilor căzuți în dizgrația stăpânului său. Şi, la fel ca anul trecut, artistul care a dominat autoritar distribuția a fost George Petean, cu adevărat fabulos în interpretarea unei partituri care, fiind atribuită, pe rând, tuturor marilor baritoni ai lumii, pune din start problema comparației inevitabile cu alți interpreți, mulți dintre ei aureolați de o glorie greu de egalat. Ei bine, în studioul ”Mihail Jora” l-am văzut pe Rigoletto portretizat la un nivel nemaiîntâlnit în România, şi cred că nu exagerez când spun asta, bazându-mă atât pe excepționalele date vocale, pe muzicalitatea de invidiat cât şi pe fenomenala capacitate de a transmite emoție a solistului Operei de Stat din Hamburg (unde îşi are ”casa” baritonul român), aflat, pare-se, la apogeul carierei sale, clădită nu numai în faimosul teatru german, dar şi în Italia, Anglia, Franța, Spania, Elveția, Statele Unite, etc. etc. Am spus ”nemaiîntâlnit” deşi, să nu uităm, România, şi mai ales Bucureştiul, a avut baritoni fantastici, care creaseră porecla de ”Teatrul de Operă şi Baritoni” instituției lirice dâmbovițene, ai cărei solişti de bază erau tocmai aceşti interpreți canalizați pe centrul ambitusului vocii bărbăteşti.

Baritonul oaspete a dovedit din plin că este un solist de clasă mondială. Era, desigur, firesc, să conducă magistral desfăşurarea ariilor celor mai cunoscute, cântate de el şi în concerte şi, desigur, studiate cu un plus de atenție față de momentele de mai puțină expunere. Aşa a şi fost, mai cu seamă în celebra ”Cortigiani”, memorabilă creație vocală, muzicală şi artistică. Nu mai puțin de efect a fost şi tenebrosul ”Quel vecchio maledivami”, duetul cu Sparafucile, de la începutul actului II. Dar impresionantă a fost concentrarea sa şi realizarea tuturor momentelor din partitură, reuşind să confere fiecărui portativ un plus de emoție şi nu o dată originalitatea unei abordări fermecătoare, pe cât de captivantă pe atât de naturală şi obținută printr-un firesc al exprimării specific numai marilor cântăreți. Deşi Verdi nu a oferit deloc personajului secvențe ”odihnitoare” şi lipsite de probleme – rolul acesta fiind o piatră de încercare pentru cei care au curajul să-l abordeze –, George Petean a etalat o lejeritate şi simplitate în cânt dezarmante, întreaga sa concentrare fiind în direcția creării emoției artistice şi nicicând orientată spre găsirea sau aplicarea soluțiilor tehnice vocale, etapă demult depăşită, specifică studiului şi nu prezenței în fața publicului. Cântul fără partitură a oferit, în acest sens, o şi mai bună desprindere de textul muzical, ceea ce a acordat libertate deplină pentru crearea – chiar fără costume şi decoruri –, a unei dimensiuni actoriceşti-emoționale de invidiat. Acute, culori timbrale, susținere, filaje, crescendo-uri şi decrescendo-uri, coroane, respirații, pianissimo-uri de mare rafinament, forte şi fortissimo tunătoare sau amenințătoare, toată paleta de nuanțe şi de elemente de expresie i-au fost la îndemână lui George Petean, care a creat parcă de la zero un personaj uimitor, care nu semăna cu variantele niciunui alt artist, dar care, în mod sigur, s-a pliat la modul ideal pe ceea ce compozitorul a avut în minte atunci când a construit discursul muzical al tragicului bufon. Toate aceste date interpretative ne-au făcut să trăim o seară magică, cu adevărat la nivelul spectacolelor ce pot fi auzite în cele mai admirate teatre ale lumii, baritonul român fiind, în mod cert, unul dintre cei mai redutabili interpreți ai acestui rol la momentul de față. Cu atât mai mare bucuria racordării publicului bucureştean la o asemenea performanță, prin intermediul concertului de la sala Radio.

Încheind aprecierile entuziaste asupra prestației muzicale a lui George Petean începem să ne îndreptăm către ceea ce ar putea fi, teoretic, ascultat şi pe scenele instituțiilor noastre de spectacole, cu mai mult sau mai puțin succes. Luiza Fatyol, o admirabilă soprană lirico-lejeră, a fost Gilda din acest concert, o apariție care, atingând probabil cele mai înalte cote pentru spectacolele româneşti, a fost, totuşi, în liga secundă a performanței mondiale absolute, nereuşind să fie la fel de impresionantă ca şi interpretul lui Rigoletto, a cărui valoare şi formă se situează prea sus pentru a permite ”concurenței” să se apropie… Nu înseamnă că soprana, venită şi ea din țara lui Goethe, de la Opera Germană a Rinului (condusă de un prieten al vocilor româneşti, Christoph Meyer), nu ar fi cântat bine – dimpotrivă. A rezolvat fără probleme toate momentele ce i-au revenit, cu siguranță şi eleganță, lipsindu-i doar un plus de artisticitate, de emoționalitate, de experiență poate, sau de

participări în echipe solistice de elită, în aşa fel încât să poată să transforme varianta sa interpretativă într-una unică şi memorabilă.

Undeva pe acelaşi palier l-aş plasa pe dirijorul David Crescenzi, poate cel mai bun dirijor de care mai beneficiază, din fericire nu foarte rar, diverse teatre lirice româneşti. Şi nu numai, pentru că Formaţiile Radio l-au avut şi ele invitat, inclusiv anul trecut. David Crescenzi este un dirijor iubit de public dar şi de orchestre şi de cântăreţi, un profesionist adevărat, un maestru care, indiferent de numărul repetiţiilor şi de calitatea echipei pe care o are la dispoziţie, va aduce spectacolul la cel mai bun nivel posibil în condiţiile date. Cunoaşterea perfectă a partiturii, dirijată pe de rost, a fost un factor în plus pentru a-i lăsa dirijorul întreaga libertate pentru o creaţie diferită de execuţia notelor, lucru care, într-o măsură notabilă, s-a şi produs. Mi-aş dori să-l urmăresc pe excelentul dirijor italian şi în faţa unei orchestre de top, în condiţiile oferite conducătorului spectacolului de marile teatre şi de marile festivaluri, pentru că, sunt convins, are multe dintre datele necesare pentru a transforma o seară ”standard” într-un eveniment.

Cam acesta a fost ”TOP 3” al spectacolului de la Sala Radio, completat în continuare de solişti care activează în România. Fără un Duce de talia lui Ştefan Pop sau chiar, de ce nu, redat de Ion Hotea, organizatorii l-au invitat pe clujeanul Costin Ifrim, cândva un fenomen prin acutele sale redate în aria lui Tonio, astăzi un interpret care nu mai reuşeşte să impresioneze, într-un rol în care memoria auditivă a românilor are multe exemple superioare. Sigur că el rămâne o opţiune viabilă în contextul în care cei mai buni interpreţi nu pot fi găsiţi, şi că se dovedeşte a fi o soluţie sigură, un cântăreţ care oricând poate intra fără emoţii într-o distribuţie specifică nivelului actual al operelor româneşti.


Oliver Robe

Bine s-au descurcat toţi cei cu roluri secundare, vocile bărbăteşti fiind bine alese: Petre Burcă în Sparafucile, Marius Boloş în Monterone, Andrei Lazăr în Borsa etc. O apariţie scenică cuceritoare a avut Maria Cristina Damian, venită şi ea de la Opera din Hamburg, pe care o mai aşteptăm şi pentru roluri mai generoase decât Maddalena, roluri pe care ea le are la îndemână şi pe care le-a cântat pe multe scene importante. Spectacolul concertant din 12 ianuarie a fost şi o premieră neobişnuită în sensul alegerii unei soprane lirico-lejere pentru rolul Giovannei (Mădălina Stan), interpretată în mod normal de mezzosoprane cu voci cărnoase. Opţiune din acest concert a părut nepotrivită şi prin anularea contrastului timbral în duetul doicii cu Gilda, dar şi prin redarea de către aceeaşi Mădălina Stan a unui mic rol de soprană (de data aceasta potrivit vocii ei), în actul I, astfel eleganta interpretă a fost singura persoană care a apărut în ipostaze teatrale duble, diferite, chiar opuse aş spune, în condiţiile în care s-ar fi găsit cu uşurinţă o formulă care să nu deruteze publicul şi care să aşeze la locul lor tipologiile vocale şi actoriceşti, potrivit dorinţei compozitorului.

De remarcat că toţi soliştii au cântat fără să aibă nevoie de ajutorul partiturii. Să mai notăm prestaţia bună, dar poate insuficient de specializată a corului bărbătesc, pregătit de Ciprian Ţuţu.

A fost o seară frumoasă, răsplătită cu aplauze entuziaste de publicul care a umplut până la refuz Sala Radio, care va rămâne în arhivele sonore ale instituţiei ca un triumf al baritonului din rolul titular, secondat onest şi de la o respectuoasă distanţă de colegii de scenă. Nu am putut însă să nu mă gândesc la ceea ce, fără să ne facă nouă plăcere, se vehiculează la Berlin şi la Paris, ca o consecinţă a unor niveluri inegale şi a unor standarde diferite între ţările UE. Comparându-l pe George Petean cu colegii săi din teatrele româneşti este ca şi cum am compara Opera din Hamburg cu Opera din Iaşi (am ales un oraş la întâmplare), sau nivelul profesional al orchestrelor româneşti cu cel al celor germane… Astfel privite lucrurile, Europa cu două viteze este o realitate. O Europă a celor care fac înaltă performanţă şi alta a celor pentru care… merge şi aşa.

C. MIHAI

Concert cameral
Enescu, Bach, Schubert

Cel de-al treilea mijloc de săptămână din luna ianuarie dedicat Orchestrei de Cameră Radio în actuala stagiune a Orchestrelor şi Corurilor Radio, ne-a propus întâlnirea cu lucrări muzicale aparţinând unor epoci stilistice diferite care au ca element comun atenţia acordată melodiei, pusă în diverse contexte sonore. De asemenea, afişul concertului din 24 ianuarie a oferit publicului ocazia de a se reîntâlni cu doi muzicieni români cu o remarcabilă activitate interpretativă în Germania: pianiştii Cristian Niculescu şi Zsuzsa Bálint.

În deschidere, Orchestra de Cameră Radio, la pupitrul căreia s-a aflat Olivier Robe, unul dintre tinerii dirijori străini frecvent invitaţi în România, a interpretat *Două intermezzi pentru orchestră de coarde op. 12* de George Enescu. Plasate în catalogul creaţiei enesciene între *Rapsodiile române op. 11* şi *Simfonia nr. 1 op. 13*, cele două piese ce se constituie într-un veritabil respiro aşa cum sugerează şi titlul lor, au fost prezentate într-o versiune agreabilă şi bine conturată din punct de vedere al frazărilor. De altfel, dirijorul format la clasa legendarului profesor Jorma Pamula a surprins, prin alegerile inspirate în ceea ce priveşte gestica şi modul de gândire a jocului nuanţelor, melodismul cu alură interiorizată ce caracterizează aceste piese în care regăsim lirismul şi distincţia specifice multora dintre marile lucrări enesciene.


Zsuzsa Bálint, Cristian Niculescu

Următoarele momente muzicale incluse în programul concertului i-au adus alături de Orchestra de Cameră Radio şi de dirijorul Olivier Robe, pe Cristian Niculescu şi Zsuzsa Bálint, care au oferit publicului interesanta experienţă a audierii unei formule interpretative destul de puţin prezentă în peisajul muzical autohton: duo-ul pianistic solistic. Aceştia au interpretat două dintre opusurile concertante dedicate claviaturii de către Johann Sebastian Bach, primul dintre ele

fiind *Concertul nr. 1 în do minor BWV 1060*, în varianta sa pentru două piane și orchestră (inițial opusul a fost conceput pentru a fi interpretat de două clavecine). Considerat a fi cel mai italian dintre toate cele trei lucrări scrise de Bach pentru două clavecine, *Concertul nr. 1* a fost prezentat de cei doi pianiști într-o versiune echilibrată și ancorată în tiparele stilului interpretativ baroc. Deși diferiți ca temperament, Cristian Niculescu, mai degrabă interiorizat și atent la rigoarea interpretării, și Zsuzsa Bálint, o muziciană cu trăiri mai extrovertite, au colaborat într-o concepție convergentă asupra lucrării bachiene, subliniind pe de o parte excepționala densitate armonică și polifonică a primei și ultimei mișcări, tipice barocului de sorginte germană, iar pe de alta, eleganța rafinată a melodiei părții mediane ce amintește de cantabilitatea specifică artei sonore italiene. Aceleași repere interpretative s-au regăsit și în *Concertul nr. 3 în do minor BWV 1062*, atât de faimos în varianta sa pentru două viori și orchestră, dar destul de apreciat și în cea pentru două piane, prezentată în cadrul acestei seri de Cristian Niculescu și Zsuzsa Bálint. Cei doi, care s-au remarcat și prin tușeul elegant, au evidențiat în versiunea lor atât arcuirile liniilor melodice tipice stilului bachian, cât și țesătura contrapunctică a partiturii, totul realizându-se în cadrul dialogului dintre soliști, ce au dovedit o deosebită plăcere de a cânta împreună.

Fin și discret însoțitor al soliștilor în cele două lucrări bachiene, Olivier Robe a încheiat seara cu prezentarea viziunii sale interpretative asupra *Simfoniei nr. 5* de Franz Schubert. Alături de Orchestra de Cameră Radio, acesta a oferit o variantă elaborată și de un foarte bun nivel artistic a celei de-a cincea simfonii a lui Schubert, ce se constituie într-o reverență a unuia dintre primii compozitori romantici făcută în fața geniului lui W. A. Mozart. De altfel, Olivier Robe a subliniat alura mozartiană a primei și ultimei părți ale simfoniei, evidențiind seninătatea și cantabilitatea liniilor melodice, acestea fiind separate temporal de cele două mișcări interne (a doua și a treia) în care, așa cum a pus în evidență prin gestică și prin frazările alese și dirijorul francez, Schubert îl omagiază și pe Beethoven dar își afirmă și propriul stil simfonic pe care îl va definitiva în ultimele sale două lucrări scrise în acest gen.

Deși de multe ori interpreții și orchestrele preferă strălucirea și virtuozitatea dusă la limitele sale, de această dată dirijorul Olivier Robe, soliștii Zsuzsa Bálint și Cristian Niculescu și Orchestra de Cameră Radio ne-au oferit o seară muzicală aflată sub semnul echilibrului și al atenției acordate mai degrabă sublinierii spiritului muzicii pe care au interpretat-o.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recitaluri camerale

Un concert cameral excepțional

Joi, 21 decembrie 2017, la Templul Coral din București, a avut loc sub sigla *Sărbătoarea Luminilor*, concertul **Trio-ului Sternin**, compus din instrumentiștii de mare valoare, Georgeta Iordache la vioară, Daria Tudor la pian și Andrei Ioniță la violoncel.

Programul a cuprins *Trio în sol minor* de Claude Debussy, *Trio nr. 2 în mi minor, op. 67* de Dimitri Șostakovici și *Cele patru anompuri la Buenos Aires* de Astor Piazzola.



Trio Sternin

Sub aceste auspicii, publicul numeros, în care s-au reliefat reprezentanți ai Federației comunităților evreiești din România, personalități politice ale Statului și personalități de prestigiu ale artei muzicale românești, în plan interpretativ, componistic și științific, a aplaudat și admirat acest recital desfășurat la un nivel al calității artistice rar de întâlnit pe scenele Filarmonicii sau ale Sălii Radio.

Georgeta Iordache s-a născut la București în 1994 . Prima sa lecție de vioară a survenit când avea 6 ani, la Colegiul Național Dinu Lipatti din Capitală. Din 2010 va studia instrumentul la Liceul George Enescu. Activitatea sa concertistică a început in anul 2011, când a fost distinsă cu Premiul I la Concursul Garabet Avachian. Va urma apoi cursuri de măestrie cu Ida Haendel, cu Adelina Oprean, cu Liviu Prunaru, cu Remus Azoiței, cu Emilian Pedicuță. În prezent este studentă la Hochschule fur Music und Tanz din Koln, Germania. Activitatea sa concertistică este bogată, cu apariții solistice în țară și peste hotare. Participarea sa la concursuri naționale și internaționale a fost remarcată prin recunoașteri încununate în multe din cazuri cu Premii I. Natura expresivă a artei sale interpretative este situată la un nivel select de certă superioritate.

Daria Tudor s-a născut la 25 iulie 1997, la Ploiești. A început studiul pianului la vârsta de 4 ani, în orașul natal, pentru ca din 2007 să se pregătească sub supravegherea și în colaborare cu prof. Dimitrie Soreanu de la Universitatea Națională de Muzică din București. In anul 2015 va fi admisă prin examen la Universitat der Kunst din Berlin, Germania fiind primită la clasa prof. Pascal Devoyon și Rikako Murata. Paralel, a urmat și cursuri de muzică de cameră. A participat la cursurile de măestrie cu Pavel Geliov, Boris Petrușanski, Grigori Guzman, Andrei Gavrilov, Cristian Beldi. A susținut și apare frecvent în recitaluri și concerte, fiind apreciată în mod exemplar atât de specialiști, cât și de marele public. A fost invitată la Festivaluri muzicale internaționale, cum sunt Kissingersommer sau Mozartfest. Arta sa pianistică respiră prospețime într-o imagine perpetuă de frumuseți ale sunetului și de tinerețe teafără și înviorătoare.

Andrei Ioniță s-a născut în anul 1994. Acum ceva timp, a fost acceptat student la Universtat der Kunst din Berlin, la clasa prof. Jens Peter Mainz, după ce, la București, a studiat violoncelul cu prof. Ani Marie Paladi. Remarcarea extraordinarului său talent muzical și a surprinzătoarei sale agilități pe instrument, cât și afirmarea sa între marii maeștri concertiști internaționali a fost și rămâne strălucitoare. Momentul marcat de primirea Medaliei de aur și a Premiul I la Concursul Internațional Ceaikovski de la Moscova, în anul 2015. După această confirmare internațioanală el a fost imediat invitat de a concerta pe cele mai prestigioase scene muzicale în compania celor mai importante orchestre simfonice și a unor dirijori de celebritate mondială, pe această planetă numită Muzica. In

concursul de la Moscova Andrei Ioniță s-a ridicat nu numai la exigențele unei comisii extrem de profesionale în ceea ce privește performanța și performarea instrumentală, ci în mod cert, peste ceea ce muzicienii din comisie auziseră până la el. El este, în plan istoric, primul muzician român de până acum care a repurtat atât de înalta recunoaștere ca laureat cu Premiului I la un Concurs Ceaikovski.

Cei trei soliști, cu intuițiile lor admirabile, cu eficiența lor artistică în măsură să ne covârșească și cu frumusețea lor de fi în muzică și pentru muzică, au dat fiecărei lucrări din program acel suport al capodoperei pe o bază aproape inamovibilă. În această lumină, totul a apărut necesar și esențial în interpretarea lor.

Trio în sol minor de Claude Debussy este o creație din adolescența compozitorului, o creație din care nu transpare nimic din capodoperele scrise de el în anii maturității. Ambianța sonoră este schumaniană și într-o anumită perspectivă cu un climat de salon muzical. Trio Sternin a arătat aici intensitatea sensibilităților lor în conturarea metaforelor componistice.

Trio nr. 2, în mi minor, op. 67, de Dimitri Șostakovici este o partitură de notorietate internațională. I-am admirat pe cei din Trio Sternin pentru elansarea lor nobilă în fluxul dramatic și emoțional specific acestui mare compozitor rus în ansamblul creației sale.

Cele patru anotimpuri la Buenos Aires de Astor Piazzola au fost foarte bine primite de publicul care i-a aplaudat îndelung. Sigur avem aici o evocare a imaginii sonore a Argentinei cu predilecția pentru tango și pentru bandoneon. Trio Sternin a revărsat energii pline de fervoare și de vivacitate cu toată plăcerea lor de a cânta.

Georgeta Iordache, Daria Tudor și Andrei Ioniță au fost elocvenți, reliefând un prodigios ton epic și pasaje impresionante prin vigoare.

Este aici momentul de a exprima prețuirea pentru organizatorii acestei superbe seri de muzică de cameră la Templul Coral din București și pentru sponsorii acestor tineri minunați cu instrumentele lor muzicale, **Fundația Sternin** și Compania daneză **Bang and Olufsen**, prin departamentul lor de la București.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Celebrându-l pe Eminescu la Institutul Cultural Român

Miercuri 17 ianuarie, în eleganta și primitoarea sală a Institutului Cultural Român, și cu un public numeros și select format din personalități de elită în cultură și artă, directori ai unor importante televiziuni naționale și internaționale, eurodeputați și diplomați de vârf de la Ambasada Republicii Moldova la București, s-a desfășurat sub aura perenă a Poetului Național Mihai Eminescu și în contextul Zilei Culturii Naționale, o întâlnire cu compozitorul Eugen Doga de la Chișinău, și susținerea unor alocuțiuni atât despre artistul oaspete, cât și despre celebrarea Luceafărului poeziei românești. În rândul acestora am fost solicitat să vorbesc, și succint voi insera ideile mele spuse în fața acelei admirabile asistențe, iar în finalul acestei cronici voi transcrie integral cele două cronici muzicale semnate de Mihai Eminescu, în ziarul **Timpul** despre concertele lui Pablo de Sarasate la București in 1882.

Revenind la programul serii, am avut plăcerea de a-l asculta pe Eugen Doga într-un interesant și memorabil expozeu al convingerilor sale despre artă și despre muzică. Am vizionat apoi timp de peste 4o de minute, fragmente de filme și emisiuni realizate de Televiziunea România Internațional și Televiziunea Moldova din Canada al căror subiecte au fost viața, creația și caracterul de mare spectaculozitate al acestui muzician în viața de concert și în admirația unui larg public de la Chișinău la București, de la Moscova la Sankt Petersburg, precum și în Europa, în Statele Unite și Canada, în săli mari și în fața a zeci și zeci de mii de ascultători.

Eugen Doga este compozitorul de natura trecerii tehnicii muzicii de film în care el s-a afirmat în stilul de **light classical**, în spațiul ideatic consacrat în sala de concert și în grădinile în aer liber, în pandant cu ceea ce știm în Vest despre concertele lui Andre Rieux.

Există un public aderent la acest tip de spectacol muzical cu o largă respirație și cu o colorație și mișcare scenică intensă și plină de vivacitate.

În acest înțeles, Eugen Doga este un compozitor renumit până acolo unde Vaticanul a definit unul dintre valsurile sale ca a patra partitură de valoare la nivel universal în secolul XX.

Muzica lui Eugen Doga, deși în genere este o poveste frumoasă spectaculară și sincretică, nu este cu nimic mai puțin elocventă pentru a mișca suflete și a înfiora inimi. Mai ales că


Eugen Doga

știm despre spații geografice și timpuri recente care sunt încărcate de emoții, acolo în aerul aspru al istoriei dintre Prut și Nistru și nu numai în Est.

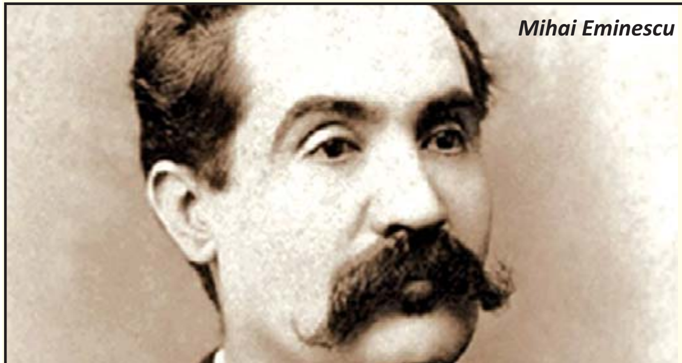
În cuvântul pe l-am rostit, m-am referit mai întâi la complexitatea psihologică a artei compoziționale la Eugen Doga și despre capacitatea acestuia de a se fi definit ca un autentic eminescolog, prin realizarea baletului ***Luceafărul*** care a avut premiera la Teatrul Bolșoi de la Moscova și printr-o serie de alte creații, de mai mari sau mai mici dimensiuni, pe versuri de Mihai Eminescu.

Aici am revenit la Mihai Eminescu și am explicat asistenței conceptul de Poet național care i-a fost atribuit post mortem, prin lege. Eminescu a creat forma modernă, contemporană, performantă a limbii române pe care – prin generalizare – o vorbim astăzi. În timp, Titu Maiorescu scria tot în acest sens despre meritul Poetului. Mulți poeți, unii de mare celebritate în timpul lor, au pierit odată cu timpurile lor. Eminescu, însă, a mers și merge cu durata în atemporal a României, și poemele sale au resorturile intime de a se regenera permanent. Și acest efect se produce pentru fiecare generație a națiunii care îi descoperă tezaurele de gândire, sentiment și adevăr, fără a se ivi vreo edulcolare a acestora.

Despre Eminescu și muzică am evocat ce a spus Tudor Arghezi in 1957, când a fost invitat să se întâlnească cu elevii și profesorii de la Liceul de muzică nr.1, azi Colegiul național de muzică Dinu Lipatti din București.

Din ce ne-a vorbit atunci Tudor Arghezi nu mai rețin multe, dar în memorie mi-a rămas afirmația lui că din poezia lui Eminescu peste 4o de titluri au fost puse de muzicanți pe note, în valsuri și romanțe, care se cântă și se tot cântă pe tot cuprinsul țării la petreceri și la nunți, în restaurante și de fanfare.

Am comunicat atunci în fața asistenței de la Institutul Cultural Român informația că Eminescu a scris și cronică muzicală, moment în care s-a produs o surprindere.


Mihai Eminescu

Le-am spus să urmărească în Revista **Actualitatea Muzicală**, numărul în care voi publica cele două cronici eminesciene, la concertele de la București ale celebrului violonist și compozitor spaniol

PABLO DE SARASATE

E greu de a descrie impresia adâncă care o face acest artist. Acoperit de aplauzele zgomotoase ale unui public fermecat de admirabila curăție și puterea sunetelor vioarei sale, Sarasate privea cu ochii lui mari și de-o liniștită energie, netrădând prin nici o mișcare a feței acea simțire adâncă care inspiră și dictează o atât de măiastră execuțiune.

Din nefericire, numele marelui violonist fiind mai puțin cunoscut în părțile noastre semiorientale, sala teatrului nu era îndestul de plină.

Acești artiști executori iau arta lor cu sine și cine nu se folosește de puținele ocazii ce li se oferă pentru a-i auzi au pierdut pentru totdeauna o plăcere artistică fără seamăn, senzațiuni muzicale pe care numai artistul acesta și nu altul le poate produce. A auzi de la un altul oricât de celebru aceeași piesă muzicală chiar nu echivalează pierderea de-a nu fi ascultat pe acesta, care își are feliul lui de a executa, puterea și geniul lui individual, cum nu se află în altul. Sperăm că știindu-se odată cumcă abia mai există un alt violonist în lume de talentul lui Sarasate, publicul se va grăbi a da semne mai vii de respectul ce-l are pentru arta adevărată, se va grăbi a asista în număr cât mai mare la concertele sale.

ÎN URMA
STĂRUITOARELOR INSISTENȚE

În urma stăruitoarelor insistențe a unui public fermecat de sunetele vioarei sale, don Pedro de Sarasate va mai da încă un concert, al doilea și ultimul.

Numai unul? întrebăm cu mâhnire.

Acești artiști executori duc cu sine tot farmecul cu care natura i-a înzestrat într-un moment de extraordinară liberalitate. Deodată cu ducerea lor, ei ne iau ce ne-au dat, lăsându-ne numai părerea de rău că nu-i mai putem asculta. Ei sunt despoții în republica artelor! De pe chipurile marmorelor antice putem avea copii în ipsos! de pe tablourile lui Rafael fotografii și gravure, operele maiștrilor compozitori le putem avea și ne putem împrieteni cu ei mai bine decât cu cunoscuții și cu rudele, dar acești artiști al căror geniu consistă în priceperea adâncă și în execuțiunea măiastră a creațiunilor muzicale, aceștia ridică înainte-ne o lume proprie numai lor și, după ce ne-au îngânat un ceas în acea lume, ei o duc cu sine.

La cel dintâi concert publicul n-a fost tocmai numeros, pentru că nu se dăduse, se vede, o publicitate destul de întinsă științii despre sosirea artistului. De astă dată nimeni nu mai poate invoca această ignorare, nici ca esplicație a neasistării sale, necum ca scuză.

Concertul al doilea se va da mâine, vineri, la 19 februarie, în sala Teatrului Mare. Deși presupunem că succesele ce artistul le-a avut în calea sa nu vor fi suferind nici o asemănare cu ovațiunile unui oraș de pe marginea Orientului, totuși, publicul bucureștean e dator a se întrece a-i face onoarea cea mai cuvenită unui artist: aceea de a-l asculta în număr cât mai mare decât în rândul trecut spre a fi răpit de farmecul puternic al producțiunilor sale.

Programa concertului al doilea e următoarea: Partea I: 1) Uvertură 2) Concert pentru vioară (de Wieniawski) cu acompaniament de orchestră – a) Allegro b) Romanță c) Finale a la Zingara; 3) Retraite anglaise, executat de orchestră; 4) Fantasia appassionata pentru vioară (de Vieuxtemps) cu orchestră. Partea II: 5) Uvertură; 6) Suite espagnole pe tema din opera Carmen, pentru vioară (de Sarasate); 7) Melodii țigane (de Sarasate) cu acompaniament de piano.

Biletele credem că s-or mai aflând încă la magazinul d-lui Gebauer.

Cronicile muzicale scrise de Mihai Eminescu la concertele de la București ale celebrului Pablo de Sarasate au apărut în ziarul **Timpul,** VII, nr. 38, 19 februarie 1882, p. 3.

Scriind despre Beethoven, Eminescu îl definea ”Adânc ca marea, puternic ca furtuna”.

Mircea ȘTEFĂNESCU

Recital de pian și violoncel - Raluca Știrbăț – pian/ Rudolf Leopold - violoncel

Un eveniment muzical deosebit, căruia media i-a făcut o bine meritată publicitate, s-a desfășurat la Sala Cerchez a Muzeului Național Cotroceni în data de 17 ianuarie a.c. Într-adevăr, recitalul susținut de pianista Raluca Știrbăț, bine cunoscută promotoare a muzicii românești, în a cărui discografie se regăsește integrala lucrărilor pentru pian scrise de George Enescu, a reprezentat un moment care poate fi



Rudolf Leopold, Raluca Știrbăț

numit într-un fel unic, având în vedere faptul că a fost interpretată pentru prima dată în țara noastră o sonată pentru violoncel şi pian, scrisă de Constantin Silvestri, considerată pierdută, regăsită după intense cercetări şi, iată, redată patrimoniului muzical românesc prin strădania celor doi distinşi artişti. Manifestarea a avut loc sub egida canalului Radio România Muzical, a Forumului Cultural Austriac şi a Muzeului Național Cotroceni. Dintru început trebuie menționat faptul că seara, sub genericul "Punți între trecut şi prezent…punți între culturi", a fost comentată de către Cristina Comandaşu şi de Raluca Ştirbăț, cea din urmă oferind detalii analitice şi istorice care au completat ceea ce aveau să ofere lucrările înscrise în logica alcătuirii programului. Asemenea gestului cu care răsfoim o carte, opusurile s-au succedat panoramând un spațiu geografic, un timp istoric, pe canavaua cărora şi-au țesut creația mari personalități, în cazul nostru muzicieni precum George Enescu, Alban Berg, Constantin Silvestri, Bela Bartók şi nu în ultimul rând Johannes Brahms, cu toții interconectați mai mult sau mai puțin vizibil la spațiul românesc şi cel austriac. Un asemenea program complex este dificil de comentat, întotdeauna existând riscul de a omite ceva. Amfitrioana serii,dacă se potriveşte această expresie, pianista Raluca Ştirbăț, a avut un invitat cu totul special, pe Rudolf Leopold, remarcabil violoncelist, pianist şi profesor, care a încântat prin profunzimea cu care a abordat repertoriul propus şi prin rafinamentul interpretativ, toate acestea fiind rezultatul unei desăvârşite culturi, izvorâte dintr-o tradiție de familie, părinții artistului fiind fondatorii Muzeului Leopold din Viena, aşezământ care deține una dintre cele mai mari colecții de artă modernă austriacă şi unde se pot admira picturi semnate de Egon Schiele, Oskar Kokoschka, Richard Gerstl sau Gustav Klimt. Programul a fost conceput sub forma unei arcade a cărei înălțime a concentrat lucrările de maxim dramatism: Brahms (*Sonata nr.1 op..38 în mi minor pentru violoncel şi pian* – atât de minunat alcătuită, în care adevăratul artist care este maestrul Rudolf Leopold s-a regăsit pe deplin, ca un inițiat prins în arcana oximoronică a patosului dezlănțuit şi a nobilei rețineri), Alban Berg (*Sonata pentru pian op. 1*, căreia pianista i-a dezvăluit în mod magistral conținutul personal, cuprinsul oniric proiectat pe undeva în astral, lucrare pe care am re-ascultat-o cu deosebită emoție după versiunea oferită în Festivalul George Enescu din toamna anului 2017). Pe acelaşi palier de maximă concentrare muzicală s-au situat, ca un fel de preambul la Sonata op.22, cele 2 piese de Constantin Silvestri: 1. *Piesă de concert pentru pian op.25 nr.3* care face parte dintr-un ciclu scris în 1944, care se doreşte a fi un portret al pianistei Irina Lăzărescu şi care surprinde printr-un univers puternic cromatizat, cu imagini care te introduc într-un spațiu sonor "vrăjitoresc", cu unele accente care țin de sfera grotescului. 2. *Baccanale* (extrasă din *Suita a III-a pentru pian op.6 nr.1*) în care, asemenea sonatei lui Berg, am recunoscut unul din bisurile recitalului mai sus amintit, aşteptând cu un imens interes redarea acelei trăsături particular-dionisiace care se regăseşte deseori în paginile scrise de Silvestri, a "chipului orgiastic îmbătat de sonoritate" (Eugen Pricope) şi a "unui absurd delir" (Cella Delavrancea) - excelentă realizare tehnică a pianistei Raluca Ştirbăț! În sfârşit, mult aşteptata *Sonată pentru violoncel şi pian* op.22 aparținând aceluiaşi compozitor, are un conținut mai întunecat, prin urmare atât materialul sonor cât şi extraordinara sa tratare se supun aceleiaşi motivații estetice. Deşi a fost o prima audiție, cei doi interpreți au acționat într-o mare cunoştință de cauză, cunoscătorii primind "toate indiciile" pentru a pătrunde - bineînțeles, până la un anumit nivel - şi urmări această inedită desfăşurare, extrem de expresivă şi concisă în acelaşi timp. Oricum, acest opus va fi un subiect mult discutat de către muzicologi. Strategia celor doi artişti a ținut cont şi de dispoziția publicului, astfel că parafrazându-l pe Sean O'Casey "S-a sfârşit cum a-nceput", transcripția pentru violoncel şi pian a celor *Şase dansuri româneşti* de Bela Bartók, în care s-a făcut o fericită risipă de efecte timbrale, dublată de o pătrunzătoare intuiție a ethosului românesc, nu a făcut decât să completeze superbele sonuri enesciene, încărcate de romantism ale *Nocturnei şi Saltarellei* cu care a debutat această memorabilă seară.

Corina BURA

Sonorități romantice cu Lucian Corchiş şi Livia Teodorescu-Ciocănea

La mijlocul primei luni a anului 2018, pe 20 ianuarie, într-o seară de iarnă autentică, Fundația Calea Victoriei ne-a invitat la un recital vocal-instrumental susținut de tenorul Lucian Corchiş, prim solist al Operei Naționale Bucureşti şi pianista Livia Teodorescu-Ciocănea, apreciat cadru didactic al Universității Naționale de Muzică din Bucureşti şi una dintre compozitoarele de marcă ale generației sale.


Livia Teodorescu-Ciocănea, Lucian Corchiş

În eleganta atmosferă a Sălii de Spectacole a Cercului Militar Național din Bucureşti, cei doi muzicieni au prezentat un program menit să poarte asistența într-o călătorie muzicală prin cele mai reprezentative culturi ale secolului al XIX-lea ce au oferit un loc important în structura lor cântului, indiferent că este vorba de lied, arie ori cançonetă. Periplul a pornit din zona culturii germane, Lucian Corchiş alegând să interpreteze pentru început trei lieduri compuse de Richard Strauss, două din ciclul *Letzte Blätter* (*Die Nacht* şi *Zueignung*) şi unul din ciclul *4 Lieder* op. 27 (*Morgen!*), în care am putut remarca sensibilitatea sa artistică specială şi căldura glasului de tenor liric, ce s-au pliat inspirat pe alura versurilor celor trei miniaturi vocale în care sunt evocate tot atâtea fațete ale dragostei.

Au urmat apoi emoționantele cântece *Erstarrung* şi *Frühlingstraum* incluse în ciclul *Călătorie de iarnă* de Franz Schubert, în care Lucian Corchiş a impresionat prin noblețea interpretării sale şi modul asumat cu care a abordat semantica uneia dintre partiturile de referință ale celui considerat de mulți a fi părintele liedului romantic. Aceleaşi caracteristici au

fost dominante şi în *Ein Traum* de Edvard Grieg, o altă poveste ţesută în jurul sentimentului iubirii, spusă cu delicateţe şi nuanţe poetice bine selectate, ce a marcat jumătatea recitalului.

Însoţitor subtil şi inteligent al vocii protagonistului, Livia Teodorescu-Ciocănea ne-a oferit un moment pianistic plin de rafinament şi sensibilitate în care cele două miniaturi ale lui Frederic Chopin, *Grande Valse Brilliante* şi *Fantaisie Impromptu*, s-au constituit într-un veritabil preludiu al momentelor vocale ce au urmat. De altfel, prin pedanteria sugerată de unele dintre frazările alese de Livia Teodorescu-Ciocănea, a cărei experienţă scenică am putut să o regăsim şi în versiunea celor două piese de Chopin prezentate în această seară, publicul a fost introdus în atmosfera muzicii franceze din secolul al XIX-lea, păstrată apoi şi de Lucian Corchiş. Acesta a interpretat mai întâi *Chanson d'amour*, unul dintre cele mai dificile lieduri compuse de Gabriel Faure, în care interpretul, devenit întruchipare a romanticului incurabil ce îşi cântă iubirea, este însoţit cu delicateţe de acompaniamentul pianistic arpegiat, pentru ca apoi să cânte cu însufleţire aria lui Faust, *Salut! demeure chaste et pure* din opera omonimă a lui Charles Gounod, demonstrând o dată în plus o afinitate aparte pentru repertoriul francez.

După o scurtă trecere prin lumea exuberantă şi plină de patos a canţonetei italiene reprezentată în acest recital de serenada *Ideale* şi piesa *L'alba separa dalla luce l'ombra* compuse de Paolo Tosti, Lucian Corchiş a interpretat una dintre cele mai emoţionante arii din repertoriul romantic, aria lui Lenski, *Kuda, kuda* din *Evgheni Oneghin*. Impresionant în montarea acestui titlu reprezentativ al creaţiei lui Ceaikovski de la Opera Naţională Bucureşti, unde a devenit, în opinia mea ca şi a multor altora, unul dintre interpreţii de referinţă din actuala generaţie, alături de Tudor Ilincăi, ai rolului lui Lenski, Lucian Corchiş a reluat şi în cadrul recitalului de sâmbătă tulburătoarea confesiune a personajului lui Ceaikovski. Şi de această dată am remarcat accentele poetice şi alternanţa de nuanţe prin care Lucian Corchiş a construit cu minuţiozitate o pagină muzicală dominată de sentimentul premonitoriu al morţii dar şi de o anumită neputinţă în faţa trecerii implacabile a timpului şi a imposibilităţii de a mai îndrepta o nedorită desfăşurare a evenimentelor de până înaintea scenei duelului.

Încheiat în sonorităţile calde ale canţonetei *Core'ngrato* de Salvatore Cardillo, recitalul ne-a oferit aşadar ocazia de a participa la o seară muzicală de înaltă ţinută, în care am aplaudat doi artişti de primă mărime ce au colaborat într-o desăvârşită simbioză: tenorul Lucian Corchiş posesor al unei voci calde şi profunde, a cărui versatilitate stilistică s-a evidenţiat o dată în plus, şi pianista Livia Teodorescu-Ciocănea, ce s-a dovedit şi în această seară un subtil partener al solistului, care însă a ştiut să sublinieze momentele importante ale lucrărilor impunându-şi spiritul exigent deja familiar melomanilor.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Festivalul Internaţional „Leonard”- ediţia a XIV-a

Teatrul Muzical „Nae Leonard” din Galaţi organizează în fiecare an *Festivalul Internaţional Leonard*, eveniment ce atrage personalităţi ale artei lirice din ţară şi de peste hotare, anul acesta, ediţia a XIV-a desfăşurându-se în perioada 29 octombrie - 26 noiembrie 2017, cu spectacole aparţinând unor genuri muzicale diverse, de la jazz la operă, de la recital instrumental la spectacol de balet.

Deschiderea festivalului a fost marcată de premiera musicalului *My fair Lady* de Frederick Loewe, o versiune regizorală nouă, modernă, propusă de directorul instituţiei basul Teodor Niţă, ce înlocuieşte varianta regretatului Emil Pinghireac ce a ţinut afişul teatrului timp de 30 de ani. Teodor Niţă a urmărit şi a reuşit să realizeze un spectacol fluent, unitar, în care scenele se succed fără întreruperi, fiind susţinut în această concepţie de inventivitatea scenografei Andreea Săndulescu. Dificultăţile impuse de complexitatea rolurilor ce provoacă artiştii să fie în egală măsură actori, cântăreţi şi dansatori, au fost depăşite cu succes atât de cei experimentaţi, care au jucat zeci de spectacole cât şi de cei ce au debutat în rolurile respective. Astfel, soprana Silvia Alice Niţă a realizat o *Eliză* frumoasă şi simpatică, cu o dicţie perfectă (am remarcat claritatea deosebită a expunerii textului în prima parte, atât de dificilă), cu o voce caldă şi precisă în redarea partiturii muzicale şi dezinvoltă în momentele dansante; basul Teodor Niţă, un experimentat, pedant şi matur *domn Higgins*, a creat un personaj credibil, convingător, dominând scenele, susţinut de experienţa zecilor de spectacole jucate în acest rol. În rolul gunoierului *Alfred Doolittle*, basul Dan Popescu a cântat cu vervă şi precizie, a dansat şi a fost plin de şarm şi de umor în redarea limbajului stradal, completat de cei doi companioni ai săi, tineri şi simpatici, cu voci clare şi frumos timbrate, Costel Donose şi Adrian Ţurcanu. Într-o veritabilă ascensiune artistică, bas–baritonul Dominic Cristea şi-a ascuns vârsta reală, creind un *colonel Pickering* simpatic, cu reacţii pline de naturaleţe şi un umor spontan; Viorica Mărăndici, în *d-na Pearce* a fost un judecător necruţător atât pentru intransigentul profesor cât şi pentru “naiva” sa elevă iar Florina Nistor (*doamna Higgins*) s-a ridicat la înălţimea rangului aristocrat englezesc având o postură şi o dicţie perfecte pentru o doamnă distinsă din înalta societate; simpaticul şi amorezatul *Freddy* şi-a găsit în Tudorel State un corespondent credibil.


My fair Lady - *final de spectacol*

Regia a mers pe coordonatele tradiţionale ale lucrării dar cu “poante” (“ieşirea” lui Doolittle şi a celor doi companioni din cârciuma lui George) şi soluţii revuistice (mâna înmănuşată care îi oferă profesorului Higgins jobenul şi bastonul). În acelaşi sens, participarea prin gesturi şi pantomimă a dirijorul Eugen Dan Drăgoi în comunicarea directă cu publicul, crează un plus de bună dispoziţie, fără a afecta demersul muzical, orchestra sunând clar, bine ritmat şi precis în toate momentele. Corul, condus

de Daniel Nistor şi baletul, într-o coregrafie reluată din vechea montare aparținând maestrului Constantin Floriean, cu unele note personale aduse de maestra de balet Gabriela Gegea, două ansambluri bine închegate şi pline de tinerețe, au participat cu entuziasm şi dăruire la scenele de ansamblu. Repertoriul Teatrului Muzical gălățean s-a îmbogățit cu un nou spectacol, care cu siguranță se va juca cu succes, în stagiunile ce vor urma, dacă luăm în considerație reacția entuziastă a publicului ce a umplut până la refuz sala de spectacol.

Au urmat trei zile de jazz grupate sub genericul "Danube Jazz & Blues Festival" ediția a IV-a, în care, pe scena



Leonard Theatre Band

gălățeană au evoluat formațiile New Levites, Cyfer, Alex Calancea Band, (Moldova), Leonard Theatre Band (alcătuită din instrumentiştii: Nicolae Mantu - pian, Marian Proca chitară, Mugurel Bezman - bass Emanoil Dragomir - tobe şi cântărețele: Cristina Vasopol şi Mariana Pisică, membri ai secției de Revistă a Teatrului Muzical "Nae Leonard"), Luiza Zan, Eyot, (Serbia) When violon meet guitar, Vasko the Patch (Bulgaria), Night Loosers.

Bal mascat

Cu siguranță, Recitalul susținut de pianistul Eduard Kunz, unul dintre primii 10 pianişti ai lumii cum a fost nominalizat de BBC Music Magazine, în seara de 11 noiembrie în sala Teatrului Muzical, va rămâne puternic amprentat în memoria melomanilor care au participat la eveniment, onorați de prezența la Galați a unui pianist de renume mondial. Selecția de *Preludii şi Fugi din Clavecinul bine temperat vol.*I de Johann Sebastian Bach, *Sonata nr. 14 op. 27 n. 2 "Quasi una fantasia" (Moonlight Sonata)* şi *Sonata nr. 21 op. 53 "Waldstein"* de Ludwig van Beethoven, un program dificil şi rar prezent pe afişe, a purtat auditoriul într-o altă lume, oscilând între finețea sunetului adus aproape de liniştea absolută şi pasiunea unui temperament vulcanic.

După doar două săptămâni de pregătiri, duminică 12 noiembrie, colectivul teatrului gălățean a prezentat o nouă premieră, opera *Bal mascat* de Giuseppe Verdi în regia lui Paolo Bosisio (Italia), decorurile lui Domenico Franchi (Italia) sub bagheta dirijorului Cristian Sandu (Cluj Napoca). Distribuția a beneficiat de prezența unor solişti de marcă, invitați din țară şi străinătate: soprana Cristina Radu (o *Amelie* cu o postură elegantă şi frumoasă, cu o voce caldă, cu un *piano* de calitate), mezzosoprana Andrada Roşu (o *Ulrica* plină de aplomb, plină de dramatism şi forță expresivă), tenorul Cristian Bălăşescu (un *Riccardo* convingător cu acute sigure, fexibil şi expresiv în frazare), baritonul Roberto Bortoluzzi (un *Renato* bine conturat vocal şi scenic în mod generos). Basul Dan Popescu (*Tom*) alături de solistul teatrului Dominic Cristea (*Samuel*) cu voci grave bine reliefate au dat viață cuplului conspiratorilor iar soprana Adelina Diaconu, solistă a Teatrului gălățean (în simpaticul paj *Oscar)* a cântat cu mult curaj şi clar toate coloraturile, cu o tehnică bine pusă la punct şi o evoluție scenică precisă. Tenorii Valentin Vasopol (*Silvano*) şi Tudorel State (un judecător şi un servitor) au completat distribuția. Sub bagheta dirijorului Cristian Sandu orchestra a sunat omogen, cu o impresionantă paletă de nuanțe, cu solo-uri frumos executate, coordonarea scenă- fosă fiind permanent echilibrată. La rândul său, corul, instruit de Daniel Nistor s-a dovedit un personaj activ pe scenă, susținând clar şi expresiv partitura muzicală. Intervențiile coregrafice ale baletului au fost coordonate de Gabriela Gegea atât în scena vrăjitoarei cât şi în ultimul act, cu dansuri în maniera celor de epocă, pline de energie. Păstrând o linie clasică în gândirea regizorală Paolo Bosisio a oferit un *Bal mascat* ce urmăreşte logica acțiunii, lăsând în prim plan frumusețea muzicii verdiene să capteze atenția spectatorului, completând şi ghidând cu măiestrie imaginile scenice.

Sâmbătă 18 noiembrie programul festivalului a fost completat cu un spectacol de balet, un titlu celebru în repertoriul mondial de gen de câteva decenii, "*Zorba*" pe muzica lui Mikis Theodorakis şi în concepția artistică a unui renumit coregraf american Lorca Massine, o realizare de excepție a colectivului Operei Naționale Române din Cluj Napoca, ce ne-a făcut să ne aducem aminte de performanțele din trecut ale colectivului gălățean, care în stagiunea 2007-2008 a montat spectacolul "*O Ellinas Alexis Zorbas*", libretul şi coregrafia fiind semnate de regretatul coregraf Attilas Akilas Silvester, muzica Eugen Dan Drăgoi.

Duminică 19 noiembrie a avut loc spectacolul cu opera *Cenerentola* de G.Rossini, în aceaşi distribuție de la premieră, realizare comentată pe larg la momentul respectiv şi care şi de această dată a fost prezentată la un bun nivel calitativ, mezzosoprana Florentina Soare completându-şi palmaresul internațional în vara lui 2017 cu Marele premiu la Concursul Internațional de Canto *Hariclea Darclée* şi Grand Prix Opera şi Prix de l' Opera de Cluj Napoca la Concursul Internațional de cânt "George Enescu"-Paris.


Adelina Diaconu, Angelo Inglese

Programul *Festivalului Leonard* a fost completat sâmbătă 25 noiembrie cu o seară camerală inedită, în prima parte evoluând soprana Adelina Diaconu, într-un program de lieduri româneşti şi prime audiții ale lucrărilor compozitorului italian Angelo Inglese care a asigurat şi acompaniamentul pianistic iar în partea a doua, am admirat performanțele interpretative de excepție ale trio-ului ProArte alcătuit din

Anda Petrovici - vioară, Marin Cazacu - violoncel şi Andrei Licareţ - pian.

Angelo Inglese preţuieşte sensul cuvântului şi capacitatea sa de a genera emoţii, în liedurile prezentate (scrise între anii 2015-2017) folosind fie texte vechi precum tripticul *Madrigali dei sogni* de Gabriele D'Annunzio scris în 1886 ce aminteşte, într-un anumit sens, de stilul madrigalistic al lui Claudio Monteverdi, fie din actualitate aşa cum descoperim în liedul *Gocce* pe textul actriţei şi poetei Emanuela Mulè, textul şi muzica explorând acea dimensiune interioară în care propriul nostru EU se dizolvă şi se regăseşte în tot Universul. Soprana Adelina Diaconu a reuşit să creeze o punte spirituală între liedul românesc şi cel italian, punând amprenta personalităţii sale în interpretarea lucrărilor "Ce te legeni codrule", "Somnoroase păsărele", "Stelele-n cer" de Nicolae Bretan, "De-ai şti iubite" şi "Te ştiam numai din nume" de Eugen Doga, "Madrigali dei sogni", "Gocce", Shsss…" şi "Venezia la luna" de Angelo Inglese. Am apreciat calitatea deosebită a timbrului său vocal, frazarea, susţinerea şi dicţia, calităţi puse în valoare de acompaniamentul pianistic condus cu ştiinţă şi rafinament de Angelo Inglese, un subtil muzician polivalent (compozitor, dirijor, pianist).

În partea a doua a *Serii camerale*, trio-ul ProArte a propus două opusuri de referinţă din repertoriul de gen: Trio pentru pian, vioară şi violoncel op.11, în Si bemol major de Ludwig van Beethoven şi Trio op. 8, în Si major de Johannes Brahms. Fiecare apariţie a ansamblului cameral este o adevărată sărbătoare a muzicii, publicul gălăţean având ocazia să trăiască pentru prima oară experienţa unei asemenea audiţii performante, creată de cei trei muzicieni de elită, pe care de altfel a primit-o cu entuziasm şi cu minue întregi de aplauze şi ovaţii.

Ultima seară a festivalului, duminică 26 noiembrie, a adus pe scena Liricului gălăţean o excepţională reprezentaţie a operei "*La Traviata*" de Giuseppe Verdi, ce a marcat astfel 60 de ani de la includerea acestui titlu în repertoriul Teatrului Muzical "Nae Leonard" din Galaţi. Invitaţii serii au fost trei artişti celebri ai artei lirice româneşti actuale: soprana Diana Ţugui, tenorul Florin Guzgă şi baritonul Vasile Şerban care au evoluat alături de soliştii teatrului Lăcrămioara Crihană, Lenuţa Bercaru, Dominic Cristea, Dan Popescu, Dumitru Barbu, Gheorghe Racoviţă sub bagheta dirijorului italian Angelo Inglese. Concepţia regizorală a doamnei Eleonora Constantinova (o montare din 2001 a Traviatei pe scena gălăţeană), bazată pe evoluţia sentimentelor eroinei principale precum cele patru anotimpuri (primăvară- actul I, vara- actul II, toamna- actul III şi iarna- actul IV) şi cadrul scenografic elaborat de regretatul scenograf Girgore Gorduz, au oferit o înţelegere profundă a dramei *Violetei Vallery*, magistral întruchipată de soprana Diana Ţugui, cu un cânt vibrant ce transmite emoţii profunde, o apariţie scenică plină de feminitate şi delicateţe; tenorul Florin Guzgă a creat un tulburător *Alfredo*, o voce ce a impresionat prin tehnică (a strălucit în do-ul supraacut din cabaletta), caldură şi culoare în fiecare frază muzicală. Garnitura vocilor de aur a distribuţiei a fost completată de baritonul Vasile Şerban care a construit în *Giorgio Germont* un personaj putenic, cu o voce frumos timbrată, caldă şi expresivă. Mobilizaţi de calitatea excepţională a invitaţilor soliştiii teatrului au alcătuit o echipă omogenă cu o interpretare muzicală unitară. Corul a fost activ pe scenă, precis în atacuri (dirijor Daniel Nistor) iar sonorităţile orchestrei au fost clare, lucrate cu meticulozitate de dirijorul Angelor Inglese care a imprimat permanent simţul dramei fiecărei scene şi fiecărui cuvânt.

Traviata, *actul II - Diana Ţugui, Florin Guzgă*

Ediţia 2017 a Festivalului Internaţional "Leonard" a fost una reuşită, în care colectivul actual al Teatrului Muzical gălăţean, unica instituţie de acest gen din ţară, a dovedit că este într-o veritabilă ascensiune profesională.

Laura SAVA

Corespondenţe

Întâlnirile Muzicale Internaţionale « George Enescu »



George Enescu, Dinu Lupatti

Al 4-lea festival de muzică franceză şi română din secolele 20 şi 21, ca omagiu lui Dinu Lipatti, s-a ţinut la Paris pe data de 16 Octombrie 2017, într-o seară frumoasă şi neobişnuit de caldă. Concertul - spectacol, desfăşurat în sala Colonne, a fost pus în spaţiu de Anda Tăbăcaru (conferenţiar la clasa de operă a Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti) şi prezentat de Marius Constantinescu. Lucrările prezentate au fost susţinuteCosmina STANCU - mezzo-soprano, studentă la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, Jennifer COURCIER - soprano, cu o carieră prodigioasă în muzica de operă pe scenele renumite ale Europei şi Sarah DEFRISE - soprano, laureată a numeroase premii internaţionale şi urmând cursuri de perfecţionare cu Daniel Ottevaere. Toate cele trei cântăreţe sunt laureate ale Concursului Internaţional de Artă Vocală « George Enescu » 2016. Au mai contribuit la reuşita concertului – spectacol corul MADRIGAL din PARIS dirijat de Pierre CALMELET, Daniel MAGDAL, şi pianiştii acompaniatori Alina PAVALACHE şi Thierry HUILLET. O surpriză plăcută au fost vocile Leontinei VĂDUVA şi Viorică CORTEZ. Programul concertului foarte bogat, de 2,5 ore, cu o largă panoramă de compozitori, de la muzica franceză romantică a secolului 19 până la muzica modernă a secolului 21, a permis cântăreţilor să-şi desfăşoare virtuozitatea. Debutul concertului, prin piesa vocală « Silence » de George Enescu cântată de Sarah Defrise, este impregnat de frământările interioare ale compozitorului care vede în tăcere un partener constant în depăşirea vicisitudinilor. Urmează piesele delicate de Dinu Lipatti, cântate cu precizia nuanţelor de Leotina

Văduva şi Daniel Magdal, piesa «Enescu redată cu acurateţe de Antonia-Cosmina Stancu şi « Nuits ă Aix en Provence » de Henri Nafilyan, pasionant şi neliniştit, redat corect şi realist de Sarah Defrise. Jennifer Courcier, cu talent şi îndemânare, exprimă în « Parole et Palindrom » concepţia lui Liviu Dănceanu despre expresia cuvintelor şi reîntoarcerea lor la momentele iniţiale. În continuare Thiery Huillet prin vocea sonoră şi puternică a lui Daniel Magdal, ne prezintă, în creaţie mondială, piesa « Carmen est maigre » ; Cu accente puţin ironice el transpune personajul nuvelei lui Prosper Mérimé în contextul secolului 21. Sarah Defrise ne cântă cu personalitate piesa PUB 2 de Georges Apergis. Urmează piesele delicate şi pline de efervescenţă «oli, Monsieur Pepinet » prezentate de Jennifer Courcier. Maurice Ravel este prezent cu piesa « L'enfant et les sortileges » interpretată de Jennifer Courcier şi Antonia Cosmina Stancu, cu participarea Mariei Ionescu în rolul copilului. Menţionăm în mod special Antonia Cosmina Stancu care a dat dovadă de mari calităţi de cântăreaţă, de un mare temperament şi o foarte bună dicţie, în ciuda micului accent specific. Cele 2 soprane, Jennifer Courcier şi Sarah Defrise, sunt muziciene bine definite cu o virtuozitate de artiste complete şi un joc de scenă remarcabil.

Partea 2-a începe cu Daniel Magdal impetuos, dar convingător în « Le Cid: Priere » şi « Herodiades : Air de Salome » cântată de Leontina Văduva, ambele piese de Jules Massenet. Jennifer Courcier are prilejul de a-şi face bine auzită vocea în piesa lui Henri Nafilyan « Valse, pourquoi pas… ». Urmează Francis Poulenc cu « Les mamelles de Tiresias Air de Therise » cântate într-o postură dezlănţuită de Sarah Defrise. Revine George Enescu cu doina tristă « mă duc, codrul rămâne » intonată cu tristeţe de Leontina Văduva. Jean Christophe Rosaz se impune cu o audiţie mondială « Ombres et Lumieres » pentru mezzo-soprana, cor şi piano cu Antonia Cosmina Stancu. Trebuie semnalată de asemenea remarcabila prestaţie a corului Madrigal, cu un dirijor precis şi o ţinută vestimentară rafinată şi elegantă. Concertul s-a încheiat cu piesele lui George Enescu « sensibilitate şi precizie de Viorica Cortez, Jennifer Courcier şi Daniel Magdal. Menţionăm finalul concertului susţinut cu o fierbinte vioiciune şi bucurie de Viorica Cortez.

Tudor MISDOLEA

Dan Grigore, în concert în Luxemburg

Aceştia sunt pilonii pe care a fost construit, săptămânile trecute, evenimentul muzical găzduit de sala de concerte a Conservatorului Marelui Ducat luxemburghez. Mai mult decât un obişnuit eveniment artistic, a fost momentul unor comemorări de aleasă semnificaţie privind poziţionarea actuală a României în spaţiul spiritual, şi nu numai, al Europei.

Iar pianistul Dan Grigore este creatorul acelor situaţii unice care electrizează publicul arcuind starea de bucurie cu care este dăruită, cu care este primită muzica domniei sale. Ştiut este faptul, indiferent de zona stilistică în care acţionează, artistul se consideră pe sine însuşi îndatorat muzicii pe care o cântă, revelând de fiecare dată contextul cultural al acesteia, lumea de gândire, de imagini a compozitorului. Este spectacolul unei lumi fascinante căreia îi aparţine, căreia îi aparţinem.

Mă refer la acest minunat buchet al miniaturilor grupate sub atrăgătoarea emblemă „Bis, encore bis!", reluat şi îmbogăţit în răstimpuri în anii din urmă. Este un florilegiu al bucuriei înnoite de la un moment la celălalt; ...de la gravitatea sobră, spiritualizată, a celebrului coral bachian „Iisus rămâne bucuria mea" din Cantata nr. 147, la disponibilităţile versatile ale unui Preludiu de Prokofiev, de la Valsul capriciu de Schubert, îmbogăţit de Liszt de o manieră virtuoză – „Soirées de Vienne", la menuetul beethovenian cu paşi marcaţi, la savurosul rondeau Alla turca de Mozart.

Este un sumum al nostalgiilor de care nu te poţi despărţi, cele care îţi aparţin şi pe care simţi nevoia a le împărtăşi împreună cu cei apropiaţi, cu cei din jurul tău; cum se întâmplă când ascultăm unul dintre Cântecele fără cuvinte de Felix Mendelssohn-Bartholdy, când întoarcem cu vădită emoţie o Pagină de album de Alexandr Scriabin, când reascultăm fulgurantul Impromptu în mi bemol major de Schubert, sau când ne lăsăm potopiţi de lirismul sobru al Intermezzo-ului în la major de Brahms, de sensibilitatea pregnant formulată a Preludiului în sol diez minor de Rachmaninov. Căci în zona culturii europene - şi nu numai! - publicul îi devine confident; este treptat cucerit.


Dan Grigore

Captivant lucru, indiferent de muzica de care se apropie, Dan Grogore oferă compozitorului, dă Cezarului, ceea ce-i aparţine, recrează stilistic şi expresiv datele de bază ale textului partiturii. O face – uimitor lucru – marcând discursul muzical cu propria personalitate; inconfundabilă, consistentă, în parte maleabilă, în parte fermă, orientată find de condiţia bunului gust ce stabileşte relaţia domniei sale cu datele esenţiale ale partiturii, ale muzicii. Am în gând acea minunată Sonată în re minor de Domenico Scarlatti, spre exemplu; ...miniatură care, în interpretarea lui Dan Grigore, reţine eleganţa jerbelor sonore ale epocii unui Baroc târziu dar şi virtuozitatea neostentativ orientată a pianisticii muzicianului român.

Comunicarea de o sensibilitate cordială îi este proprie. O regăsim pe linia unui demers pianistic firesc orientat de la Vals-ul în do diez minor de Frédéric Chopin la imaginea însăşi a ingenuităţii regăsite, în miniatura La plus que lente a lui Claude Debussy. Aici îl regăsim şi pe Enescu, dar în zona neoclasicismului francez, în acel Adagio de un suveran echilibru, din Suita în stil vechi, lucrare de tinereţe a compozitorului. Evident, pasiunea cu tentă ludică a lui Dan Grigore se regăseşte în sonorităţile jazzistice ale unei miniaturi mai puţin cunoscute, Embraceable You, semnate de George Gershwin, unul dintre autorii de geniu care ridică fenomenul tradiţional local la nivelul profesional al creaţiei culte. Şi nu ar fi completă imaginea artistului dacă nu aş observa latura senzual-umoristică a personalităţii sale, aspect atât de fin

conturat în mişcarea pasionat legănată a unui tango brazilian; ...compus de Ernesto Nazareth. Este un caleidoscop stilistic dăruit din prea-plinul unei alese generozităţi; ...un dar primit de un numeros public care, la sfârşitul recitalului, aclamându-l în picioare pe artist, a obţinut o celebră glumă muzicală chopiniană, „Valsul unui minut", absolut fermecător, cel mai rapid vals auzit vreodată, o bijuterie muzicală sugerată compozitorului de vânzoleala simpaticului animal de companie al prietenei lui Chopin, celebra scriitoare a momentului, George Sand.

Este de remarcat, evenimentul a fost prilejuit de aniversarea unui deceniu petrecut de la intrarea ţării noastre în Uniunea Europeană; mai mult decât atât, tot zece ani s-au împlinit de la stabilirea parteneriatului în cadrul proiectului Sibiu-Luxemburg Capitale Europene ale Culturii. Nu este o relaţie întâmplătoare. Cu secole în urmă, la început de secol XIII, saşii din Transilvania au fost aduşi inclusiv din zona de atunci a Marelui Ducat în scopul urbanizării aşezărilor. Iar Marele Duce, vizitând relativ recent localităţile săseşti, a putut lăuda păstrarea tradiţiilor, a limbii.

Şi pentru că relaţia culturală stimulatoare în ambele sensuri se sprijină pe un eficient climat economic şi financiar, tot cu acest prilej al marelui eveniment artistic, a fost aniversată împlinirea unui deceniu de la crearea Forumului România-Luxemburg al Oamenilor de Afaceri din cele două ţări.

Ţară europeană mică, putere financiară uriaşă, Luxemburg se alătură marilor centre financiare, cel din Zürich, din Londra, zone în care cultura, inclusiv cea muzicală, se află, cum e firesc, la mare cinste.

Semnificativ îmi apare faptul că acest important eveniment i-a reunit la Luxemburg, în Marea Sală a Conservatorului, pe trei dintre ambasadorii români acreditaţi aici în centrul continentului european, pe ambasadorul ţării noastre în Marele Ducat, pe ambasadorul României pe lângă NATO, pe ambasadorul acreditat de la Chişinău. Au fost de faţă personalităţi ale corpului diplomatic, personalităţi apropiate zonei guvernamentale locale, importanţi oameni de afaceri; când muzica întâlneşte zona politică, faptul se dovedeşte a fi unul de specială importanţă. Aşa cum tot un eveniment muzical artistic, petrecut în anul 2004, tot aici, în Luxemburg, a pregătit şi a acreditat intrarea ţării noastre în Uniunea Europeană, cu un deceniu în urmă.

Indiscutabil, faptul că Institutul Cultural Român cu sediul la Bruxelles, s-a implicat direct în construirea acestui eveniment, denotă o sensibilă percepţie privind oportunităţile momentului şi ale locului. Este zona europeană în care ideile se nasc, se dezvoltă, prind contur; în climatul unui firesc echilibru al relaţiilor interumane.

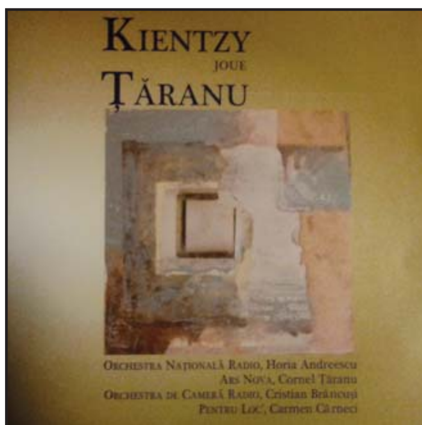
„Europa este creuzetul şi modelul formării şi dezvoltării muzicii culte, cea care este limbajul universal de comunicare a emoţiilor şi gândurilor omeneşti. Muzica europeană a fost întotdeauna deschisă influenţelor, s-a îmbogăţit, s-a diversificat, dar în acelaşi timp a exercitat şi exercită o puternică înrâurire asupra tuturor celorlalte şcoli de muzică din lume. Eu percep viitorul Europei" - a declarat maestrul Dan Grigore pentru ICR Bruxelles - „ca pe o simfonie în a cărei partitură fiecare instrument îşi are importanţa şi rolul său de neînlocuit."

În alt sens; ...nu pot să nu observ, am întâlnit români care locuiesc în Marele Ducat de mai bine de două decenii; şi-au consolidat un statut demn, stabil; fiind harnici, eficienţi, inteligenţi. Am fost emoţionat peste poate când am aflat că cel puţin o dată pe săptămână îşi adună copii pentru a socializa; unii provin din familii mixte; se întâlnesc pentru a se simţi bine împreună, pentru a simţi româneşte; inclusiv în compania muzicii. Iar Europa unită oferă în continuare însemnate oportunităţi; ...în care, cum se poate observa, rolul muzicii rămâne important.

Dumitru AVAKIAN

(articol preluat de la http://adevarul.ro/cultura/arte/dan-grigore-concert-luxemburg-romania-marele-context-european-1_5a096a875ab6550cb81b64d1/index.html)

Apariţii discografice



Daniel Kientzy interpretează Cornel Ţăranu, Nova-musica

Încă din 1986, Daniel Kientzy lucrează în mod constant cu ansambluri româneşti, aşa cum stau mărturie o serie de discuri având adesea coperţi aproape identice, parcă pentru a sublinia continuitatea demersului întreprins. Aşa se face că, în 2017, a apărut sub label-ul său o monografie constituită din **patru compoziţii de Cornel Tăranu.**

***Diferencias* pentru saxofon bariton şi orchestră** (15')

Concert sau *batalla*? Compoziţia care deschide discul spune o poveste sângeroasă în care diferenţele înăbuşite se şterg în spatele unor dialoguri pronunţat virile. Sprijinindu-se pe un motiv ritmic duplicat la nesfârşit, muzica se desfăşoară, se caută, capătă amploare, se stinge, apoi irupe în trâmbiţările (baritonările?) saxofonului bariton. Puţin câte puţin, instrumentul se încumetă în galopări, şi apoi moare într-un acompaniament de coarde. Chiar atunci iese la suprafaţă un clarinet bass, care deschide calea pentru un citat fugitiv din Antonio de Cabezón, ale cărui *diferencias* sunt faimoase. Saxofonul protestează împotriva acestei intruziuni, şi apar, grupate în clustere, comentariile orchestrei la intervenţiile solistului. După ce s-au scurs două treimi din concert, Cabezón este din nou convocat , însă citarea este punctată de explozii pe care gemetele saxofonice le prelungesc. Tempo-ul se destramă, iar saxofonul profită de întoarcerea la calm pentru a insufla începutul unei furtuni, în nuanţă piano. Suflul agită orchestra, apoi motivul introductiv reapare şi brăzdează, în mod repetat, această armonie, ajungând să transforme baritonul într-un *didgeridoo* strident. Nicio replică. Orchestra revine în sforţări inegale, iar baritonul încearcă să afle în sunetele acute un răspuns la căutarea iniţială – care se sfârşeşte, dar nu se rezolvă.

***Hommage à Bartók/ Omagiu lui Bartók* pentru saxofon sopranino şi cvintet de coarde** (9'30)

Pornind de la o celulă care evocă, după spusele compozitorului, « anagrama numelui BELA », a doua piesă, deşi precedând-o pe prima cu cinsprezece ani, elaborează o retorică apropiată celei pe care o găsim în *Diferencias* : reluarea unui motiv recognoscibil, *solo*–uri punctate de orchestră, rapsodia momentelor distincte, folosirea rară dar caracteristică a saxofonului ca percuţie, folosirea sporadică a tăcerii pentru a reliefa structura compoziţională. Aici însă, sub bagheta compozitorului, cvintetul

- mai sobru şi adesea la unison pentru a puncta elegia solistului - se manifestă cu precădere în extreme, în sonorităţi acute sau în nuanţe blânde. Amatorii de melodie vor merge pe drumul lor şi nu vor poposi asupra acestei compoziţii, însă cei care apreciază piese ce dezvăluie o poveste ca recompensă pentru o ascultare atentă vor gusta acest recital drramatic, cu accentele sale modale, în mod făţiş transilvănene.

Semper idem
pentru saxofon soprano şi alto, cu orchestră (17')

Opera cea mai recentă, prezentată în formă de sonată - această formă fiind, de altfel, îndrăgită de compozitor - se înscrie în continuitatea elementelor de limbaj exploatate şi explorate până în acel moment. Solistului – înarmat cu două saxofoane şi cu vocea sa, ceea ce nu e puţin lucru – îi răspunde o orchestră care ezită între accente repetate, acompaniament de coarde, ecouri de alamă, reluările *leader*-ului, totul precipitându-se într-un labirint care pare *semper idem.* Tensiunile oprimante conţinute de partitură sunt ghidate de bagheta lui Cristian Brâncuşi. Nelinişteа şi rupturile discursului, cărora le fac ecou bătăile timpanelor, cufundă ascultătorul atent în explorarea unei lumi fără ieşire, mereu la fel, aşa cum subliniază şi forma ABA. În timpul cadenţei, vocea saxofonistului (12'20) încearcă să se separe de instrumentul său; orchestra îşi reia tirul sacadat, impunându-i tăcerea.


Daniel Kientzy

Laudae
pentru saxofon piano, cvartet de coarde şi pian (8'30)

În broşura explicativă, Cornel Ţăranu indică cele trei singularităţi care disting această compoziţie faţă de celelalte piese din programul conţinând, în total, patru lucrări: pedale sonore de corzi tipice muzicii populare româneşti (mai puţin tema) ; scriitură fără măsuri; structură parţial aleatorie; şi bitematism. Piesa îi permite lui Daniel Kientzy să-şi pună în valoare virtuozitatea, căci discursul - deopotrivă translucid (un motiv asemănător ghidează piesa aproape în totalitate) şi destructurat (prin repetitivitatea sa, motivul taie discursul şi îl îndepărtează de orice linearitate) – este susţinut de timbrul său, care se menţine pe întreg registrul. Piesa *Laudae* câştigă, aşadar, dacă este ascultată la finalul acestei monografii, aşa cum şi sugerează discul, căci propune o sinteză a artei compozitorului, eliberată de *pathos*-ul narativ care făcea să vibreze precedentele compoziţii. Mai puţin concertantă decât celelalte piese, ea propune un duel între un saxofon, pe de o parte, şi, pe de altă parte, un cvartet de coarde şi un pian. Rezultatul nu este lipsit nici de energie, nici de virulenţă, graţie baghetei mânuite de Carmen Cârneci, mai ales că durata relativ scurtă a piesei şi triplul contrast între accente, sunete prelungite de coarde şi avânturi solistice îmbogăţesc interesul acestor curioase laude.

Concluzie

Chiar dacă va deranja urechile puriste, acest disc ne răsplăteşte, încă o dată, curiozitatea. Nu, creaţiile pentru saxofon nu se rezumă la zbierete de porci înjunghiaţi, cum am citit pe ici şi pe colo. Trebuie recunoscută specificitatea acestei muzici, precum şi forţa unui muzician atât de pasionat de a-şi înnoi şi scutura repertoriul cum este Daniel Kientzy. În fiecare dintre piesele sale - care aduc împreună patru saxofoane diferite - sunt de apreciat tehnicile instrumentistului, suflul parcă infinit uneori, precizia furibundă şi rigoarea împotriva vulgarităţilor, în toate registrele. Aceste calităţi sunt subliniate prin ansambluri mereu compacte în pofida numeroaselor *break*-uri, iar întreaga interpretare beneficiază de un sunet precis fără a fi sec. Încă o descoperire frumoasă pentru melomanii curioşi.


Cornel Ţăranu

Bertrand FERRIER, *La musique des autres*
(articol publicat în 29 ianuarie 2018 pe site-ul oficial http://www.bertrandferrier.fr/?p=12473)
Traducere din franceză: **Roxana OLTEANU**

Remember

D. D. BOTEZ,
10 martie 1904-10 martie 2018; 114 ani de la naştere şi 30 de ani la dispariţie.

D. D. BOTEZ este un artist care şi-a dăruit tot ceea ce avea mai bun coralelor României, sutelor de studenţi instruiţi, pentru ca sufletul românesc să dăinuie.

La aniversări, şi nu numai, apele se readună şi amintirea lui revine cu aceiaşi măsura cu care el şi-a dedicat viaţa acestei activităţi.

A ţinut în mână buchetul de aghiasmă cu care a sfinţit cântecul românesc din care putem toţi sorbi acum mai mult.

Ales să conducă instituţia profesională cea mai prestigioasă a ţării, corul Filarmonicii George Enescu, a continuat cu egală ardoare pelerinajele lui în toată ţara făcute cu simţirea firească să unească tot ce îi era mai aproape de inimă, într-o CORALĂ ROMANEASCĂ ATOTCUPRINZATOARE.

Nu i-au lipsit exemplele în cultura română. Nu poate fi ceva mai aproape de sufletul omului decât melodia cântată de el însuşi. Nu cred să fie ceva mai apropiat de sufletul românesc decât cântecul, corala. Iată, acestui lucru şi-a dăruit inima Maestrul Dumitru Botez.

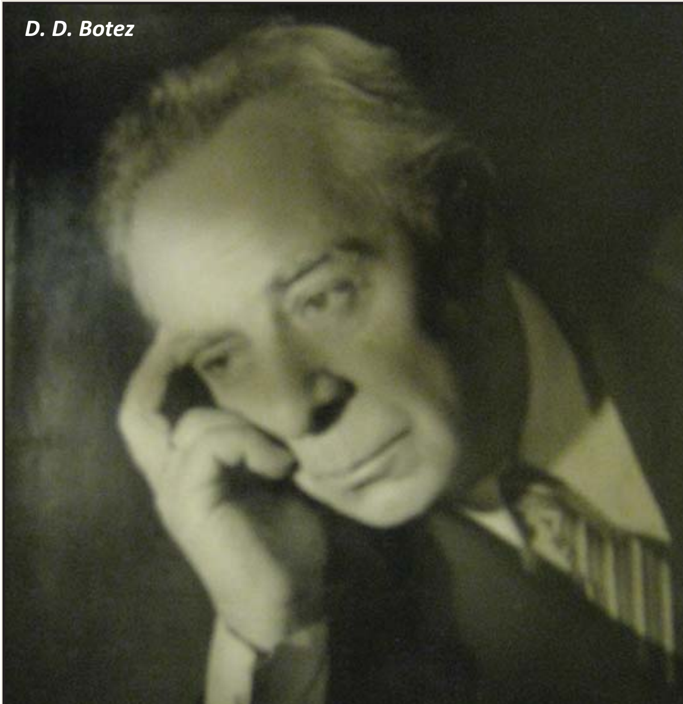
O inima caldă înseamnă deasemeni şi spiritul, trupul, gândirea, acţiunea. S-a înscris în ideea de continuitate preluată de la spritele înaintaşilor. Pentru ca fructele acestui arbore bogat să fie o hrană sănătoasă pentru toti cei din grădina noastră, rădăcinile trebuiau să fie bine împământenite în ograda neamului. Şi el le-a avut.

Respectul valorilor nu este numai o chestiune de educaţie ci şi capacitatea de a le fi egal, de a le înţelege. Şi le-a înţeles, fapt care l-a incitat să le continue şi să le transmită altora, la rândul său.

Repertoriul său dirijoral cuprinzând spațiul românesc cu prioritate, apoi plecând de la Renaştere până la muzica contemporană, l-a dedicat publicului. Compozițiile sale sunt roade ale sensibilității creatoare. Decenii de-a rândul a format sutele de dirijori care au ținut la rândul lor focul aprins al culturii corale române.

Calitatea de şef al secției de creație corală din cadrul Uniunii Compozitorilor l-a înscris direct în universul a tot ceeace este esențial pentru cultura corală românească.

Ancorat puternic în învățământ a fost însărcinat cu responsabilitatea maximă de Rector al Conservatorului din Bucureşti, astăzi Universitatea de Muzică Bucureşti.



D. D. Botez

Experiența sa pedagogică a adunat-o în două volume intitulate „Tratat de cânt si dirijat coral". Marea pedagogie înseamnă înafara cunoştinelor, înțelegere, blândețe, apropiere de oameni. A avut şi acest har.

Cunoaşteți multe persoane care îşi fac reproşuri că a întârziat să răspundă unuia din zecile de studenți care îl felicitau de sărbători ? Nu le-a făcut pentru ca oamenii să nu-l uite, ci pentru că el nu a uitat niciodată oamenii. Oamenii, la rândul lor, perpetuând cântul secular românesc în corale îl vor lua aproape să dăinuie împreună cât va fi auzit încă graiul românesc.

Familia,
Elena BOTEZ, Irina, Paulică, Paul STAICU

In memoriam Ştefan Niculescu
31 iulie 1927 Moreni-Dâmbobița – 22 ianuarie 2008 Bucureşti

Ştefan Niculescu a compus peste 700 de lucrări „continuând <filonul bizantin>, ultima sa capodoperă, Recviemul Românesc <Pomenire>, avea să fie, ca şi la Mozart, premoniția propriei treceri în lumea veşniciei pe care, oricum, creația sa i-o asigurase." (Acad. Cornel Țăranu), Ideea de a traduce în muzică sentimente şi reacții afective specifice epocii contemporane, ARTA SONORĂ MODERNĂ creează noi teorii artistice cu aspecte deosebite, aduse şi de filozofia timpului. Omul secolului 20, este copleşit de tensiuni filozofice şi de stări de spirit deosebite care se revoltă atât individual, cât şi colectiv.

Jumătatea a doua a sec. 20 reprezintă o perioadă deosebit de fertilă, de o complexitate neobişnuită în evoluția artei sunetelor şi în creația compozitorilor, care aduc în arhitectonica modernă peisaje muzicale actuale timpului, atât cu noi surse de a produce sunete, dar şi prin noi tipuri de organizare a materialului sonor. Gândirea artistică a sec. 20 şi mai cu seamă de la jumătatea secolului este raportată la ştiință şi matematică, iar muzica serială trece prin muzica stochastică şi aleatorie, minimalistă şi Jazz, ajungând la genul Techno.

Atât în lumea muzicală internațională, cât şi în România, renaşterea şi racordarea la standardele elaborări din lumea liberă o vor face compozitorii aparținând generației născute în jurul anilor 1920-25: Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Iannis Xenakis, György Ligeti, Romania avându-i ca reprezentanți pe Anatol Vieru, Tiberiu Olah, Aurel Stroe, Pascal Bentoiu şi Ştefan Niculescu.

Ştefan Niculescu este compozitorul care contribuie la perfecționarea şcolii componistice româneşti. Atras nu numai de "jocul sunetelor" dar şi de "jocul cifrelor" după absolvirea studiului muzicii la Academia Regală de Muzică şi Artă (1941-46), îşi continuă studiul la Insitutul civil pentru ingineri „Politehnica" (1946-50). Motiv explicat de Ştefan Niculescu cu metodele folosite în creția muzicală din gramatica matematicii, ca de exemplu: algebra lineară, geometria analitică, teoria mulțimilor, teoria grafurilor, a grupurilor, etc. Bun cunoscător al matematicilor „un auxiliar al imaginației propriu-zis muzicale" (Iosif Sava) şi al limbajelor formale, Ştefan Niculescu a studiat temeinic opera lui George Enescu şi pe aceea a majorității compozitorilor moderni şi contemporani ca: Bártok, Strawinski, Webern, Hindemith, Messiaen... Astfel, şi-a definit un proiect propriu al discursului muzical, în care categoria sintactică numită heterofonie joacă un rol important. Denumirea de *heterofonie* a fost adusă în muzică în anul 1901 de muzicologul german Carl Stumpf (1848-1936). Eterofonia este, după cum spuneam, o componentă a categoriilor sintactice, fiind o superpoziție de monodii care pendulează între două stări: totala dependență şi totala independență a planurilor. Influența eterofoniei face să devină pentru compozitorul Ştefan Niculescu o preocupare deosebită, ajungând să-şi imagineze sisteme de organizare proprii, sisteme în care matematica joacă un rol important, Niculescu fiind cel ce a definit primul, în muzica românească, conceptul eterofonic, într-o "gramatică planetară". Permanent preocupat de claritatea, coerența şi logica formală, el exploatează structura muzicală adecvată scriiturii eterofonice, în forme de sincronie, dar şi sub alte aspecte asociate cu tehnica isonului sau în diferite combinații cu categoriile sintactice. El plasează polifonia între eterofonie şi omofonie, sau face o împletire între eterofonii. Niculescu defineşte eterofonia ca simultate a materialului muzical originar şi a variatelor sale, imaginând o formă muzicală specifică eterofoniei, pe care o numeşte "sincronie", bazată pe tehnica "frazării şi a de-frazării" ale aceleaşi melodii, cântată de mai mulți interpreți.

În anul 1952 nu numai că citeşte cartea compozitorului francez Oliver Messiaens, *Tehnique de mon langage musical*, o carte apărută în anul 1944, dar, în acel timp neexistând aparate de copiat, a scris-o în întregime cu mâna, carte ce îi formează un nou orizont despre muzică. Compozitorul este fascinat de structurile matematice, de seria dodecafonică, de noua tehnică a succesiunii sunetelor, de noțiunea simetriei sunetelor şi a structurii rtimice (inspirate din ritmurile antice şi exotice). În acest stil compune lucrările *Formanți* (1965 –pentru o orchestră minimală de 17 coarde soliste), *Eteromorfie* (1967 - lucrare orchestrală), *Tastenspiel* (1968 – pentru pian).

Ştefan Niculescu afirmă în interviul său „*Planetarische Grammatik*“ (aparut în MusikTexte 45 - Germania, 1992) despre O. Messiaens că: „*Messiaen ne-a arătat mai multe fațete ale muzicii tradiționale sau moderne, europene sau din afara Europei, demostrând că fiecare sunet din natură – ca de ex. ciripitul păsărolor sau vâjâitul apei – putem să-l transportăm în muzică*“.

Nu numai ca un răsunet muzical, dar şi din respect pentru acest compozitor, Niculescu scrie la moartea lui Messiaen, în 1992, o a doua partitură pentru pian, un „*Hommage a Messiaen*“ - *melodie en grappes d'accords pour piano*, o piesă scurtă de numai 19 măsuri. Scrisă în maniera şi amintirea tehnicii lui Messiaen, cu „ciorchine“ de sunete: tip de acorduri bogate cu şase, şapte, opt sunete la o mână, aduce ritmuri antice şi exotice şi o dinamică extremă de la fortissimo la pianissimo, amintind aici cânturile păsărilor.

Însă Ştefan Niculescu, care a fost discipol a lui Mihail Andricu, se apropie de timpuriu de muzica sacră care devene un aspect principal în creația sa. „Unisonul“ este în tradiția românească folclorică şi bizantină. Preluând creator sistematica unisonului enescian, Niculescu îl transformă în pol al gândirii sale. Unisonul ca soteriologie se manifestă multiplu în această muzică, şi anume, ca agent al plenitudinii şi bucuriei, ca imagine a Divinității sau ca promisiunii şi Judecății. El adoptă diferite funcții compozițiilor sale: pentru *Cantata a III-a* – funcția de liman, *Ison II* – funcția de hierofanie, *Simfoniei a II-a* – Omagiu lui Enescu şi Bartók, *Invocatio, Denis şi Litanii* – funcția de *vox Dei*. Eterofonia rămâne o constantă a întregii creații a lui Niculeascu, în formă de sincronie, asociată cu tehnica isonului. Apropierea continuă de marile tradiții muzicale sacre ale umanității îl conduce pe compozitorul Niculescu să aspire la un nou limbaj, care fructifică trecutul şi prezentul din mai multe culturi ale lumii (Africa, Tibet, Java sau Japonia), formând o gramatică planetară, singura capabilă de o comunicare universală. În cadrul teoriei lui Niculescu, eterofonia este gândită în legatură cu diferite tipuri de distribuție a evenimentelor sonore în discurs, ca de exemplu detalii sau aglomerări.


Ştefan Niculescu

Filonul religios ortodox şi muzica bizantină au reprezentat din anii 60 surse esențiale ale muzicii lui, fapt ce face să compună în anul 2005 un *Requiem românesc „Pomenire“* în şapte părți, pentru bas-solo, cor mixt şi orchestră. Lucrearea este o comandă a lui Karsten Witt, directorul Festivalului de muzică Modernă de la Viena denumită de Niculescu “*o meditație muzicală pe texte rituale româneşti, alese din milenara tradiție cultă ortodoxă şi din tradiția orală arhaică a țăranului român.*” Numele de *Pomenire* i-a fost sugerat de soția sa corespunzând intenției textelor alese cu ideea aducerii aminte de Dumnezeu şi de cei adormiți întru Domnul. Requiemul se sprijină pe fragmente extrase din aşa numită “rânduială ortodoxă” a înmormântării şi din cântecele funebre supraviețuitoare din cultura orală a țăranului român, alăturând şi melodia *“Ale mortului”* din Județul Gorj, dar şi un cântec medieval citat de Monteverdi în *Sonata sopra Sancta Maria ora pro nobis.*

Cele 7 părți sunt: *Odihneşte Mântuitorule, Doamne miluieşte, Cântecul zorilor, Stihiile glasurilor, Srigătul Atotțiitorului, Evanghlia şi Pomenirea*. Limbajul modal în care coexistă scări cu structură octaviantă şi suboctaviantă trădează sursele de inspirație bizantine şi arhaice, fiind pus în valoare de sintaxă eterofonică cu rădăcini în tradiția orală. Un exemplu de acest fel se află în Cântecul zorilor care debutează în unison, iar de la măsura 29 apare eterofonia în melos popular. **1. Odihneşte Mântuitorule**: corespunde secvenței *Requiem aeternam* din ritualul catolic, o idee din Ein deutsches Requiem a lui Johannes Brahms, scris pentru cor mixt şi orchestră. **2. Doamne miluieşte:** este un *Kyrie eleison*, textul se cântă deobicei la slujba mortuară, compus tot pentru cor mixt şi orchestră. **3. Cântecul zorilor:** este un cântec ritual funebru al cărui text a fost publicat de Constantin Brăiloiu în anul 1939 în “Ale mortului” din Gorj, este scris tot pentru cor mixt şi orchestră. **4. Stihiile glasurilor:** conturează un text din ritualul ortodox al înmormântării şi este compus pentru cor mixt şi orchestră. **5. Strigătul Atotțiitorului:** o adaptare a secvenței *Dies irae*, cuvinte care fac trimitere la slujba mortuară şi descrie credincioşilor ororile *Judecății de Apoi*, la care Atotputernicul va chema oamenii la sfârşit, compusă tot pentru cor mixt şi orchestră. **6. Evanghlia:** este scris în manieră recitativă, inspirat din tradiția muzicală bizantină, pentru bas-solo, cor şi orchestră. **7. Pomenirea:** o adaptare după *Lux aeterna*, unde se face pomenirea morților, la ortodocşii: parastasul. “Lumina veşnică” este înrudită cu sens de “odihnă veşnică”, destinată să fie împreună cu sfinții cerurilor, lângă Dumnezeu. Ruga se adresează lui Dumnzeu, căci a lui este lumina pe care o lasă să lucească asupra celor ce se duc la ceruri. E o lumină pe care nu o putem vedea, dar de care putem fi luminați, dându-ne mântuirea. Această parte este scrisă pentru cor şi orchestră.

Ideea de ***Recviem*** este defapt o liturghie a tuturor religiilor şi a oamenilor preocupați de lucrurile transcedentale, însă Niculescu, ca şi Brahms şi chiar Henze (cu Requiemul său instrumental) a aderat această *Messă* celor descumpăniți, indiferent de credința lor religioasă, fiind interesați mai mult de partea experimentală, a trecerii dintr-o formă în alta a realității, decât să arate partea filosofică a transcendentului.

Dacă *Requiemul german* a lui Brahms – compus în 1867a reuşit după doi ani să se impună la un nivel de maximă rezonanță, nu cu mult timp după ce un alt *Requiem* (*Messa da Requiem)* compus de Verdi, care făcuse o mare vâlvă la Paris prin patetismul lui răscolitor, indiscutabil şi lucrarea lui Niculescu a pătruns în rândul creațiilor de referință a României, balanța valorii interpreților înclinându-se în favoarea celei de creator. Prima audiție absolută a avut loc în martie 2006 la Bucureşti, pe scena Ateneului Român în interpretarea orchestrei şi corului Filarmonicii „George Enescu“, dirijor Horia Andreescu, solist basul Pompei Hărăşteanu.

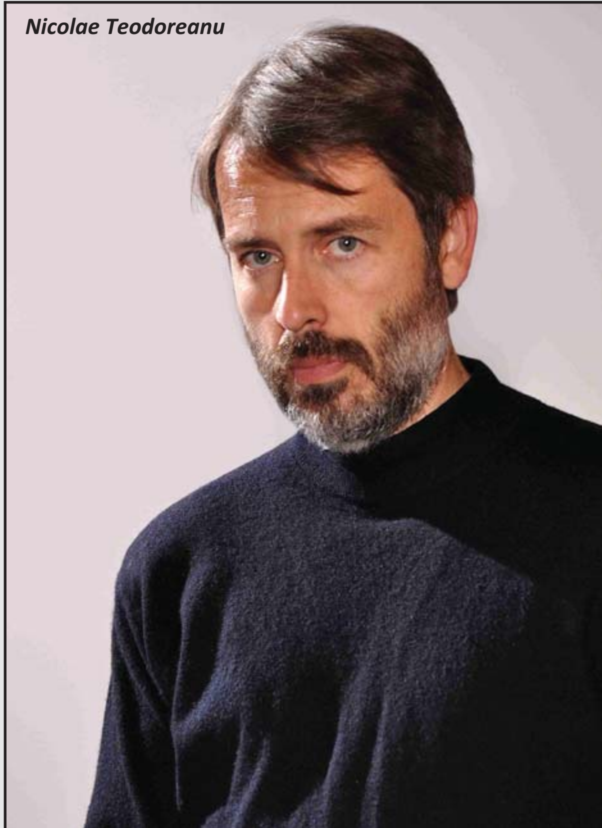
La 22 ianuarie 2008 s-a stins din viață un mare compozitor român de referință internațională.

Corina KISS

Adio, Nicolae Teodoreanu!

Vreau să cred

Ființă luminoasă şi liniştită, răspândind un aer în care seriozitatea şi delicatețea, modestia şi harul se îmbinau tainic cu răbdarea, răgazul şi profunzimea, **Nicolae Teodoreanu** a fost un om dăruit de la Dumnezeu cu duhul blândeții, un om la care cu toții am ținut, şi care, printr-o piruetă neverosimilă a destinului, s-a retras subit din mijlocul nostru, dintr-odată. Compozitor de mare rafinament sonor, cunoscător în detaliu al muzicii de avangardă, dar şi al tradiției bizantine psaltice, al muzicii electronice şi a arsenalului său tehnic, etnomuzicolog de forță, cercetător dedicat şi minuțios al muzicii tradiționale româneşti, Nicolae Teodoreanu făcea parte dintr-o generație ce, după 1989, a avut ocazia să-şi perfecționeze studiile muzicale în străinătate (la Viena şi Berlin), să crească într-o mentalitate cosmopolită, dar ştiind să prețuiască şi valorile culturii autohtone, să predea mai departe tinerilor studenți de la Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti, al cărui colaborator a fost vreme îndelungată, câte ceva din sufletul şi spiritul său olimpian, nobil şi calm.


Nicolae Teodoreanu

Cei din generația sa, dar sunt convins că şi profesorii, dar şi studenții săi, cu toții l-am iubit pe Nucu şi îi simțim lipsa într-un mod nespus! Ni se părea că era mai tânăr decât era în fapt, iar sobrietatea lui ne dădea siguranță, de parcă în prezența sa totul se liniştea, ca în prezența unui duhovnic înțelegător. Aducea oriunde se afla un aer de înțelept, combinat cu o mireasmă de adolescent. Era bun şi introvertit. Nu vorbea decât dacă-l întrebai, iar intervențiile sale erau un model de echilibru, cuvinte potrivite şi bun simț. Încă nu realizez pe de-a-ntregul această "ridicare" a sa din lumea noastră. Căci aşa resimt această plecare a lui Nucu: ca pe o ascensiune, ca pe o reintegrare în lumea celor asemeni sieşi. Ca pe o întoarcere în lumea din care plecase cândva, înainte de naştere. Vreau să cred şi sper din toată inima că, poate, undeva sus, i s-a deschis o uşă şi o voce caldă, părintească, ia spus: "Bun venit acasă, Nucu!"

Dan DEDIU

Gânduri la despărțirea de Nicolae Teodoreanu

Sunt momente când rațiunea omenească rămâne complet neputincioasă în fața unor evenimente pe care nu le înțelegem. În aceste momente sufletul este cel care se impune în fața gândirii, prin sentimente şi trăiri paradoxale. Un asfel de moment este şi despărțirea, neaşteptată şi bruscă, de cineva apropiat, de cineva drag. Un astfel de moment trăim şi noi, cu toții, astăzi, la despărțirea de dragul nostru coleg şi prieten Nicolae Teodoreanu.

Ce s-ar putea spune despre un om pe care-l cunoşti de peste patru decenii, aşa cum l-am cunoscut eu, din adolescență şi până la vârsta deplinei maturități? Sunt nenumărate crâmpeie de amintiri, intersectări intelectuale şi sufleteşti, momente şi trăiri intense.

Nicolae Teodoreanu, compozitor şi etnomuzicolog, dascăl şi cercetător, şi-a legat destinul creator de întâlnirea cu oameni providențiali, aşa cum avea să-i denumească, într-un interviu pe care l-a acordat, anul trecut, Andrei Apostu (în Revista Muzica, serie nouă, anul XXVIII, nr. 6, 2017, p. 3–26): compozitorii români Aurel Stroe, Anatol Vieru, Corneliu Dan Georgescu şi, nu în ultimul rând, Ştefan Niculescu. Ulterior, el şi-a consolidat pregătirea şi gândirea componistică prin intermediul unor burse naționale şi internaționale prestigioase, pe care le-a câştigat prin concurs. Unele dintre lucrările sale au fost recompensate cu premii ale Academiei Române şi ale Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România.

Creația sa muzicală a cuprins lucrări simfonice, corale şi camerale, autorul vădind, de-a lungul timpului, preocupări şi viziuni stilistice diverse. Orientat, inițial, pe utilizarea creativă a melosului folcloric, Nicolae Teodoreanu şi-a găsit, în ultimii ani, o preocupare constantă din valorificarea muzicii bizantine, pe care a studiat-o cu atenție şi cu pasiune, dorind să cuprindă structurile sonore ale cântului bizantin în lucrările muzicale proprii. Una dintre lucrările reprezentative pentru căutările sale în acest domeniu o reprezintă *Variațiuni-Varis pentru bariton (psalt) şi ansamblu instrumental* (2007), dedicată Ansamblului Archaeus şi arhidiaconului Mihail Bucă, Protopsaltul Catedralei Patriarhale din Bucureşti.

Personalitate marcată de un subtil rafinament intelectual, Nicolae Teodoreanu a fost, în egală măsură, şi un excepțional etnomuzicolog, activitate pe care a desfăşurat-o, timp de aproape trei decenii, în calitate de cercetător în cadrul Institutului de Etnografie şi Folclor „Constantin Brăiloiu" al Academiei Române. Formarea lui în domeniul etnomuzicologiei este datorată, ca şi pentru noi, unii dintre colegii săi în acest domeniu, unei mari doamne a şcolii româneşti de folclor muzical şi etnomuzicologie, distinsa profesoară Cristina Rădulescu-Paşcu, plecată şi ea, mult prea devreme din această lume, asemenea prietenului şi colegului nostru Nicolae Teodoreanu, la vârsta deplinei maturități creatoare.

Bun cunoscător şi profund admirator al scrierilor teoretice ale lui Constantin Brăiloiu, privind folclorul muzical românesc, Nicolae Teodoreanu a studiat şi aprofundat, în egală măsură, şi muzicile tradiționale europene şi extraeuropene, precum şi muzicile savante globale. Membru al Consiliului Internațional pentru Muzică Tradițională, el a fost şi co-fondator al Societății Române de Etnomuzicologie, a organizat conferințe şi reuniuni ştiințifice naționale şi internaționale, a publicat numeroase studii şi articole de certă valoare ştiințifică şi documentară.

Nu în ultimă instanță, activitatea didactică a lui Nicolae Teodoreanu, în cadrul Universității Naționale de Muzică din Bucureşti, a lăsat o amprentă puternică asupra generațiilor de studenți care au avut privilegiul să-l aibă profesor, atât în domeniul etnomuzicologiei, cât şi al componisticii.

Despre **omul** Nicolae Teodoreanu s-au spus şi se vor mai rosti cuvinte frumoase, încărcate de dor şi nostalgie, de respect şi iubire. Blând şi smerit, o întruchipare a discreţiei şi distincţiei, asemenea patronului său spiritual, Sfântul Ierarh Nicolae, prietenul nostru nu ezita să devină uneori categoric şi tranşant, hotărât şi neclintit, chiar aspru, atunci când în jurul său se iveau probleme de morală şi etică, de cinste, corectitudine, onoare şi, nu în ultimul rând, de credinţă; la fel ca şi Sfântul Nicolae.

Dragul nostru prieten şi coleg a plecat dintre noi mult prea devreme, la vârsta deplinei maturităţi umane şi creatoare, lăsând în urmă un mare gol pe care nu vom fi în stare să-l umplem vreodată! Să-i fie drumul lin şi luminos, în Împărăţia lui Dumnezeu, aşa cum a fost şi el un izvor de lumină pentru noi, toţi cei care am avut privilegiul să-i stăm în preajmă! Veşnică să-i fie pomenirea!

Constantin SECARĂ

„Există mereu sentimentul că nu am învăţat destul...”

Personaj discret, temeinic informat, laborios şi extrem de conciliant, Nicolae Teodoreanu a fost pentru mulţi dintre noi nu doar coleg, ci şi un exemplu de aleasă atitudine etică şi nobleţe sufletească, calităţi în baza cărora s-au clădit relaţii trainice. Deşi în plin parcurs, opera sa conţine deja valenţe de memorabilitate, dincolo de perimetrul academic. A făcut enorm pentru documentarea şi arhivarea bibliotecilor maestrului Ştefan Niculescu căruia i-a fost apropiat prieten.

Nicolae Teodoreanu a absolvit Conservatorul de Muzică din Bucureşti (actualul UNMB) fiind licenţiat în compoziţie sub îndrumarea maeştrilor Aurel Stroe şi Anatol Vieru. Ulterior, beneficiind de o bursă DAAD s-a specializat la Universität der Künste Berlin (1994-96) şi apoi, în baza unei burse Herder, la Universität für Musik und darstellende Kunst din Viena (1996-97), unde s-a specilalizat în muzică electronică cu Dieter Kaufmann. A obţinut doctoratul la Academia de Muzică Gheorghe Dima din Cluj-Napoca în 2002, cu disertaţia *Sisteme de intonare în folclorul românesc*. Este deţinător a mai multor premii ale UCMR şi a Premiului *George Enescu* al Academiei Române.

Fundamental era la Nucu (cum îi spuneau apropiaţii) neoprirea din a învaţa. Nu pentru a demonstra ori a-şi ocupa decent timpul, ci pentru a accede, a deveni. Poate că pentru Nucu a învăţa era tot un fel de a crea. Într-un interviu acordat Andrei Apostu pentru nr. 6 al revistei Muzica din 2017, Nicolae Teodoreanu declara: „Există mereu sentimentul că nu am învăţat destul... Şi acum merg în vară la Iaşi la un masterclass de muzică bizantină. Aş merge şi la un curs de gamelan, de pildă, dacă s-ar ţine; am văzut odată la Köln cam cum se studiază gamelanul şi mi-ar fi plăcut să fac o astfel de specializare; e tot o muzică savantă, ca şi cea bizantină.”

George BALINT

Paul Urmuzescu

După plecarea spre astre a doamnei Camelia Dăscălescu, în decembrie 2016, Paul Urmuzescu devenise decanul de vârstă al compozitorilor noştri de muzică uşoară. Se născuse la Bucureşti pe 28 iunie 1928, cu doar 6 luni înaintea lansării postului naţional de radio, unde avea să lucreze cu deosebit succes 17 ani. De numele bunicului său, Dragomir Hurmuzescu, se leagă prima emisiune de radio oficială de la noi, acesta devenind apoi preşedinte al “Societăţii de difuziune publică” din România. Chiar dacă publicul larg îl cunoaşte datorită şlagărelor sale de muzică uşoară (cele mai cunoscute: “Prima chemare”, “La anii mei”, “Marea cântă”, “Va veni o clipă”), de prin 1971 a mai compus doar sporadic muzică uşoară, consacrându-se altor genuri muzicale (de scenă, instrumentală, de film, vocal-simfonică, pentru teatrul radiofonic, electronică, scriind chiar şi o operă, “Eminescu”). Când i-am consacrat o carte editată de Biblioteca Metropolitană, în colecţia “Patrimoniul muzical românesc”, avea 83 de ani şi se mândrea cu lucrările elaborate pentru pian, sintetizator şi computer, recunoscut ca atare de toate enciclopediile muzicale universale! Spicuim câteva din titlurile lucrărilor sale importante ne-circumscrise muzicii uşoare: *Divertisment concertant*, *Divertisment pentru vioară şi orchestră*, *Ficţiune ambientală*, *Interludiu*, *Kaleidoscop*, *Lacul*, *Mioritică*, *Pantomimă*, *Percuţie şi impresii*, *Preludiu liric*, *Quasi fugato*, *Studiu pentru harpă*, *Toccata*, *Toccata brevis*. Dincolo însă de impresionanta creaţie muzicală, Paul Urmuzescu a fost un deschizător de drumuri în istoria modernă a Radiodifuziunii, fiind, între 1947 şi 1964, rând pe rând, redactor de programe, ilustrator muzical, inginer de sunet, în această ultimă ipostază fiind un adevărat şef de şcoală, cum îşi aminteau Titus Munteanu, Alexandra Cepraga sau Jolt Kerestely. De asemenea a fost un real ctitor al emisiunilor de divertisment, şi nu numai, la Televiziunea Română, la începuturile acesteia, trecând, între 1964 şi 1979, prin ipostazele de redactor muzical, şef de secţie, realizator de spectacole şi emisiuni. În paralel cu munca la Radio, unde fusese angajat la numai 19 ani, a urmat serioase studii muzicale la Conservatorul bucureştean, în intervalele 1947-1950 şi 1962-1966, având între dascăli pe Ioan D. Chirescu, Victor Iuşceanu, Adrian Raţiu, Myriam Marbe, Aurel Stroe, Carmen Petra Basacopol, George Bălan, Petre Brâncuşi, luînd de asemenea lecţii cu Theodor Rogalski, Iosif Prunner Jr., Nicolae Buicliu, Tudor Ciortea. La 40 de ani a fost numit director muzical al primului festival internaţional “Cerbul de aur” de la Braşov, desfăşurat în martie 1968. Paul Urmuzescu a fost distins cu numeroase premii ale UCMR: în 1984 pentru musical-ul “Vila cu iluzii”, în 1990 pentru monumentala operă în 3 acte “Eminescu”, în 1999 pentru “Epos” (baladă pentru harpă), în 2001 pentru “Contraste” (piesă pentru pian şi computer), în 2006 pentru “Oglinda” (muzică de scenă).. Nu a fost în mod deosebit interesat de participarea la festivalul de la Mamaia, având în palmares doar menţiunea din 1966 cu “Prima chemare”, şlagăr lansat de Pompilia Stoian; cu toate acestea, în anul 2000 organizatorii i-au conferit un Premiu de excelenţă, ceea ce îi vor oferi în anii următori şi TVR sau Ministerul culturii. În 2003 revista noastră i-a decernat premiul “O viaţă închinată cântecului”, pentru întreaga activitate artistică. În panoplia din apartamentul situat în Piaţa Palatului mai strălucea ordinul “Meritul cultural”, clasa I. Între performanţele sale pe plan internaţional se înscriu la loc de cinste elaborarea coloanei sonore pentru festivitatea de deschidere a “El Mundial”-ului, campionat găzduit de Spania, 1982; muzica scrisă pentru festivităţile de deschidere a “Jocurilor maghrebiene”



din Maroc, de la Casablanca (1983) şi Rabat (1985). Fiicele sale i-au călcat pe urme, Anca în postură de editor de imagine la TVR, iar Adriana de scenograf la Opera Naţională din Bucureşti.

În ce priveşte muzica uşoară, a colaborat în domeniul versurilor cu textierii Mihai Dumbravă, Eugen Dumitru, Eugen Rotaru, Mihai Teodorescu, Ovidiu Dumitru, Roxana Popescu, Harry Negrin, Victor Brătulescu, Aurel Storin, Saşa Georgescu sau cu poetul Vlaicu Bîrna, interpreţii săi preferaţi fiind Margareta Pâslaru, Pompilia Stoian, Ileana Popovici, Puica Igiroşanu, duetul Stereo, Marina Voica, Stela Enache, Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Mirabela Dauer. La "Cerbul de aur" a fost ales, între alţii, de două dintre laureatele ediţiilor


la lansarea cărţii despre P. Urmuzescu

originale, dintre 1968-1971, Urszula Sipinska din Polonia (versiunea sa s-a chemat "When you are my age") şi Gaby Novak din Iugoslavia ("Essere giovane"). Dar iată cele mai cunoscute creaţii ale sale de pe tărâmul "lejer": "La anii mei", "Prima chemare" (Pompilia Stoian), "Va veni o clipă", "Cu el...", "Cupidon", "Dac-aş spune "da"" (Margareta Pâslaru) "Marea cîntă" (Ilinca Cerbacev) – piesă reluată cu succes în 1970 la Braşov de Angela Similea, care a cucerit atunci "Cerbul de argint", "Ai plecat", "Nu cred" (Puica Igiroşanu), "Om lângă om" (Marina Voica), "Bucureşti", "Vise, vise", "Trenul" (Aurelian Andreescu), "Bună seara, Cosânzeana!" (Cornel Constantiniu), "Cântă Universul", "Ritm şi dans", "Fir de nalbă"(duetul Stereo), "Dacă-mi spui "bun rămas"" (Mirabela Dauer), "Părerea mea" (Anda Călugăreanu şi Mihai Dumbravă), "Tîrziu, ca nişte păsări argintii...", "Vremea" (Stela Enache), "Teii, plopii..." (Jean Păunescu).

La vestea dispariţiei lui Paul Urmuzescu m-au sunat, pentru a-şi exprima durerea şi a mă ruga să transmit condoleanţe fiicelor sale, mulţi din cei care au fost şi la lansarea cărţii despre el (vezi foto), în urmă cu 7 ani: Margareta Pâslaru, Corina Chiriac (care n-a putut uita orchestraţia pe care Urmuzescu i-a făcut-o la "Valurile Dunării", cu care a impresionat la "Steaua fără nume"), Cornel Constantiniu (care a jucat în 1956, alături de fratele său geamăn Mircea, dublul rol din "Prinţ şi cerşetor", muzica fiind semnată de Urmuzescu). Acelaşi lucru l-au făcut, prin mail-uri emoţionante, Pompilia Stoian, din Germania, şi Ileana Popovici, din Italia, de la Sanremo. După ce Pompilia Stoian s-a stabilit în RFG, Urmuzescu a înregistrat "La anii mei" cu Ileana Popovici, fiind de neuitat filmarea de la Castelul Huniazilor, cu Boris Ciobanu operator şi Carmen Dobrescu regizoare. Iar cunoscuta realizatoare a TVR Ioana Bogdan îşi aminteşte cu nostalgie de colaborarea lor, deplângând faptul că oamenii de mare valoare nu sunt cinstiţi cum se cuvine, nici măcar atunci când ne părăsesc: "Eram puştoaică şi am lucrat cu Paul Urmuzescu la începutul anilor '70. Era spectaculos, oximoronic, bezmetic, împrăştiat, strălucit, insuportabil de schimbător. Ştiindu-mă tipicară şi ambiţioasă, Tudor Vornicu m-a pus să stau "de pază" lângă Paul, să-l împiedic să greşească. Ha, ha, ha! Dincolo de anecdotică, Paul era fa-bu-los! Un muzician rafinat, cu idei regizorale interesante. Am învăţat foarte multe de la el, i-am mulţumit în timp şi-i mulţumesc şi acum. Ca să faci asta, trebuia să ai delicateţea şi încăpăţânarea de a-l înţelege pe un om atât de special, din care ţâşneau ideile într-un ritm mult mai rapid decât puterea altora de a le descifra. Şi ce spune omul neputincios, cam leneş mintal şi ciupit puţin de gelozie? "A, ăsta e nebun!". Vornicu înţelesese asta! Paul avea idei, chiar surprinzătoare. La un moment dat mi-am creat propriul drum în televiziune, dar am rămas buni prieteni şi era uimit de argumentarea mea asupra meritelor lui. Credea sincer că nu le vede cineva, deşi îşi dorea. În ultimii ani, de la apariţia computerelor (Paul a avut aşa ceva printre primii), am ţinut o corespondenţă regulată, măsurând mereu, cu sinceră toleranţă, nemernicia unora şi, cu înţelegere, zădărnicia frământărilor inutile sau ticăloase ale unora dintre semenii noştri. Dumnezeu să-i ierte şi să-i lumineze drumul către pulberea de stele!".

Pentru tot ce a făcut în cele două instituţii publice, compozitorul Paul Urmuzescu ar merita măcar o plăcuţă undeva, într-un studio, la TVR sau Radiodifuziune... Dar ştiu oare cei de azi cine a fost Paul Urmuzescu?

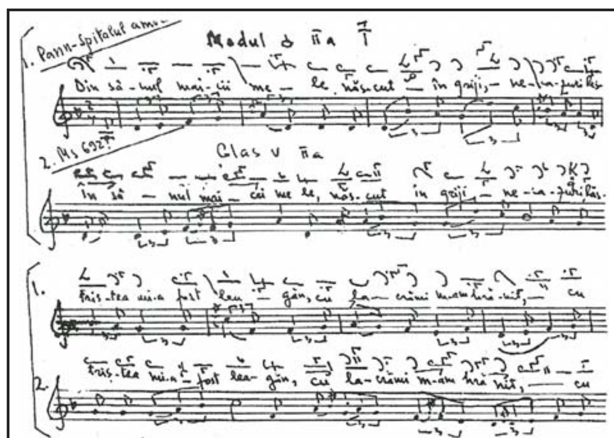
Octavian URSULESCU

Se pare că şiragul deceselor nu mai are sfârşit: ne părăsesc muzicieni, ziarişti, animatori culturali. Din această ultimă categorie făceau parte **Marian Bistriceanu** (70 de ani, redactor limba engleză Radio România şi Radio Vacanţa, voce de neuitat, sute de interviuri în engleză cu mari personalităţi străine, printre care şi muzicieni celebri) şi **Laurenţiu Toma** (80 de ani), directorul Casei de cultură a Studenţilor (Preoteasa), legendarul "nea Tomiţă", care a păstorit decenii la rând în Calea Plevnei 61 o activitate prodigioasă - de cercuri, coruri, formaţii, spectacole, festivaluri şi a trăit "pe propria piele" demonstraţiile studenţeşti din decembrie 1968. Fără sprijinul lui, cultura studenţească ar fi fost mult mai săracă. La Casa Studenţilor fraţii Petrescu au înfiinţat primul Pop Club din ţară (din căsătoria


Laurenţiu Toma

scriitorului Camil Petrescu cu actriţa Eugenia Marian, în 1947 s-a născut **Aurelian Camil Jr**, apoi fratele Octavian Ocu). Camil Jr. a început să colaboreze la Radio România la "Metronom"-ul realizat de Cornel Chiriac, iar după fuga acestuia , a plecat şi el în 1969 în Germania, a colaborat la Europa Liberă şi apoi a plecat în SUA. În 2011 Camil şi soţia Roxana (nu au copii) s-au repatriat, dar un infarct l-a răpus anul trecut: la crematoriul Vitan s-au pus 2-3 cântece cu Beatles, aşa cum a dorit.... (**Dan CHIRIAC**)

Imnul Național al României - *Deşteaptă-te, române* – după documente de epocă (III)



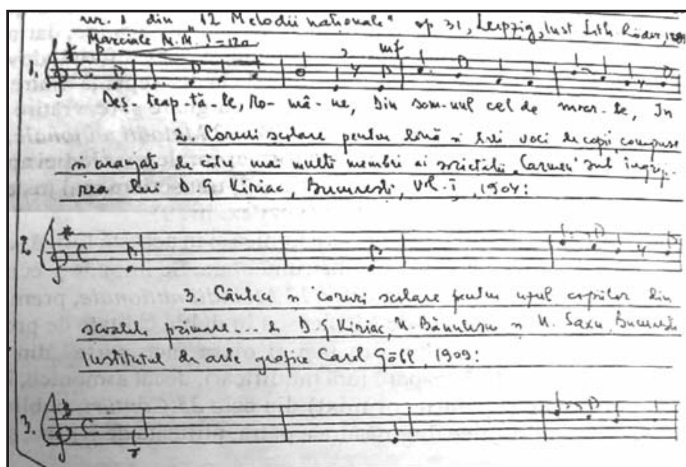
George Breazul – cel care scria că ecourile cântecului „s-au dezmorțit sfios ca din adâncuri de veac, s-au desprins din hăuri şi s-au înălțat în auroră” **- achiziționase un manuscris datat în 1838,** în care apare melodia descoperită de Anton Pann îngemănată cu textul lui Alexandrescu, tipărit în *Curierul românesc* din 4 august 1832. E manuscrisul aflat în prezent în fondul muzicologului, nr. 692 — *Adunare de vreo câteva versuri desfătătoare* - incluzând cântul nr. 26, , cu unele modificări neesențiale față de varianta tipărită de însuşi Anton Pann:

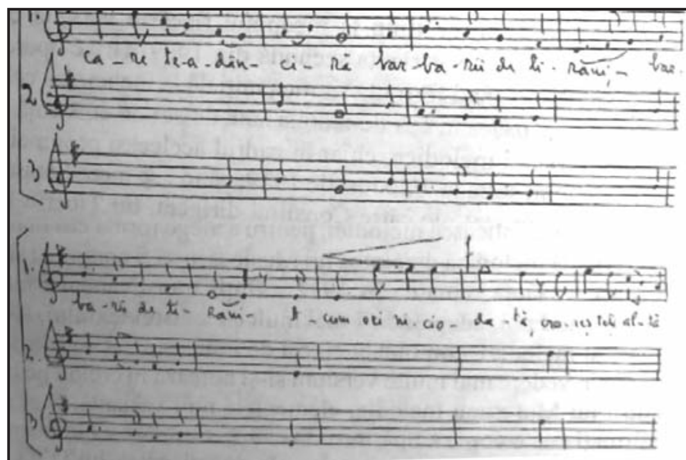
Transcriere paralelă a variantei din *Spitalul amorului* şi din *Manuscrisul 692 – I. Kitzulescu*, din fondul *George Breazul*, în dublă notație: psaltică şi guidonică

- pe această melodie şi pe structura versurilor lui Alexandrescu (chiar cu unele transferuri de imagini şi metafore, în iunie 1848, a fost construit „răsunetul” lui Mureşanu, cu noul text melodia străbătând istoria, pregătind şi însoțind marile momente ale devenirii politice şi naționale româneşti amintite mai sus;

- cu ambele variante de text, al lui Alexandrescu şi al lui Bârseanu cântecul **s-a refolclorizat, fiind cules ca atare, deşi este vorba de această dată despre un cântec poporan**;

- Gavriil Musicescu află de la mitropolitul Iosif Naniescu – colegul lui Anton Pann, care i-a dăruit melodia cu textul lui Alexandrescu - originea cântecului şi abandonând notația hrisantică îl transformă în imn D. G. Kiriac realizând ultimele modificări ale melodiei.





Versiunile paralele evidențiind „modificările” melodiei realizate de Musicescu şi Kiriac

A fost interzis în prima etapă a ideologiei comuniste, de către noii „barbari de tirani”, care făceau astfel loc Imnului URSS: *Republice libere/ Strânsă uniune, Măreața Rusie pe veci s-a-nchegat....* Ulterior va fi folosit de propaganda ceauşistă din interese naționaliste. În 1889 se va „deştepta” în mințile şi în glasurile celor ce-şi riscau viața la Timişoara, pentru eliberarea de comunism. Din stradă cântecul a „urcat” asemenea celui francez – *La Marseillaise* - la rangul de imn național, Pann fiind numit de Călinescu „acel Rouget de Lisle român” autorul melodiei imnului revoluției transilvănene de la 1848 numită „marsilieza română”. Studierea mai aprofundată a simbolurilor sonore ale celor două țări membre ale Comunității Europene relevă similitudini ce ne trimit cu gândul la sorgintea lor, la elementele lor revoluționare comune, mai evidente în versiunea tradusă în limba franceză a „răsunetului”:

„Reveille-Toi, Roumain, du sommeil de la tombe, / Ou tes cruels tyrans te ténaient endormi, / En ce jour ou jamais il faut que ton juge tombe / Et qu'on destin nouveau t'arrache à l'ennemi...”

Se ştie prea puțin despre faptul că *Deşteaptă-te române* are anumite legături cu imnul revoluționarilor greci – considerat *Marseilleza lui Rigas* - care s-a născut în țara noastră,

Δεῦτε παῖδες τῶν Ἑλλήνων,
Ὁ καιρὸς τῆς δόξης ἦλθεν

Deşteptați-vă, copii ai elinilor, / Ziua gloriei a sosit...” versuri citate de George Breazul, în 1943, în studiul său consacrat melodiei *Deşteaptă-te, române,* ce nu putea fi publicat integral în volumele de *Pagini din istoria muzicii româneşti* în care semnala asemănările cu: *„Allons enfants de la Patrie, / Le jour de gloire est arriveè!..*

Rezumând, se poate afirma că **melodia imnului național român parcurge etapele consacrate ale istoriei muzicii româneşti:**

- s-a afirmat în practica populară, ca o piesă în repertoriul sărbătorilor Crăciunului şi Anului Nou, cunoscută de Anton Pann;

- „finul Pepelei” a asociat melodia cu câteva dintre ultimele versuri ale poeziei lui Grigore Alexandrescu – *Adio. La Târgovişte* – începând cu versul *Din sânul maicii mele…*, publicându-le pe amândouă în *Spitalul amorului*, în 1852;

- cunoscând vechea melodie cu textul lui Alexandrescu, amintite lui Andrei Mureşianu de Gheorghe Ucenescu, poetul

revoluționar creează în iunie 1848 versurile intitulate Un răsunet, cântate împreună cu ceilalți conducători ai revoluției în casa lui din Brașov, Bălcescu amintind însuflețirea cu care s-au cântat în Apuseni, chiar în mijlocul focurilor și a urletelor tunurilor", în condițiile în care versurile au fost interzise de autoritățile habsburgice;

- interzis în Transilvania de „barbarii de tirani", înaripatele versuri însoțite de melodia lor au trecut munții, prin „vămile văzduhului", dominând manifestările semnării Constituției în iulie 1848 la Râmnicu Vâlcea, în fruntea manifestanților aflându-se însuși Pann;

- „refolclorizat", cântecul apare cu ambele texte în mai multe culegeri de folclor ale secolului al XIX – lea (Ucenescu, Ehrlich, Vulpian etc.), pierzându-i-se numele autorilor;

- este activat de Gavriil Musicescu, cel care-l convertește în notația cu portative, făcând niște modificări neesențiale, apoi îl prelucrează pentru cor în cele *12 Melodii naționale*, premiate la Paris, în 1889 și îl include în repertoriul corului său, cântându-l în Banat și în Transilvania fără text, pentru a nu încălca interdicțiile autorităților habsburgice care aprobaseră turneul; de la mitropolitul Iosif Naniescu află varianta originală a cântecului cu textul lui Alexandrescu din 1839 și o publică în revista ieșeană *Arta*, în anul 1894;

- ultimele intervenții în melodia imnului sunt efectuate de D. G. Kiriac, cântecul bucurându-se de o foarte largă circulație;

- în pofida acestei largi circulații și a includerii lui în lucrări instrumentale, simfonice, vocal – dramatice și muzical-coregrafice (Dima, Porumbescu, Enescu, Iacob Mureșianu, Castaldi, Jora, Vidu, Bretan etc.) a fost interzis de autoritățile comuniste și apoi folosit de propaganda ceaușistă;

- a izbucnit în glasurile celor care au ieșit cu piepturile goale în stradă, la Timișoara, cerând căderea comunismului, în 1990 fiindu-i consfințit statutul de imn național.

Obiecției nejustificate formulate de unii contestatari ai actualului imn național pot fi date două principale răspunsuri imbatabile:

- francezii nu vor schimba imnul național chiar dacă *La Marseilaise* nu mai are un conținut și o semnificație actuale în condițiile Uniunii Europene;

- cu istoria sa, *Deșteaptă-te, române* proiectează România printre țările europene care au unul dintre cele mai cehi imnuri naționale, ale cărui semnificații s-au îmbogățit de-a lungul timpului, de venind, ceea ce arhiereul Antonie Plămădeală numea „o melodie la înălțimea poeziei. O poezie la înălțimea melodiei", conchizând despre cele două imnuri naționale al României și al Basarabiei: „Și *Deșteaptă-te române* și *Limba noastră* sunt miracole ale prinderii în cuvinte a sufletului unui întreg popor".

Vasile VASILE

Recenzii

Texte biblice și artele surori
de Veturia Dimoftache

Într-o epocă zguduită de convulsii, de căutări eșuate, care împing corabia lumii noastre de astăzi spre abisuri nedeslușite, o carte care ne vorbește despre texte biblice în legătura lor cu artele surori este o străfulgerare de lumină.

Ce poate fi mai aducător de pace și liniște sufletească decât ieșirea din tumultul neroditor al vieții cotidiene prin parcurgerea în tihnă a cuvântului lui Dumnezeu, transpus în alcătuiri și forme măiestrit îngemănate.

În cartea sa, *Texte biblice și artele surori*, distinsa doamnă, prof. univ. dr. Veturia Dimoftache propune o deschidere, din perspectivă biblică, a patrimoniului culturii europene pentru a ne dezvălui tainele unor opere de artă împodobite cu lumina culorilor, a formelor plastice și a artei sunetelor.



Urmărind planul general al lucrării în cele șase capitole alcătuitoare (*Geneza*, *Moise*, *Regele David*, *Cartea Psalmilor*, *Sfântul Proroc Ilie*, *Sfântul Ioan Botezătorul*) autoarea ne introduce în partea lor narativă, pătrunzând, totodată, în esența textelor sfinte extrase din *Vechiul și Noul Testament*.

În primul capitol, *Geneza*, Veturia Dimoftache alege, spre ilustrare, două opere întruchipând facerea lumii: pictura lui Michelangelo, din Capela Sixtină a Vaticanului și oratoriul *Creațiunea* de Haydn. Sunt analizate, mijloacele artistice, specifice celor două arte, prin care ni se înfățișează realizările culturale ale unor mari epoci din istoria artei europene: Renașterea și Clasicismul. Analiza nu se limitează la prezentarea unor informații cu caracter general asupra substanței artistice a operelor, ci aduce exemple concrete desprinse din lumea artelor plastice și muzicale, aparținând patrimoniului universal și românesc.

Cel de al doilea capitol, intitulat *Moise*, cercetează reprezentări plastice ori muzicale ale unor scene și eroi biblici din *Vechiul Testament*, prilej cu care autoarea surprinde, cu finețe, adaptarea simbolurilor artistice la concepțiile diferitelor epoci ale Evului mediu, Renașterii, Clasicismului și epocii moderne.

Un loc deosebit îl ocupă în lucrare, relația dintre sensul profund al operelor de artă și mijloacele specifice folosite în arta românească, fiind scos în evidență episodul scării lui Iacob atît din Vechiul, cît și din Noul Testament și realizat cu măiestrie în pictura exterioară a mănăstirilor Humor, Voroneț, Moldovița, Sucevița.

În capitolul trei, intitulat *David*, miezul cercetărilor doamnei Veturia Dimoftache se îndreaptă asupra personajului central al unor opere de artă plastică și muzicală din diferite epoci. Acest fapt antrenează cunoașterea multor artiști ai Renașterii ca Michelangelo, Donatello, Andrea Verrocchio, dar și a unor mari gânditori ai lumii antice ca Platon și Pitagora.

Ca și în capitolul anterior, întâlnim aici și arta românească, întruchipată de pictorii Voronețului, Humorului și Moldoviței, care aduc, în ansamblul gândirii și artei epocii, nota specifică a artei naționale cu valoarea ei inestimabilă, recunoscută ca atare pe plan internațional. Prospețimea și arta îngemănării formelor și culorilor împodobesc altarele și pereții mănăstirilor noastre cu strălucire nobilă, dar fără ostentație, reflectând puritatea și noblețea unei gândiri ce se înalță cu smerenie și dragoste către Dumnezeu.

În capitolul patru al lucrării sale autoarea se îndreaptă asupra unei cărți cunoscută în cult sub numele de *Psaltire*, aceasta fiind cea mai răspândită carte ce aparține deopotrivă tradiției ebraice, cât și celei creștine. Ea cuprinde totalitatea operei regelui David, personalitate de seamă a lumii vechi precreștine, alcătuitor al unor texte închinate lui Dumnezeu cel atotputernic. Încărcate de poezie și înveșmântate în muzică, aceste texte au rolul de a-L slăvi și implora pe Creator, dezvăluind totodată frumusețea creației Sale.

Cei 150 de psalmi, nelipsiți din cadrul slujbelor ce se desfăşoară în bisericile şi catedralele din întreaga lume creştină, se regăsesc în muzica noastră ortodoxă românească, fiind rodul creației unor compozitori iubitori de Dumnezeu şi înzestrați cu talentul mânuirii mijloacelor sonore. Psalmii au fost sursa de inspirație a unor lucrări muzicale cu desfăşurare mai restrânsă sau mai amplă, aparținând creației româneşti.

Iată câteva dintre aceste lucrări muzicale, analizate în cartea doamnei Veturia Dimoftache:
Auzi Doamne glasul meu, de D. G. Kiriac; *Doamne, auzi glasul meu* de Nicolae Lungu; Psalmul 123 de Marțian Negrea; Psalmul 50 *Miluieşte-mă, Dumnezeule* de Gh. Cucu; Psalmul 39 de Paul Constantinescu, în care compozitorul „realizează o sinteză între tradiția muzicii univocale a răsăritului ortodox şi genurile şi formele muzicii apusene." (Psalmul 39, îmbrăcat într-o haină muzicală amplă, devine în creația lui Paul Constantinescu un real concert liturgic).

Sub titlul latinesc *Miserere,* Psalmul 50 a constituit sursa de inspirație pentru o seamă de compozitori apuseni, precum sunt Josquin des Prés, G.P. da Palestrina, H.L. Hassler, Giovanni Gabrieli, J-B Lully, Alessandro Scarlatti.

Veturia Dimoftache se opreşte în mod deosebit asupra *Simfoniei Psalmilor* de Igor Stravinsky, lucrare amplă pentru cor şi orchestră, compusă în anul 1930, care reprezintă rodul măiestriei artistice a compozitorului întors la ortodoxie; cele trei părți ale lucrării se cântă neîntrerupt urmărind textul versetelor 13 şi 14 ale Psalmului 38, al versetelor 2, 3 şi 4 ale Psalmului 39 şi textul integral al Psalmului 150.Elementele discursului muzical melodia, ritmul şi timbrul specific al orchestrei , țesătura polifonică sau armonică şi forma ce asamblează toate aceste componente sunt observate atât în detaliile tehnice, cât şi sub aspectul capacității lor de a transmite conținutul ideatic al lucrării.

Capitolul cinci este dedicat unuia dintre cei mai importanți profeți ai Vechiului Testament, Sfântul Proroc Ilie Tesviteanul, preluat de tradiția creştină şi sărbătorit pe data de 20 iulie.

Acest fapt o îndeamnă pe doamna Veturia Dimoftache să acorde o deosebită atenție unor diferite domenii artistice , cât şi interferenței dintre ele, cercetările sale având ca punct comun reprezentările artistice ale Sf. Proroc Ilie, cât şi semnificațiile lor. Aflăm astfel, persoana Sf. Ilie prezentă în arta plastică, dar şi în cea muzicală, însoțită de bogate exemplificări din fiecare domeniu.

În muzica bisericească românească slujba Sf. Ilie apare în *Noul Idiomelar* al lui Ion Popescu-Pasărea (1933), în *Idiomelarul* lui Dimitrie Suceveanu şi în *Doxastarul* lui Anton Pann.

În iconografia românească Sf. Ilie este reprezentat în pictura în frescă *Schimbarea la față,* din naosul bisericii Sf. Gheorghe de la Voroneț şi în scena *Sf. Ilie în peşteră,* de la Mănăstirea Arbore.

Icoana rusească *Profetul Ilie hrănit de corbi* (sec. XVII) îmbogăţeşte tradiția reprezentărilor picturale ale Sf. Ilie cu o viziune din marile centre de cultură bisericească ale Rusiei.

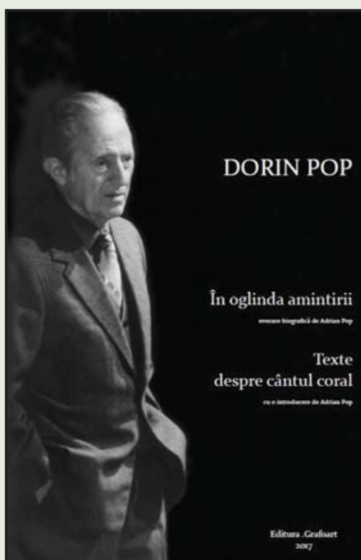
Textele biblice au generat în arta universală lucrări de mare amploare ca oratoriul *Elias* pentru cor şi orchestră op. 70 de Felix Mendelsohn Bartholdy. Autoarea realizează nu doar o simplă analiză muzicală a lucrării cu acest nume, ci un amplu comentariu al relației dintre text şi muzică, completat cu bogate şi sugestive exemple muzicale.

Capitolul şase al cărții este dedicat unuia dintre cei mai mari sfinți ai Noului Testament, Sfântul Ioan Botezătorul, prăznuit la 24 februarie. Autoarea evocă un vast ansamblu de forme, culori şi sunete în care aspecte din viața Sfântului Ioan Botezătorul au inspirat maeştri ai artelor Renaşterii precum Leonardo da Vinci, scriitori ai secolelor XIX şi XX ca Oscar Wilde şi Gustave Flaubert, compozitori romantici şi postromantici ca Jules Massenet şi Richard Strauss. Mult mai greu de definit sau de intuit este relația între cuvânt/idee şi expresia muzicală. Cu atât mai mare este meritul autoarei de a analiza convingător această relație în opera *Salomeea* de Richard Strauss, capitol cu care Veturia Dimoftache încheie un studiu care, acoperind o lungă perioadă de timp, de la antichitate la epoca contemporană, urmăreşte interdependența complexă a artelor care au însoțit evoluția culturală a omenirii.

Gabriela OCNEANU

Centenar Dorin Pop

”Aniversări, comemorări, curgeri de timp măsurate în ceea ce socotim a fi 'cifre rotunde' - sunt şi acestea, poate, reflexe ale nevoii omeneşti de a se împărtăşi, prin oglinda amintirii, din mitul şi izvorul 'eternei reîntoarceri' ” scrie compozitorul Adrian Pop, în primele pagini ale unui volum dedicat evocării unei excepționale personalități, dirijor şi profesor, timp de trei decenii şi jumătate, al Conservatorului de Muzică ”Gh. Dima” din Cluj, de la naşterea căruia s-au scurs o sută de ani: Dorin Pop. Şi pentru că este vorba de o rememorare extrem de implicată emoțional, realizată de fiul maestrului, să mai cităm, clarificator, câteva rânduri: ”nu este totuşi o monografie în înțelesul obişnuit al cuvântului; e mai degrabă o aducere aminte făcută prin prisma unui ochi şi unei conştiințe hrănite din afecțiune”.



Dar cine a fost Dorin Pop? Ne este greu să credem că ignoranța prezentului este aşa de acaparatoare încât răspunsul la această întrebare să fie greu de găsit. Dirijorul Dorin Pop este cel care a creat *Cappella Transylvanica*, formație apreciată şi laureată în competiții internaționale de prim rang, şi a format personalitatea inconfundabilă a Corului Filarmonicii clujene, este profesorul care a lăsat în urmă numeroşi discipoli dedicați artei corale şi o şcoală de dirijat imposibil de egalat azi. Altfel spus, un expert al vocii, creator al unui model interpretativ străin de manierisme sau mimetice abordări, un rafinat cunoscător al repertoriului coral, un profesor sever şi, absolut firesc pentru alte vremuri, venerat de studenții şi coriştii săi.

Aşadar, o evocare neconvențională, dar care reuneşte o parte monografică (intitulată ”În oglinda amintirii”, cu o *addenda*: ”Portret din memorie: profesorul, tatăl de familie, dirijorul”) şi un corpus de ”Texte despre cântul coral” datorate lui Dorin Pop, până acum nepublicate, despre dirijor, ansamblu, vocalitate şi sonoritate corală.

Cititorului i se permite să simtă, să cunoască şi să înțeleagă o relație dintre tată şi fiu rar întâlnită în societatea prezentului, bazată pe dragoste, respect, muncă şi responsabilitate. Am putea-o numi ”de stil vechi”, cu admirație şi conştienți de ”normalitatea” acesteia.

Stilul scriitoricesc aparte al autorului, Adrian Pop, o personalitate care uimeşte de fiecare dată prin imensa sa cultură, prin creația componistică, prin maniera elegantă şi doctă de adresare, prin generozitatea cu care-şi formează studenții, ne prilejuieşte o lectură fermecătoare a unui text nostalgic dar direct, obiectiv dar emoționant-evocator, care poate prilejui o călătorie imaginară în partea bună şi fericită a formării noastre profesionale şi umane.

O carte de această factură nu putea fi lansată într-un cadru convențional și previzibil, ci a beneficiat de un concert coral aparte, moderat de către Adrian Pop, susținut de către *Cappella Transylvanica*, dirijată de reputatul Cornel Groza, succesorul și, cândva, mâna dreaptă a maestrului, și *Ave Musica*, corul studenților, dirijat de Ciprian Para. Formațiile au evoluat și separat și împreună (*a cappella* sau acompaniate de Cristina Mureșan - pian și Erich Türk - orgă), oferind auditorilor lucrări cunoscute din repertoriul renascentist, baroc, clasic, dar și din creația sec. XX. Un moment inedit a fost cel al prezenței în program al unei *Suite maramureșene*, dedicată de către autorul ei, Matei Pop (la rându-i, compozitor și dirijor), memoriei bunicului său. Spiritul și aura maestrului au fost puternic resimțite și datorită prezenței pe scena Sălii studio a Academiei de Muzică clujene, în acea seară de decembrie a anului nu demult încheiat, a unui portret remarcabil realizat de pictorul clujean László Valovits.

Să revenim, în final, la spusele autorului cărții, Adrian Pop: ”Amintirea e o oglindă cu multe ape. Întâmplările se fac poveste ori legendă, icoanele se fac efigii; iar alteori se estompează – ori se șterg, de parcă n-ar fi fost niciodată.” Acest ”niciodată” nu i se potrivește lui Dorin Pop, un om cu totul aparte, datorită celor formați de el dar și oportunității prilejuite de reeditarea, sub formă de CD, a vechilor și memorabilelor sale înregistrări din anii ’70-‘80 pe discuri de vinil. Iar epigraful notat în programul de sală, ce cuprinde versurile lui Petrarca muzicalizate într-n Pop, încheie gândurile noastre: ”*Zefiro torna, e'l bel tempo rimena, e i fiori e l'erbe, sua dolce famiglia…*”.

Gabriel BANCIU

Punctul pe j… azz

Călător pe scenele blues-ului

Plecat de la Ghelar (lângă Hunedoara, la 800 metri altitudine) unde am prezentat prima dintre cele două seri ale reușitului ***Festival de blues*** – ediția a V-a, în organizarea Pensiunii „Panorama” iscusit și cu patos coordonată de **Sergiu Țent** (festival în care am fost surprins a descoperi o revelație în persoana foarte tinerei vocaliste **Ana-Maria Godoroja** în vârstă de doar 15 ani, acompaniată de „Cloud Number Nine”), am ajuns a doua zi, sâmbătă, via Deva, pe calea ferată, la gara din Timișoara de unde am fost preluat de prietenul **Endre Șipoș** (nu doar profesionalul driver al unei Dacii Duster, dar și „serverul” de amplă memorare al unei reale enciclopedii de glume). Astfel am fost adus cu bagaj cu tot în minunatul, pitorestul orășel Jimbolia (10.000 locuitori). Acolo, cu suportul financiar și cu implicarea organizatorică a Primăriei – edil **Darius Postelnicu** – s-a derulat la Teatrul de vară, în serile de 5 și 6 august, cea de a XV-a ediție a ***Festivalului Jimbo Blues***, în acest an crescând de la una la două seri spectaculare consecutive.


Vali Răcilă

Directorul artistic al festivalului, infatigabilul bassist-violonist-compozitor-textier-lider, profesor și publicist **Johnny Bota** a luat, cum s-ar spune, taurul blues-ului de coarne, demarând serialul recitalurilor cu o evoluție admirabilă a pregnantului său grup „Bega Blues Band” din Timișoara, echipă ce se poate făli cu o existență depășind trei decenii de activitate neîntreruptă. Programul incluzând – cu o singură excepție – creații originale semnate de **Johnny Bota** și de saxofonistul **Lucian Nagy**, a cuprins câteva noi compoziții precum cele intitulate „Mall Blues”, „Urma scapă turma”, program concretizat cu strălucire și aplomb de cei șapte interpreți, **Maria Chioran** - vocal, **Lucian Nagy** - saxofon tenor, caval, flaut, **Sașa Bota** - violă cu cinci coarde, **Mircea Bunea** - ghitară, **Toni Kühn** - claviaturi electronice, melodica, **Lică Dolga** - baterie.și desigur, **Johnny Bota** - ghitară bass, conducere muzicală.

Charismaticul, competentul tălmăcitor al blues-ului arhaic, **Vali „Sirblues” Răcilă** (muzician, psiholog și actor) a oficiat apoi, ca nimeni altul, momentul de evocare a legendarelor melodii ale genului. Cu al său glas baritonal, bine timbrat și cu ghitarele pe care le-a tot alternat, artistul ne-a teleportat cu imaginația în lumea de sonorități de acum mai bine de un secol din zona Deltei fluviului Mississippi, **Vali Răcilă** reactualizând cu autentică trăire vechi teme scrise de **Jimmie Rodgers**, **Richard A. Whiting**, **Robert Johnson** și desigur, piese tradiționale cu autori anonimi.

Ca și cu alte prilejuri, muzicienii de blues din Serbia au fost demn reprezentați în seara de 5 august la Jimbolia de înzestratul pianist și compozitor **Milan Petrović** în fruntea propriului cvartet, cu **Lehel Nagy** - saxofon, **Miloš Ciolović** - ghitară bass, **Bogdan Zdielar** - baterie, ei interpretând alert, cu pregnanță creații ale protagonistului – între care reușitele „Amsterdam Central Station”, „Nuits sous la Tour Eiffel”, „Belgrade Funky Time”

Seara de 6 august a fost deschisă de un interesant grup din Târgu Mureș, „Cherry Band”, un sextet alăturându-i pe tinerii interpreți **„Cherry” Minor Sándor** - vocal, ghitară, **Iszlai Tamás** - baterie, **Bányász Alpár** - pian electric, **Szász Hunor** - ghitară bass, vocal, **Orbán Levente** - ghitară, **Szabo Bea** – vocal, cu toți angajați trup și suflet în redimensionarea prin cover-uri de concepție proprie ale unor notorii teme de circulație internațională, ca „Land Of The 1000 Dances” (**Wilson Pickett**), „Hoochie Coochie Man” și „Before You Accuse Me” (**Eric Clapton**), „Heart Break Hotel” (**Elvis Presley**), „Sweet Home Chicago” (**Robert Johnson**) dar și câteva piese proprii – „Móni” și „Zene az életem” (**Cherry Band**), „Megöl a vágy” (**Takács Tamás**).

De un real succes s-au bucurat cei trei foarte tineri muzicieni ai grupului bucureștean „Soul Serenade”

întemeiat în 2013, promotor al instrumentelor acustice, premiat şi în Franţa – ne referim la **Andrei Codruţ** (mandolină), **Andrei Rotariu** (ghitară, harmonica), **Adelina Chivu** (vocal, kazoo, uculele bass), implicându-se cu o relevabilă undă de prospeţime şi sensibilitate în concretizarea unor creaţii purtând autografele unor **Henry Thomas** („Bob McKenny”), **Billy Smythe** („Hesitation Blues”), **Spencer Williams** („Careless Love”), **William Christopher Handy** („Saint Louis Blues”) etc.

Din păcate combo-ul româno-sârb care a apărut în epilogul Festivalului „Jimbo Blues”, este vorba despre „Axix Trio” (**Silviu Dan Iliescu** - vocal, ghitară, **Ranko Varga** - baterie şi **Dejan Kotarčić** - ghitară bass) nu a putut decât să-şi înceapă recitalul, evoluţia celor trei muzicieni fiind brusc întreruptă de o ploaie necruţătoare...

Ţinuta prezenţelor scenice, organizarea fără umbră de reproş, ospitalitatea unor oameni de bine precum **Costel Sardeni** (managerul complexului hotelier „Santa Maria”), dar mai presus de toate receptivitatea unui public cald şi dornic de muzică bună – toate acestea au conferit estivalei manifestări un binevenit ambient de concordie, de satisfacţie estetică, atribute certe ale reuşitei!

Florian LUNGU

Ploieşti Jazz Festival

Filarmonica „Paul Constantinescu” împreună cu Primăria Municipiului Ploieşti au organizat a XII-a ediţie a „Ploieşti Jazz Festival”. Primul festival de jazz din România a fost organizat, la iniţiativa primului club de jazz din ţara noastră, la Ploieşti, în anul 1969. Campania de promovare a „Ploieşti Jazz Festival” a fost una inedită: concerte cu „Ploieşti Jazz Trio” în diferite locaţii, Caravana „Ploieşti Jazz Festival” pe Bulevardul Independenţei, Concerte cu „Zoom Trio” , inclusiv „Jazz in the Bus”, Fanfară Dixie – coordonator Liviu Săvuţă, Trupa „Swing Lindy Hop Dance” .

Ca urmare a interesului deosebit pe care îl dovedeşte pentru muzica de jazz, anul acesta Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploieşti, la iniţiativa directorului general al acestei instituţii, dirijorul Vlad Mateescu, a înfiinţat o secţie nouă, cu trei dintre cei mai valoroşi instrumentişti ai României, ce sunt reuniţi sub numele de „Ploieşti Jazz Trio” (Sorin Zlat-pian, Răzvan Cojanu-cbas şi Laurenţiu Ştefan-baterie) şi „Ploieşti Big Band Jazz Society”, cea mai complexă formaţie de acest gen, în care vor performa instrumentiştii de alamă ai Filarmonicii ploieştene, de asemenea o premieră pentru oraşul Ploieşti şi instituţiile de acest gen din România. Dirijorii acestui ansambu sunt Joris Teepe (Olanda) şi Zefir Brezeanu, iar solistă Luiza Zan.

Câteva consideraţii: organizatorii şi-au propus de această dată să promoveze în primul rând noua generaţie de muzicieni de jazz şi mai ales forţele locale; una din primele dovezi a fost şi noul cuplu de prezentatori, alcătuit din actriţa Mihaela Rus şi realizatorul emisiunii de jazz de la Radio Will FM-Andi Enache; dacă în plan organizatoric, „eroul” acestui festival a fost, firesc, directorul Filarmonicii şi în acelaşi timp coordonatorul (ca să nu zic şi directorul) festivalului, în plan muzical, inclusiv la jam sessions, protagonistul cu mare aplomb al majorităţii serilor, a fost trompetistul Emil Bîzgă; personal, dintre toate recitalurile urmărite în cele trei ultime seri ale Festivalului, cel mai mult mi-a plăcut Emil Bîzgă & Guests; din grupul MICHEL MEIS 4TET (Luxemburg), un jazz, să-i spunem, experimental, de avangardă, am remarcat-o în mod special pe trombonista Alisa Klein.

Alexandru ŞIPA

Gala Premiilor Municipiului Bucureşti pentru Artă şi Cultură


George Ivaşcu

Teatrul Odeon a găzduit, cu ocazia Zilei Culturii Naţionale, Gala Premiilor Municipiului Bucureşti pentru Artă şi Cultură, un eveniment de prestigiu organizat de Primăria Capitalei, desfăşurat în prezenţa ministrului Culturii, George Ivaşcu.

În cadrul galei, 24 de personalităţi marcante ale vieţii culturale române au primit din partea Municipalităţii Premii de Excelenţă în Cultură pentru următoarele domenii de activitate. La categoria *Teatru* au fost acordate premii pentru *scenografie* - Adriana Grant pentru “*Amadeus*”, Teatrul Metropolis, *regie* - Vlad Massaci pentru “*Ţinutul din miezul verii*”, Teatrul Mic, *actorie* - Marius Bodochi, *debut regie* - Irina Alexandra Banea pentru “*Incendii*”, Teatrul Bulandra, dar şi *Premiul pentru întreaga activitate*: Rudy Rosenfeld, Teatrul Evreiesc de Stat.

Dirijorul Cristian Mandeal, compozitorul Dan Dediu, pianistul Valentin Gheorghiu, violonistul Alexandru Tomescu şi violoncelistul Andrei Ioniţă au fost premiaţi la categoria *Muzică*.

Laureaţii categoriilor *Arte Vizuale* au fost Călin Dan – director MNAC (pentru curatoriat) şi artiştii Ştefan Câlţia (pentru expoziţia „*Obiecte Grăitoare*”) şi Ion Grigorescu (pentru expoziţia „*Opera Pictată*”).

Filmul i-a avut în prim-plan pe regizorii Adrian Sitaru – filmul “*Fixeur*”, Călin Petre Netzer – filmul “*Ana, mon amour*” şi Serge Ioan Celbidache – filmul “*Octav*”. Premii de Excelenţă în arhitectură au primit arh. Gabriel Cârstea, arh. Marian



Moiceanu (rectorul Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu") și arh. Emil Barbu Popescu. La categoria *Literatură* au fost premiați Acad. Eugen Simion (Premiu de Excelență pentru critică literară), scriitoarea Nora Iuga, poetul și eseistul Barbu Cioculescu (Premiu de Excelență pentru proză). Adrian Majuru – Director Muzeul Municipiului București, Ioan Cristescu – Director Muzeul literaturii Române au primit trofeele pentru *management cultural*.

Alexandru Arşinel, Cetățean de Onoare al Municipiului Bucureşti

În cadrul aceleiaşi ceremonii, Viceprimarul Capitalei, Dr.Arh. Michaela Tomnița Florescu a acordat din partea Gabrielei Firea, Primarul General al Bucureştilor, titlul de Cetățean de Onoare actorului şi managerului Teatrului de Revistă "Constantin Tănase", Alexandru Arşinel, *"pentru întreaga activitate în slujba Teatrului de Revistă bucureştean"*. Acelaşi titlu i-a fost conferit şi celebrei scriitoare Ileana Vulpescu.

"Urmează, dragi prieteni să celebrăm o personalitate notabilă pentru cultura română, prin acordarea distincției de Cetățean de Onoare al Municipiului Bucureşti, lui



Alexandru Arşinel, actor de teatru şi film, manager al Teatrului de Revistă <<Constantin Tănase>> *din Bucureşti"* – a spus actrița Monica Davidescu, prezentatoarea galei, alături de tenorul Andrei Lazăr (Opera Națională Bucureşti).

"Ce pot să spun despre Arşinel, toată lumea îl cunoaşte?!" – a declarat Michaela Tomnița Florescu, viceprimarul Capitalei. *"Am totuşi ceva să îi zic: până la 60 de ani, aici în piept ai o inimă, care apoi devine cord. La el a rămas aceeaşi inimă mare şi bună, ca o pâine caldă. Mulțumim, maestre Arşinel!"*.

"De aici, de la inima asta mi se trage…" – a mărturisit pe scenă marele actor… *"Eu vreau să vă spun că nu am crezut că o să mai am prilejul să mă urc pe o scenă şi să mulțumesc pentru o distincție, mai ales una atât de importantă. Dacă tot am apucat, hai să mulțumesc în primul rând publicului bucureştean şi publicului român, Teatrului de Revistă* <<Constantin Tănase>>, *colegilor mei şi celei căreia i-am fost partener de-o viață, Stela Popescu. Mulțumesc familiei mele, soției, copiilor şi nepoților, mulțumesc Direcției de Cultură şi consilierilor care mi-au acordat acest titlu, mulțumesc doamnelor viceprimar şi primar. Vă mulțumesc dumneavoastră, tuturor şi pentru că nu am crezut că o să mai apuc o zi bună ! Astăzi, pentru mine, a fost cu adevărat o zi bună!"* (Foto: **Georgiana Dinu**)

Oana GEORGESCU

Fuego: „Clar de lună"



Un alt album de mare succes al lui Paul Surugiu-Fuego, cel de față demonstrându-ne că nu întâmplător a fost investit, foarte tânăr, cu onorantul titlu de Artist al Poporului Republicii Moldova. Din cele 16 cântece, 11 aparțin unor compozitori de dincolo de Prut, 10 dintre ele fiind semnate de cunoscutul Yan Raiburg. Înafară de piesa titulară, lui îi aparțin şi alte titluri cu care Fuego face succes pe orice scenă din lume, între care "Ce seară minunată!", "Să ridicăm paharul", "Anii mei şi tinerețea", cărora li se adaugă faimosul şlagăr "Casa părintească" de Mihai Ciobanu. Marele poet Grigore Vieru are patru poezii pe album, dar cele mai multe texte aparțin lui Carmen Aldea-Vlad. Înafara unor melodii din repertoriul internațional, ascultătorul descoperă trei foarte reuşite compoziții ale protagonistului: "Fii fericită, draga mea", "Port noroc", "Astăzi este ziua mea". Producători muzical: Fuego, Puică-Dat Florin. Producători: Euromusic, Fuego. Orchestrații: Igor Meşcoi, Yan Raiburg. Sunet: Sergiu Musteață, Igor Mazurov (Music Master Studio), Alexandru Malschi (Euromusic Studio). Interpret, dar şi compozitor de succes, Paul Surugiu-Fuego îşi consolidează cu fiecare nou album postura de campion al popularității. (**L. PRUNDU**)

Show internaţional

Indiferent de vreme - ploaie, viscol, ninsoare, vânt - în Piaţa Unirii din Focşani se adună de fiecare dată la tradiţionalele concerte în aer liber mii şi mii de spectatori entuziaşti. Vorba ceea: “Fie frigul cât de mare/ Noi venim la sărbătoare!” (iată-ne şi ticluitori de lozinci mobilizatoare, suntem tocmai buni pentru campanii electorale!). Explicaţia este foarte simplă, fiind dată de garanţia certă a calităţii, a profesionalismului şi a seriozităţii programelor artistice propuse, organizatorii - Consiliul judeţean Vrancea şi Primăria municipiului - având totală şi firească încredere în competenţa celor mai buni producători în domeniu, Andreea şi Radu Fornea. Foarte puţine sunt evenimentele din ţară beneficiind de o scenă atât de dotată cu toate accesoriile moderne, Ovidiu Popică (“Visual Emotion”) impresionând şi de aceasta cu efecte sincronizate care au tăiat răsuflarea publicului, spectacolul de artificii fiind dublat de proiecţii pe cele 3 ecrane, de flăcări FX pe scenă şi de un show incredibil de lasere. Dincolo de aceste detalii tehnice (de sunet şi lumini nici nu mai vorbim, ele se subînţeleg la acest nivel internaţional), publicul este atras în număr mare de diversitatea şi atractivitatea programului propus, gândit pentru toate gusturile şi vârstele. Astfel, părinţii care gustă folclorul (domeniu în care prezentatoarea Iuliana Tudor a fost în elementul ei) au fost regalaţi cu recitalurile oferite de Matilda Pascal Cojocăriţa (alături de soţ, violonistul Ştefan Cigu, şi de fiu, pianistul Horaţiu), Geta Postolache şi Ansamblul “Ţara Vrancei”, lăsându-şi liniştiţi odraslele să patineze în spaţiul special amenajat chiar în piaţă. Cu abilitate şi inteligenţă, producătorii n-au trecut brusc la momentele moderne, ci prin două secvenţe etno şi una de muzică uşoară tradiţională. Duetul Datina (Marius Chină, Andreea Pavăl) şi-a onorat longevitatea, peste 15 ani pe tărâmul genului etno, care în prezent este “mixat” cu elemente pop-rock, precum şi sloganul trupei: “Joacă şi trăieşte/ Simte româneşte!”. A preluat ştafeta, pe aceleaşi coordonate muzicale, incitantul trio vocal feminin Hora, iar după ce spectatorii s-au încins fericiţi la joc li s-au propus câteva zeci de minute de visare, reverie, nostalgie. Cătălin Crişan s-a temut că reacţia publicului va fi uşor ostilă, în aceste condiţii, dar s-a înşelat, pe de o parte fiindcă există un segment important care adoră acest gen muzical (de altfel am propus mereu introducerea în distribuţii şi a reprezentanţilor de frunte ai muzicii uşoare), iar pe de alta fiindcă spectatorii din Focşani sunt avizaţi şi civilizaţi. Este şi cazul artiştilor, disciplinaţi şi punctuali, sub “comanda” regizorilor de scenă Alexandra şi Mihai Paraschiv.


Shift


Hora

Alături de formaţia sa, Ruby (Ana Claudia Grigore, originară din Medgidia, oraşul de unde a fost izgonit festivalul închinat lui Dan Spătaru...), absolventă a Liceului “Dinu Lipatti”, n-a ocolit nici unul din hit-urile sale, în frunte cu “Touch Me”, “Get High”, “Party Hard”, “Miracle of Love” şi mai ales, după ce a înţeles, ca mai toţi interpreţii din noul val, că succesul se face totuşi în limba română - “Stinge lumina”, “Bună, ce mai zici?” şi dacă-l avea şi pe Dorian Popa lângă ea ar fi apelat şi la simpaticul titlu “Lasă cucu' în pace”. Shift (Gabriel Mihai Istrate) este vecin de judeţ, fiind gălăţean, şi s-a impus... “Lejer” cu o serie de colaborări, toate de succes: “Avioane de hârtie” (cu Andra), “Rupem boxele” (cu Andreea Bănică), “Viaţa-i de vină” (cu George Nicolescu), “Arde” (cu Paula Seling), “Sus pe toc” (cu Marius Moga), “După ani şi ani” (cunoscuta piesă Compact fiind reluată alături de Vizi Imre). Aceştia lipsind, evident că


La Bouche

s-a descurcat foarte bine în postură solistică. Ca de obicei, Tataee, Caddy şi Uzzy, adică B. U. G. Mafia, veterani hip-hop, au fost aşteptaţi cu interes uriaş de un public care le

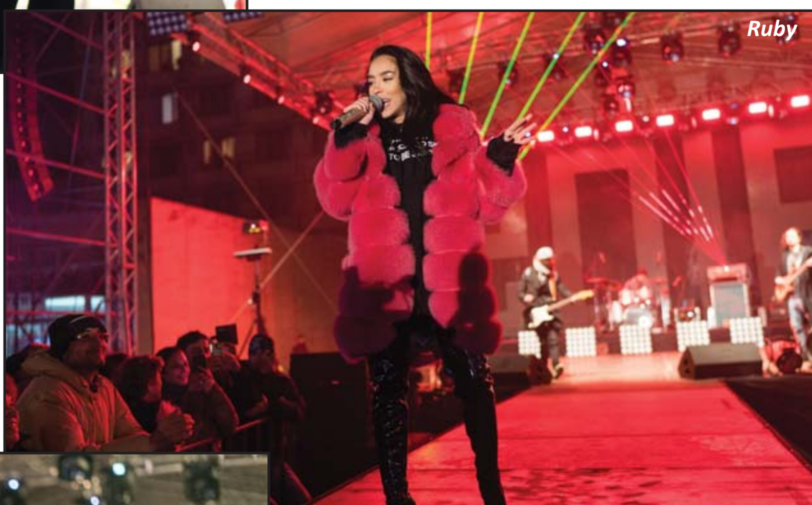

Cappela

cunoştea pe dinafară toate refrenele. Într-o evoluţie inter-activă, cei trei i-au provocat pe fanii din Piaţa Unirii, care au reacţionat prompt, cu toate titlurile care au făcut epocă: "Pantelimonu' petrece", "Pe coastă", "Un 2 şi trei de 0", "Cine e cu noi", "Româneşte", "După blocuri", "Străzile", "Lumea e a mea" (înregistrată la lansare alături de Loredana Groza).

Foarte puţine sunt oraşele din ţară care la asemenea evenimente îşi permit să invite, pe lângă


Cătălin Crişan

vedete din ţară, şi staruri internaţionale. Şi de această dată, nu cu una, ci cu două titulaturi celebre, Focşanii s-au detaşat net. Artiştii străini, după cum ne spuneau asistenţii de producţie Daniela şi Nicu Blejan (care ne-au oferit şi fotografiile ce ilustrează acest articol), s-au simţit excelent din toate punctele de vedere, împreună cu colegii lor români fiind cuceriţi şi de ospitalitatea de la Laguna, "hotelul vedetelor", unde doamna Mirela Cristea este mereu o gazdă impecabilă. Duetul Cappella s-a afirmat în 1987, fiind o creaţie a producătorului Gianfranco Bortolotti. De atunci, solista vocală Lis Birks şi soţul său, rapperul Markus Birks, s-au impus ca o titulatură reprezentativă pentru curentul "euro dance", cu titluri reluate în cor (ce memorie au melomanii!) de întreaga piaţă: "U Got 2 Let The Music", "Bauhaus (Push the Beat)", "Take Me Away", "Move On Baby", "U & Me", "Move It Up", "Tell Me The Way", "Angel". Sigur, multe se schimbă în componenţa acestor grupuri, după decenii de la lansare, rămân însă definitorii ritmul şi pasiunea. Mult mai celebru este duetul american La Bouche, produs la un moment dat în Germania de faimosul Frank Farian – o autentică senzaţie dance a anilor '90. Duetul are la activ zeci de Discuri de platină şi aur, turnee nenumărate, locuri 1 în topurile din SUA, Marea Britanie, Australia şi în toate ţările Europei. Fondatorul Lane McCray, alături de solista Sophie Cairo, ne-a dovedit convingător pe ce se bazează succesul internaţional longeviv al formaţiei, stârnind entuziasm şi în Piaţa Unirii din Focşani cu "Be My Lover", "Sweet Dreams", "I Love To Love", "Fallin' In Love" sau "Tonight Is The Night".


Ruby

Cât de uşor pare totul, dar cât de greu să "orchestrezi" un asemenea program de peste 7 ore în care totul să funcţioneze "ceas"! Aşa încât organizatorii, realizatorii, producătorii, artiştii au meritat din plin ovaţiile şi aplauzele unui public admirabil, care a înfruntat frigul fără să regrete vreo clipă. (Foto: **Like FX by Infinity Sounds**)

Octavian URSULESCU


Datina

Femina

Nu este un secret, de fapt este chiar evident pentru orice observator mediu, că peisajul interpretativ al muzicii noastre uşoare-pop-dance este dominat de prezenţele feminine. Am ales pentru un tur de orizont câteva nume confirmate - Andra Măruţă, Delia Matache, Andreea Bălan - cărora le-am alăturat două soliste care deja se apropie de acest statut - Cristina Bălan şi Alina Eremia. La capitolul Ascensiuni - Afirmări avem o întreagă pleiadă de soliste care se străduiesc să acceadă la etajul superior: am ales dintre ele, deocamdată, doar trei - Ligia Moldovan, Andra Gogan, Sore Mihalache.

CONFIRMĂRI

Andra şi Connect-R au înregistrat hitul "Semne" - deja numărul 1 în "trending". Regia clipului este semnată de "Tranda", adică Ionuţ Trandafir. Pentru Andra, "Semne" este al patrulea single din 2017, după 13 albume lansate. Ea a câştigat 3 premii la Gala Media Music Awards.


Andra

Andreea Bălan lansează "Fantezia de iarnă" – un nou single special pentru sărbători şi totodată al treilea capitol din show-ul "Fantezia" pe care l-a conceput în 2017 - plin de culoare, coregrafii spectaculoase şi costume tematice, din care a dezvăluit deja primele 2 etape: "Fantezia Majorete" şi "Fantezia Supereroi". Regie, coregrafie: Andreea Bălan, Mădălina Petre. Text şi voce rap: Nistor Mircea. Producţie muzicală : Stan Nicolae şi Radu Baisan


Andreea Bălan

Delia lansează single-ul "Verde Împărat" şi videoclipul regizat de Alex Ceauşu. În 2017 Delia a mai lansat "Rămâi cu bine" cu Macanache, care are aproape 30 de milioane de vizualizări pe YouTube şi albumul "Live", care include hiturile "Cum ne noi", "Da, mamă", "Cine m-a făcut om mare", "Ce are ea".


Delia

Alina Eremia, artista cu un "fan base" amplu şi cu milioane de vizualizări pe YouTube, a lansat primul album din carieră, "360", printr-un concert în club Fratelli. Albumul "360" include hituri ca "Poartă-mă", "A fost o nebunie", "Cum se face", dar şi piese noi, colaborări neaşteptate. Odată cu lansarea primului său material, Alina Eremia va prezenta în premieră naţională show-ul "360" – cu 7 instrumentişti şi reorchestrări speciale ale hiturilor sale. Cu numeroase number one-uri în topurile muzicale, solista s-a făcut cunoscută publicului prin serialul "Pariu cu viaţa" şi cu grupul "Lala Band".


Alina Eremia

Cristina Bălan, câştigătoarea celei de-a 5-a ediţii a emisiunii concurs "Vocea României", lansează single-ul şi videoclipul "Sertar cu amintiri". Regizat de Millo Simulov, alături de echipa Spider, videoclipul este realizat prin tehnica "one shot", ceea ce presupune filmarea continuă, cu o singură cameră, a întregului material video. Concertul eveniment "Sertar cu amintiri" marchează atât lansarea noului single cât şi startul turneului naţional "Cristina Bălan - Piano Nights".

AFIRMĂRI

Ligia Moldovan are un single nou, "Cealaltă ea", o frumoasă baladă pop-rock compusă integral de solistă, single care va fi inclus pe albumul de debut, "Yin & Yang", la care lucrează Ligia în perioada aceasta. Noul capitol muzical din cariera sa a început odată cu piesa "Închide uşa", prima solo după colaborările de succes cu Vescan ("Fraiero"), Puya sau Mahia Beldo. Pentru videoclip şi de această dată Ligia a colaborat cu regizorul Claudiu Stan. Ne amintim că ea a participat la prima ediţie X Factor, în finala concursului.


Ligia Moldovan

Andra Gogan, starul Disney al României, revine cu piesa "Gălăgie când taci" - o coproducţie MediaPro Music – GreenEye Music, compusă de Theea Miculescu, iar producţia realizată de Rad Ionuţ. Clipul este regizat de Mihîi Laz. Andra Gogan este una dintre cele mai cunoscute vloggeriţe şi artiste din România, bucurându-se de succes atât pe plan naţional, cât şi internaţional. Este recunoscută de mic copil pentru dublările de voce în filme Disney, dar şi pentru faptul că a intrat de două ori în Cartea Recordurilor, pentru "*Cel mai mare număr de albume lansate de un copil*" şi pentru "*Cel mai lung concert susţinut de un copil*".


Andra Gogan

Sore lansează "Ultima lacrimă", o piesă manifest, prima dintr-o serie dedicată femeilor, în care mesajul artistei vorbeşte despre curaj, asumare şi ambiţie. Pentru că ne-a obişnuit să fie #different, Sore îşi doreşte mai mult, aşa că şi-a propus să abordeze cu maturitate un subiect important: încrederea în sine. În cadrul Media Music Awards, Sore a surprins publicul cu prima audiţie a single-ului "Ultima lacrimă". Piesa a fost percepută ca o declaraţie de independenţă, momentul final de pe scenă dezvăluind un discurs îndrăzneţ, de susţinere şi încurajare pentru femei.

Dorin MUNEA

Albumul cu amintiri

Sub cupola circului "Globus" s-a desfăşurat, într-un ciudat anonimat (nu s-a anunţat nicăieri, nu s-a popularizat...), o festivitate în care primarul general al Bucureştilor, Gabriela Firea, a acordat diplome de excelenţă unor valoroşi solişti de muzică uşoară. De asemenea, au fost decernate trofee "post mortem" unor artişti dispăruţi, cum ar fi Aurelian Andreescu, Dan Spătaru, Mădălina Manole şi Laura Stoica. S-a cântat în acompaniamentul orchestrei conduse de Ionel Tudor, deci a fost un concert pregătit cu minuţie şi profesionalism. Iniţiativa este absolut lăudabilă şi sperăm că va continua, fiindcă nu ştim care au fost criteriile aflate la baza alcătuirii listei, pentru că era mult loc de mai bine, câteva din cele mai importante nume ale genului fiind omise (de aceea n-ar fi rău să fie consultaţi specialiştii în domeniu). Două din ele s-au aflat de altfel, absolut întâmplător, în public, este vorba de Pompilia Stoian şi Stela Enache... Pompilia Stoian a venit pentru o săptămână în ţară (locuieşte după cum se ştie în Germania), pentru câteva proiecte: a filmat pentru emisiunea de Sărbători ale lui Paul Surugiu Fuego, "Familia Favorit" de la TV Favorit (cu el plănuieşte o expoziţie comună de pictură la Bucureşti, în primăvară!) şi a fost protagonista emisiunii "Ieri, azi, mâine" de la TVR2 (producătoare: Carmen Movileanu). De asemenea, a conturat, împreună cu Venera şi Paul Stângă, profilul unui viitor album la casa de discuri Eurostar şi a luat parte la spectacolul de lansare a unui album al lui Sergiu Cioiu, editat tot de Eurostar. La acest eveniment au mai cântat Stela Enache şi Silvia Dumitrescu, iar în audienţă am zărit numeroşi artişti cunoscuţi. Dintre aceştia, Natalia Guberna a ţinut neapărat să imortalizeze întâlnirea cu Pompilia Stoian, cântăreaţă pe care o admiră mult. (**Lelia PRUNDU**)


Pompilia Stoian, Natalia Guberna

Muzica Bucureştilor de altădată

Asistăm, în ultima vreme, la o reconsiderare spectaculoasă a patrimoniului de aur al cântecului vechi de muzică uşoară românească. Tonul l-a dat în urmă cu câţiva ani Paul Surugiu Fuego, cu turneul închinat lui Dan Spătaru şi cu CD-ul editat în paralel, precum şi prin includerea pe albumele sale şi în concerte a unor melodii de odinioară. Tot el a lansat în toamna anului trecut, pe scena Teatrului "Al. Davila" din Piteşti, spectacolul "Gramofonul cu amintiri", cu Stela Enache şi Marina Florea invitate, o adevărată paradă a şlagărului românesc de altădată, pornind apoi, în martie 2018, în turneul "Tu eşti primăvara mea". Marcel Pavel şi-a inclus şi el în repertoriu de curând un potpuriu similar, iar noul concert al lui Tudor Gheorghe, "Rândunici printre lozinci", cu Marius Hristescu la pupitru, include o colecţie de refrene de neuitat din deceniile 6, 7 şi 8. Pe aceeaşi linie se înscrie un minunat concert desfăşurat sub egida Centrului european cultural şi de tineret pentru UNESCO "Nicolae Bălcescu", al sectorului 4 al Capitalei, concert intitulat "Poveste din Bucureştiul de odinioară" şi găzduit, în faţa unui public distins şi avizat (între spectatori: Adrian Naidin, Marina Almăşan, Crina Matei, Livia şi Ioan Gauzin, Teodora Marin, Elise Stan, Doru Dinu Glăvan), de Palatul Bragadiru. Însuşi spaţiul a fost excelent ales, fiind vorba de o sală de bal elegantă, din alte timpuri, în care îţi puteai închipui, dacă închideai ochii, doamne cu pălării şi domni în smoking (poate la o viitoare reprezentaţie se pretinde un "dress code"!)...

Am regăsit aceste ţinute, însă, pe scenă, în ton cu muzica trezind nostalgii, cu scenografia inspirată a Ioanei Stănescu, cu poveştile depănate de actriţa Manuela Hărăbor, totul pus în valoare de lumini şi sonorizare, de asemenea impecabile, aşa încât tânăra directoare a Centrului cultural, Alexandra Dobre, merită toate felicitările! Cunoşteam preocupările în această direcţie ale celor doi iniţiatori, aşa încât n-a fost decât o confirmare a consecvenţei lor pe acest tărâm, alături, fireşte, de valoarea lor indiscutabilă. Elegantul program de sală (şi acesta un unicat în domeniu) ne-a pus în temă cu ideea care a născut spectacolul de faţă. Totul a pornit în urmă cu vreo doi ani, ca pe vremuri, pentru că acolo se lansau şlagărele, în restaurantele trustului City Grill, unde violonistul Valentin Albeşteanu "a creat un univers sonor recompus din veacuri de cântece fericite": "Într-un concept muzical unic, ce păstrează parfumul, eleganţa şi candoarea acelor timpuri, cei doi artişti, Valentin Albeşteanu şi actriţa Miruna Ionescu, au adunat melodiile reprezentative ale Bucureştiului interbelic, trecute demult în negura uitării. Protagoniştii acestui spectacol au salvat dincolo de timpuri o poveste muzicală despre frumuseţe şi adevăr. Romanţa, tangoul, valsul şi foxtrotul, emoţia şi respectul pentru valori reînvie Micul Paris, într-un spectacol conceput şi realizat pentru bucuria publicului. Împreună putem salva, prin artă, partea frumoasă a lumii" - se scrie în programul de sală. Sau măcar, am adăuga noi, ce a mai rămas din ea, pentru că lumea de azi nu mai este din păcate cea de atunci, aşa cum o găsim zugrăvită chiar în cântecele de muzică uşoară, cu texte adesea naive, dar pline de o anume dulceaţă, căldură, sinceritate. Nu mai avem birje şi birjari, au dispărut şi căsuţele cu zorele, pisica de la geam, cârciumioara de la şosea, de papugii şi coşari nu mai vorbim... Astăzi lumea este prea grăbită, ochii stau aţintiţi numai către ecranul telefonului celular (pardon, smart), chiar şi când se trece strada, deşi bolizii de azi sunt ceva mai periculoşi decât birjele de ieri, poezia şi romantismul aproape au dispărut din cântec, aşa încât un asemenea demers este absolut salutar.



Alexandra Dobre


Miruna Ionescu

Fiu al reputatului violonist, dirijor şi solist vocal Ion Albeşteanu şi al cântăreţei Tiţa Ştefan, Valentin Albeşteanu este un autentic virtuoz care şi-a cizelat înzestrările naturale prin studii consistente. A absolvit Liceul de muzică "George Enescu" şi Universitatea naţională de muzică din Capitală, clasa prof. Nicolae Bilciurescu, studiind în paralel cu Octav Saviţchi şi Neculai Nistor. Încă de pe băncile facultăţii începe colaborarea cu Orchestra de cameră a Radiodifuziunii şi preia, în postură de dirijor şi solist instrumentist, taraful "Ion Albeşteanu", iar în 2002 este membru fondator al Trio-ului "Scherzando". Extrem de versatil, a abordat de-a lungul timpului diverse genuri muzicale, cu un repertoriu bogat, nu o dată fiind el însuşi

inițiator și organizator. Două din recitalurile sale din urmă cu un deceniu au prefațat actualul proiect, fiind vorba de "Ariile noastre naționale" și "Popasuri muzicale prin cafenelele lumii", pentru că Valentin Albeşteanu reușește să reînvie un gen muzical, café-concert, ilustrat cândva de celebrități cum ar fi Grigoraș Dinicu, Georges Boulanger, Nicolae Buică. A făcut din plin acest lucru în toate localurile pe care le-a înnobilat cu talentul său, avându-l alături, ca și acum, pe pianistul Valentin Cucu. Și ceilalți instrumentiști au fost la mare înălțime, fiind vorba de Daniel Mustățea (acordeon) și Nicolae Petrea (contrabas). Ca și pianistul Valentin Zoltan Cucu, alți doi protagoniști sunt și ei absolvenți ai Universității de muzică din București – este vorba de soprana Ramona Păun (care poate fi văzută pe scena Operei Naționale din București) și de baritonul Marius Nine, cei doi interpretând arii din operetele lui Johann Strauss și Franz Lehar.


Valentin Albeşteanu

Cu câțiva ani în urmă i-am prezentat lui Valentin Albeşteanu un reușit recital pe scena importantului festival "Crizantema de aur" de la Târgoviște, acolo unde actrița Miruna Ionescu este o aplaudată moderatoare. Îi cunoșteam înzestrările muzicale, o prezentasem de multe ori pe vremuri la spectacolele folclorice de la Ploiești ale prof. Maria Tănase Marin, unde era colegă cu o altă protagonistă a evenimentului de față, soprana Ramona Păun. Tot la "Crizantemă", Miruna abordează de fiecare dată, alături de colegul ei Silviu Biriș, romanța și cântecul vechi de muzică ușoară, așa încât nu m-a surprins evoluția ei superlativă: frazare perfectă, muzicalitate desăvârșită, farmec, mișcare scenică discretă, mimică încântătoare. Poate în spectacolele viitoare vor fi introduse mai multe creații ale lui Ionel Fernic, Henry Mălineanu, Petre Andreescu, Elly Roman, Richard Stein, Claude Romano, de pildă, absolut definitorii cu adevărat pentru perioada interbelică, evocată în prezentare, deși bună parte din piese sunt ceva mai recente.

Repertoriul de concert, echilibrat, este foarte bine structurat, alternând secvențele vocale cu cele instrumentale. Acestea din urmă pun în valoare virtuozitatea violonistului Valentin Albeşteanu, care trece cu lejeritate de la Fritz Kreisler la Charlie Chaplin, de la Georges Boulanger la Gardel, muzică lăutărească și Grigoraș Dinicu. Reprizele de muzică ușoară sunt în general grupate pe autori. Astfel, avem momentele dedicate lui Ion Vasilescu (cu "Vrei să ne-ntâlnim sâmbătă seară", "Habar n-ai tu", "Mi-am pus busuioc în păr", "Suflet candriu de papugiu"), Nicolae Kirculescu ("Așa începe dragostea", "Violete pentru fete", "Coșarul"), Edmond Deda ("Of, inimioară!", "Inimă nu fi de piatră"), alături de binecunoscutele titluri "Trurli" de Vasile Vasilache sau "Iubesc femeia" de Ionel Fernic. Asimilată ca o piesă românească este și celebra "Zaraza", compusă în 1929 de uruguayanul Benjamin Lara și consacrată la noi doi ani mai târziu de versiunea lui Cristian Vasile, pe versurile poetului Ion Pribeagu, cu întreaga legendă țesută în jurul ei ulterior. Aplauze a cules, în "Amapola", micuța balerină Jessica Micu

Poveștile muzicale din Bucureștii de odinioară au fost absolut încântătoare și ne-au stârnit tuturor, nu neapărat doar celor mai în vârstă (care au mai vărsat, discret, câte o lacrimă...), dulci reverii, proiectul propus de Valentin Albeşteanu și Miruna Ionescu fiind unul cât se poate de potrivit în acest an al Centenarului, când se cuvine să-i cinstim și pe marii noștri compozitori. Așa cum aprecia perfect "capul limpede" din spatele acestui spectacol memorabil, Alexandra Dobre, manager al Centrului european cultural și de tineret pentru UNESCO "Nicolae Bălcescu": "Când am ascultat pentru prima dată povestea Bucureștilor de odinioară, spusă pe note muzicale de minunații Miruna Ionescu și Valentin Albeşteanu, mi-am spus că trebuie să fiu primul decident care aduce acest spectacol în fața cetățenilor sectorului 4, în mod deosebit a tinerilor, care nu au avut ocazia să ia contact cu perioada interbelică. Consider că arta trebuie folosită ca un instrument de educare a tinerelor generații, iar artiștii trebuie susținuți și promovați, întrucât ei transmit prin viu grai, din generație în generație, patrimoniul imaterial tradițional românesc". (Foto: **Centrul cultural "N. Bălceascu"**)

Octavian URSULESCU



Interviu cu Gheorghe Zamfir

– Ne aflăm la finalul celei de a doua seri a Festivalului „Internaţional de Nai – Gheorghe Zamfir", ediţia a IV-a, de la Găeşti, şi vă rog să-mi spuneţi ce compoziţii aţi cântat alături de foştii dvs. studenţi, Radu Nichifor şi Flavius Tinică?

– Festivalul NAIULUI constituie un moment de mare satisfacţie, este un cumul de energie în care eu trebuie să dau totul, în domeniul simfonic, pop simfonic şi folclor. După aplauzele şi ovaţiile publicului admirator, această seară o consider un adevărat regal, o seară magică, o împlinire sufletească... fiindcă am reuşit să le cânt spectatorilor din îndrăgitele mele compoziţii, care se află înregistrate pe discuri Philips: *Concertul nr. 1 în Sol Major* şi *Culori de toamnă*, pe care le-am compus în 1983 la Paris şi le-am cântat în acelaşi an alături de Filarmonica din Monte Carlo, dirijor Lawrence Foster (fost director artistic al Festivalului „George Enescu"), care are şi rădăcini româneşti, dar el s-a născut în America. După mandatul pe care-l terminase inegalabilul dirijor Sergiu Celibidache, Lawrence Foster devine dirijorul Orchestrei Naţionale a Franţei.

– Ce compoziţii aţi imprimat sub bagheta maestrului Lawrence Foster?

– Lucrările imprimate au fost: *Rapsodia primăverii*, o lucrare de treizeci de minute; *Concertul nr. 1 în Sol Major pentru nai şi orchestră*; *Culori de toamnă*; *Valsul negru*.

– Ce reprezintă naiul sfânt în viaţa maestrului Gheorghe Zamfir?

– Este adevăratul meu crez! Naiul fiind un instrument multimilenar şi care este pur românesc, instrumentul nostru naţional... pe care aş vrea să-l propun ca brand în locul „frunzei verzi". Naiul a făcut parte din istoria neamului românesc şi s-a născut odată cu pământul, odată cu natura. Eram fericit ca şi „Rapsodia" să fie cântată pe scena Casei de Cultură „Dumitru Stanciu", dar scena este foarte mică, orchestra simfonică a fost şi ea nu de dimensiuni foarte mari ca să poată cuprinde toată orchestraţia pe care am făcut-o, unde sunt prezente pianul şi harpa. Dar, după cum aţi văzut, mijloacele tehnice au lipsit...

– Foştii studenţi cum s-au prezentat?

– *Concertul nr. 1 în Sol Major* şi *Culori de toamnă* au fost interpretate cu mare măiestrie de către **Radu Nichifor** de la Sibiu şi **Flavius Tinică** din Bucureşti. Sunt mândru de foştii mei studenţi, care duc mai departe o părticică din sufletul meu, pe care i-am învăţat cu multă dragoste, fiindu-le părinte spiritual. Radu Nichifor a mai cântat o lucrare de a mea, *Valsul verde*, pe care am compus-o în anii 1980, când eram în exil, la Paris. Eu am interpretat doina *Sus pe culmea dealului* în versiune simfonică. Cu această ocazie trebuie să spun că este foarte greu să interpretezi o *doină* cu orchestră simfonică, ea fiind o piesă *rubatto* de la prima notă până la ultima. Am reuşit să fac această performanţă şi sper ca să o prezint ori de câte ori mi se va ivi prilejul. Există o versiune a unui orchestrator francez din anii 1980, dar este foarte simplistă, numai acorduri lungi.

– În acest program al concertului simfonic, o seară magnifică, spuneţi-mi care a fost volumul lucrărilor semnate de compozitorul Gheorghe Zamfir?

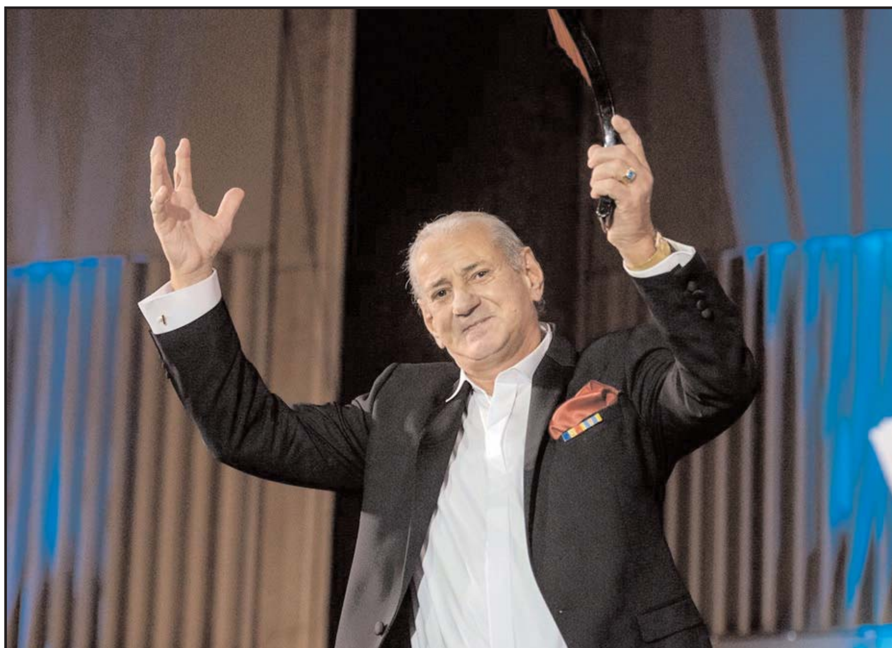
– Compoziţiile care mi s-au cântat la **Seara simfonică** au fost în proporţie de nouăzeci la sută şi s-a mai cântat şi liedul *Ave Maria* (care face parte din ciclul celor douăsprezece *Ave Marii* dedicate Sfintei Fecioare), alături de soprana de coloratură **Rodica Anghelescu,** care a interpretat-o în mod magistral.

– De când colaboraţi cu dirijorul Daniel Jinga?

– Cu dirijorul **Daniel Jinga** şi **„Orchestra simfonică - Gheorghe Zamfir 50"**, cu care am cântat în acest spectacol, lucrez de patru ani. Este un dirijor plin de talent, care se dezvoltă pe timp ce trece, interesat de compoziţiile mele simfonice şi se dăruieşte cu totul în descoperirea lor. Este un băiat cu mare viitor şi îl apreciez foarte mult. Avem o colaborare fructuoasă şi vreau să-l păstrez şi pentru alte lucrări. La ora actuală Daniel Jinga este dirijorul corului Operei Naţionale Bucureşti.

– V-aş ruga să-mi spuneţi ce lucrări aveţi pe masa de lucru...

– Am terminat *Simfonia divină*, la care am lucrat zece ani (1991 – 2001), pe care vreau s-o pun în scenă la anul. Este o lucrare vocal-simfonică compusă pe texte biblice Nu am pus naiul decât la final cu „Ave Maria" – somptuoasă, măreaţă, lucrare deosebit de dragă mie şi sper să aibă succes la publicul ascultător, după treizeci de ani de aşteptare. La ora actuală lucrez la un *Concert pentru flaut, nai şi orchestră*, lucrare pe care vreau s-o termin anul viitor şi să o prezint în Italia, în premieră mondială, cu marele flautist **Andrea Griminelli**. După aceea încep să lucrez la *Recviemul român* – o lucrare simfonică amplă.



Cu această ocazie aduc la cunoştinţa publicului că noi nu avem, în momentul de faţă, o lucrare vocal-simfonică dedicată **eroilor** de la începutul istoriei noastre pe această planetă, **eroi** care s-au sacrificat în lupta de cucerire a tainelor naturii, a ridicării omului pe treptele cele mai înalte ale civilizaţiei, ca fiu iubit al bunului Dumnezeu. Această lucrare monumentală am început-o în anul 1997 şi vreau s-o dedic neamului meu de ziua Centenarului „MARII UNIRI". Opera *DRACULA* la care lucrez de peste douăzeci de ani, scrisă pe libretul scriitorului român **George Astaloş**, de la Paris, un libret în două acte scris în limba franceză. Dorinţa mea fierbinte este ca să contribui şi eu prin scrierea unui ciclu amplu despre NATURĂ, aşa cum sunt lucrările *Păstrăvul* de Franz Schubert sau Simfonia VI-a *Pastorala* de Ludwig van Beethoven. Fiecare dintre noi, creatori de opere muzicale, are datoria să închine mamei *Natură* compoziţii despre ape, păduri, munţi, păsări şi animale, flori, grâu, porumb, floarea soarelui, secară, orz, ovăz... care ne hrănesc; fenomene care ne domină viaţa: căldura binefăcătoare a soarelui, unduirea vântului, bolta cerească ce-şi aprinde mii de candelabre în nopţile senine, ploaia, ninsoarea...

Marin VOICAN-GHIOROIU

Inițiative

Pădurile virgine

COMA s-a alăturat proiectului inițiat de Greenpeace România şi Kinecto Isobar, realizând pentru campania uncut.ro o versiune acustică a piesei *Cel mai frumos loc de pe pământ*. *„Suntem onorați să fim parte a acestei campanii pentru salvarea şi protejarea ultimelor păduri virgine ale României şi ale Europei"* a declarat formația COMA. Inițiatorii îşi doresc ca sunetul pădurii să ajungă cât mai departe, de aceea au lansat uncut.ro - un site de unde se poate descărca gratuit primul album muzical lansat de pădurile virgine de la noi şi vizitatorii pot vedea harta pădurilor virgine din România. Pentru înregistrarea albumului s-au captat şi prelucrat sunete reale din pădurea virgină Muşeteica, din



masivul Făgăraş, iar sunetele prelucrate au fost oferite formației, care le-a integrat în varianta acustică a piesei şi a filmat, special pentru aceasta campanie, un videoclip. "*Să răspundem la întrebarea: dacă nimeni nu ascultă melodia pădurilor virgine, cine va auzi sunetul drujbelor care le pune la pământ?*" a spus Valentin Sălăgeanu, coordonator de campanie păduri şi biodiversitate la Greenpeace România. "*Ascultând albumul pădurii de pe uncut.ro, oamenii să înțeleagă importanța pădurilor virgine pentru ecosistem*" a declarat Silvia Marinescu, Creative Strategist Kinecto Isobar. Coma este: Cătălin Chelemen - voce, Dan Costea - voce/ chitară, Răzvan Rădulescu (DJ Hefe) - scratches/ samples/ keys, Sorin Petrescu - bass, Răzvan Albu - baterie, Matei Tibacu-Blendea - chitară.

2 Vibes Symphony

Un duo inedit a susținut un spectacol aparte la Sala Radio, într-un concert care a inclus un show de lumini şi video-mapping rar întâlnit în România. Cei doi membri ai proiectului sunt percuționiştii Ciprian Rogojan, licențiat al Universității de Muzică „Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca, fondator al formației Sistem, şi Alexandru Anastasiu, doctor în muzică, percuționist în Orchestra de Cameră Radio, câştigător al bursei Yamaha, organizator al primului Festival Internațional de vibrafon din lume. În cadrul concertului, spectatorii au putut asculta o serie de piese celebre, una dintre ele fiind "Bolero" de Maurice Ravel, reorchestrată de Alexandru Anastasiu. De remarcat că publicul a cerut 3 bis-uri.

Alături de 2 Vibes Symphony a urcat pe scenă o invitată din Statele Unite ale Americii: Laura Bretan, tânăra de origine română câştigătoare a marelui premiu „Românii au talent" şi finalistă a concursului „America's Got Talent". Concertul a fost dirijat de maestrul Constantin Adrian Grigore, cu participarea extraordinară a Orchestrei de Cameră Radio şi a Corului Academic Radio (dirijor Ciprian Țuțu). De menționat că biletele s-au vândut înainte de ziua concertului, sala fiind plină.

Pro Musica – Live in Prison

Formația Pro Musica a susținut şi filmat un concert în curtea interioară principală a Penitenciarului Popa Şapcă din Timişoara. Tot acolo a avut loc premiera filmului "PRO Musica - Live in Prison" şi lansarea dvd-ului cu acelaşi nume.

„Pro Musica – Live in Prison' este primul concert de muzică rock din România desfăşurat în penitenciar în care s-a utilizat toată logistica aferentă. Scena s-a montat timp de două zile. Odată cu finalizarea acestui proiect am avut ocazia să vedem că există încă multe prejudecăți față de oamenii cărora soarta le-a fost potrivnică si destinul schimbat din cauza greşelilor comise. Concertul nostru a fost un dar creştinesc pe care l-am oferit celor de acolo. Muzica rock nu înseamnă satanism, ură sau dezbinare. Înseamnă pace, iubire şi dorința de a-ți ajuta aproapele. De-a lungul anilor au existat o serie de evenimente majore planetare, în care muzicienii rock şi-au dat mâna şi au cântat pentru ajutorarea oamenilor aflați în suferință. Ne mândrim cu acest proiect", a declarat Ilie Stepan, liderul formației Pro Musica.

Zoersel - Belgia

Pentru belgieni, comemorarea primului război mondial este extrem de importantă. În fiecare an, pe 11 noiembrie, la ora 11 (data şi ora care semnifică sfârşitul acestei conflagrații în 1918) evenimentul este marcat prin diverse acțiuni, urmate de o defilare cu steaguri şi costume din război. În acest an, comitetul cultural al primăriei din Zoersel (localitatea este înfrățită cu comuna Crucea din


Dana Florian

județul Suceava) a pregătit, cu ajutorul Ambasadei României, o expoziție impresionantă constând în 30 de panouri cu fotografii şi documente istorice despre România în război.

Cantautoarea Dana Florian, un nume în ascensiune pe afişul folkului nostru, a fost invitată la Zoersel, pentru un moment muzical în cadrul evenimentelor de comemorare. Artista noastră şi-a început recitalul cu "Cântă cucu-n Bucovina", continuând cu: "Rănitul dintre linii" (Mircea Bodolan/Demostene Botez), "Soldatul". Versurile pieselor au fost trimise din timp şi traduse în flamandă, limba vorbită în Zoersel, aşa că publicul a putut să înțeleagă emoția mesajelor.

Pe lângă publicul belgian şi dna. primar, cu totul admirabili, a fost prezent Dl. Cătălin-Doru Hrişcă, consilier diplomatic al Ambasadei României în Belgia, care a rămas plăcut surprins de prezența artistei noastre.

Gabi MATEI

Sergiu Cioiu, în căutarea tinereții

Muzicianul și poetul Sergiu Cioiu a lansat de curând un nou album discografic - *"Cine a găsit tinerețea mea..."*, produs de Casa de Discuri *"Eurostar"*, condusă de inimoșii Venera și Paul Stîngă, cei care dedică majoritatea proiectelor muzicale muzicii ușoare românești. Evenimentul a avut loc la exact un an de la lansarea dublului album *"Vântule și alte cântece - Sergiu Cioiu cântă Alexandru Mandy)* al aceleiași case de discuri, care aniversa atunci 25 de ani de la înființare. Și de data aceasta, Sergiu Cioiu a susținut un excepțional spectacol muzical, poetic în care le-a avut ca invitate trei vedete ale muzicii ușoare românești - Pompilia Stoian, Stela Enache și Silvia Dumitrescu. Au fost prezenți numeroși reprezentanți din show-biz, colegi de breaslă, compozitori, colaboratori, prieteni dragi ai artistului Jolt Kerestely, Horia Moculescu,



Florina Cercel, Maria Bokor Mitrache, Natalia Guberna, Ioana Bogdan, Lucia Popescu Moraru, Miron Manega, Olivia Cristina Sima, ș.a.

Titlul albumului, care conține și câteva șlagăre românești în limba franceză (*"N'oublions pas les roses – Să nu uităm trandafirii"* – Florin Bogardo/ Madeleine Fortunescu, interpretat la lansare în duet cu Stela Enache, *"Passez les gars de la fanfare – Trecea fanfara militară"* – Temistocle Popa/Liana Mihail, *"Le voleur des toiles – Tablouri"* – Florin Bogardo/Romulus Vulpescu, *"Une fille ça vient ça part – O fată mai găsești"* - H.Mălineanu/Eugen Mirea) este dat de piesa lui Radu Șerban, pe versurile lui Aurel Storin.

În numai doi ani, încurajat și de bunii săi prieteni, Marian Stere și Mircea Nicolau, care au adunat tot repertoriul artistului din anii '64 - '82, dar și cu sprijinul Casei de discuri Eurostar, Cioiu a lansat albumele: *„Vântule și alte cântece - Sergiu Cioiu cântă Alexandru Mandy"*, dublu CD, cu 23 de cântece compuse de Alexandru Mandy, *„Pe cine numim.... Eu?"* dublu CD, cu 26 de cântece de Dan Stoian pe versurile poetului Marin Sorescu din volumul *„O aripă și-un picior"* și 40 de recitări ale poeziei soresciene din volumul *„Unghi"*, și cel mai recent, *„Cine a găsit tinerețea mea"*, cu cântece ale unor cunoscuți compozitori (Cornel Fugaru, Nicolae Kirculescu, Temistocle Popa, Radu Șerban, Florin Bogardo, Ion Cristinoiu, Laurențiu Profeta, Vasile Veselovski, Felicia Donceanu, Henry Mălineanu).

Stabilit în Canada, muzicianul, actorul, interpretul de jazz, swing folk și compozitorul Sergiu Cioiu a revenit pe firmamentul show-ului din România. Timp de două luni a avut numeroase recitaluri, spectacole, cu lansări de carte și sesiuni de autografe pentru noul album la Constanța, Craiova, Slatina, Caracal și București. La Constanța, la *Curtea Brâncovenească,* în cadrul unei conferințe neconvenționale cu titlul *„Revenind, mereu revenind"* Sergiu Cioiu a vorbit despre poezia românească, despre viața culturală a anilor '60 - '70, despre destinul unui artist român aflat departe de casă, dar și despre mirajul străinătății. În altă zi, în sala *"Coriolan"* a Colegiului Național *„Mircea cel Bătrân"* a avut loc întâlnirea lui Sergiu Cioiu cu conducerea, profesorii și elevii olimpici. Artistul a susținut un recital de poezie românească și muzică ușoară și pe scena Sălii Elpis a Teatrului pentru Copii și Tineret. La Teatrul de Revistă *"Constantin Tănase"* din București, unde a debutat în anul 1964, artistul a fost invitat special în spectacolul *„Euro Savoy"*, regia - Alexandru Arșinel, dar și cu ocazia celei de-a XIX-a ediții a Festivalului Național de Interpretare *"Aurelian Andreescu"*. Teatrul Național *„Marin Sorescu"* din Craiova, Centrul Cultural *"Eugen Ionescu"* din Slatina și Centrul Cultural Municipal din Caracal au găzduit recitalul muzical-poetic *"Pe cine numim.. EU?"*, urmat de lansări de carte și disc cu sesiuni de autografe.

„Sergiu Cioiu ne-a arătat că artistul a rămas tânăr nu numai cu sufletul, dar și cu darul pentru acest gen de teatru care presupune apelul bogat și la poezie și la proză și la replica de teatru și neapărat la muzică și dans" – nota reputatul Dinu Săraru în cotidianul "Adevărul". *"(...) ne-a spus versuri mai vechi și mai noi din poezia română, povești teatrale și a cântat el însuși și... a dansat, cucerind sala cu o surprinzătoare tinerețe actoricească".*

Între anii 1966 – 1976 Sergiu Cioiu a participat la șase ediții ale Festivalului de la Mamaia (1966, 1969, 1971, 1973, 1974, 1976) cu zece piese, dintre care patru au fost laureate și a câștigat două premii de interpretare (edițiile 1966 și 1969). Piesele lui Alexandru Mandy - "Cântecul vântului", "Glasul tău", "Cred", "De ce?", "Îți mulțumesc", "Merçi, Bécaud", "Pentru cine?", "Primul loc pe pământ", "Venise vremea", „Tripticul Brâncuși" ("Coloana infinitului", "Masa tăcerii", "Poarta sărutului") au fost și sunt șlagăre autentice.

A devenit o figură aparte, în sensul că a ales cu succes *"calea poeziei însoțite de muzică sau a muzicii însoțite de poezie"*. De-a lungul timpului, Sergiu Cioiu a cântat și a recitat versuri de George Bacovia, Ion Minulescu, Adrian Păunescu, Cezar Baltag, George Călinescu, Miron Radu Paraschivescu, Marin Sorescu, Romulus Vulpescu, Nina Cassian. *"Cântecele pe care le-am înregistrat la Radio au fost însă pe versurile acestui unic compozitor, Alexandru Mandy"* - spunea Sergiu Cioiu, unul



Sergiu Cioiu, Paul Stîngă

dintre puținii interpreți care au adus un farmec muzical aparte scenei interpretative românești. *"Mă consider mai degrabă un artizan al cântecului și un interpret al verbului. Am fost cucerit de ideea ce poate fi desprinsă dintr-un text, de așa-zisul cântec poetic. Am avut și am considerație pentru poezie. Am muzicalizat poeme de Romulus Vulpescu, Marin Sorescu, Miron Radu Paraschivescu, Ioana Diaconescu, Adrian Păunescu! Spun versuri din poezia românească și universală (…)"*. Sergiu Cioiu a fost și protagonistul filmului muzical *"Tripticul Brâncuși"* de Paul Urmuzescu, film dedicat Ansamblului Monumental de la

Târgu Jiu al marelui sculptor şi realizat de redacţia muzicală a TVR.

"Cântând am senzaţia că monologhez cu mine însumi. Cântăreţul e un actor în persoana căruia viază în aceeaşi măsură omul şi artistul. El se exprimă pe sine la unison cu ceilalţi. Discordanţele uluiesc, dar nu reţin; cântăreţul trebuie să fie un sol al generaţiei sale" - spunea Sergiu Cioiu, care, în 1982, în plină glorie a părăsit România şi s-a stabilit la Ottawa, în Canada, unde locuieşte şi astăzi şi unde, împreună cu fiul său, muzicianul Leonard Constant, realizează filme şi videoclipuri, fără să uite vreodată de muzică, poezie şi de România, căci revine periodic în ţară. Mai ales de anul trecut, de când a lansat cu mare succes volumul cu tentă biografică intitulat *„Nu ştim aproape nimic – Puşa Roth în dialog cu Sergiu Cioiu"*, şi un dublu CD (audiobook) - *"Sergiu Cioiu în dialog cu dumneavoastră"* (Editura Ars Longa).

În 2016, pe lângă recitalul de cântec poetic *„Pe cine numim ... Eu"*, un veritabil one-man-show de la Bucureşti (Teatrelli, Creart - Centrul de Creaţie, Artă şi Tradiţie), Braşov (Centrul Cultural Reduta), Râmnicu Vâlcea (Biblioteca Judeţeană) şi Vălenii de Munte, în cadrul Festivalului dedicat lui Miron Radu Parschivescu, Sergiu Cioiu a susţinut pe scena Naţionalului craiovean, alături de actriţa Florina Cercel şi de interpreta de muzică - jazz/pop Silvia Dumitrescu, un alt spectacol foarte apreciat. În *„Râsul, Plânsul, Iubirea"* (titlu dat după un vers al unui poem de Marin Sorescu) teatrul, poezia şi cântecul fac casă bună împreună şi confirmă încă odată ceea ce lui Sergiu Cioiu îi place să spună: *"Sunt un actor care cântă"*... Aici acompaniamentul a fost asigurat de doi excelenţi muzicieni instrumentişti, Lyuben Gordievski - pian, baian şi Vlad Creţu - chitare. (foto: Oana Georgescu)

Căldură şi sinceritate

Am cunoscut-o pe Ioana Sandu într-o emisiune pe care Alexandru Jula o realiza şi prezenta la un post TV din Galaţi, recomandată fiind atunci de Titus Andrei. Atât eu, cât şi amfitrionul am fost absolut uimiţi, vocea, repertoriul, apariţia artistei fiind absolut încântătoare şi surprinzătoare. Tocmai lansase un prim album, dacă nu mă înşel, iar din acea clipă a devenit o adevărată campioană a apariţiilor la casa de discuri Eurostar, singură, alături de Alexandru Jula sau pe diferite compilaţii. Toate înregistrările sale poartă amprenta harului compozitorului-orchestrator Francisc Reiter, cum se petrec lucrurile şi pe albumul său recent. Deocamdată, având în vedere că interpreta este extrem de discretă, afişând un bun-simţ proverbial, evitând mondenităţile gratuite, cred că se impune schiţarea unui portret, pentru a o cunoaşte mai bine pe această artistă remarcabilă. Născută la Câmpina, este profesoară de limba română la Liceul teoretic "Traian" din Bucureşti (absolventă a Facultăţii de Litere, secţia româno-franceză, a Universităţii din Bucureşti), nefiind de mirare că nu o dată şi-a însoţit cântecele de inspirate versuri proprii. Fire studioasă şi ambiţioasă, şi-a înscris în impresionantul CV un masterat ("Consiliere în carieră") la Universitatea Politehnică, este un psiholog cu vădite capacităţi empatice, coordonator de programe educative, ca şi realizatoare de emisiuni de televiziune. Nu numai pe Alexandru Jula şi l-a apropiat, prin duete inspirate şi apariţii comune pe discuri, dar l-a relansat şi l-a readus în ochii publicului pe un alt muzician care risca să fie uitat, în ciuda trecutului extraordinar. Este vorba de Constantin Drăghici, căruia i-a consacrat albumul "La jumătatea vieţii" (Eurostar 2014), cu duete şi remixări ale unor titluri vechi, dar şi biografia pe care a scris-o, "Constantin Drăghici - a căzut o frunză-n calea ta".



Iana Sandu

Şi-a şlefuit înzestrările native cu primii săi profesori de muzică, la Cîmpina, a abordat cu egal talent muzica folk sau cea corală (a activat un timp în faimosul cor "Song"), s-a pregătit la Şcoala populară de artă din Ploieşti cu Cornel Irimia şi apoi la cea din Bucureşti cu compozitorul Ionel Tudor. Rezultatele n-au întârziat să apară şi Ioana Sandu a devenit încet-încet una din interpretele foarte solicitate pentru concerte, emisiuni radio-TV, diverse evenimente, discuri. Am fost alături de ea în numeroase spectacole, emisiuni de televiziune, lansări de discuri şi pot depune mărturie: este o adevărată profesionistă, de mare seriozitate şi determinare. Grăitor este faptul că ea s-a apropiat cu egal succes şi de romanţă, gen muzical extrem de dificil, ce presupune o trăire specială, pasiune şi temperament special. Astfel, a fost prezentă la ultimele două ediţii ale tradiţionalului festival "Crizantema de aur" de la Târgovişte, intrând în palmares cu ambele melodii din finala concursului de "Creaţie", semnate de Ionel Bratu Voicescu, respectiv Francisc Reiter.

Albumul de faţă continuă o preocupare materializată anterior în anul 2013 prin colecţia "Şlagăre internaţionale", tot la casa de discuri Eurostar. De această dată putem vorbi de un "pod de melodii" româno-latino, beneficiind de orchestraţiile, mixajul şi masterizarea semnate de Francisc Reiter. În acest dialog la distanţă, între piesele cântate în limba spaniolă (de unde şi titlul bilingv) se strecoară o singură melodie dinafara acestui spaţiu şi anume celebra "Volare", cu care legendarul compozitor-interpret Domenico Modugno a triumfat la festivalul cântecului italian de la Sanremo în 1958. Practic piesele hispanice alternează cu compoziţiile lui Francisc Reiter, intercalându-se doar un singur cântec purtând semnătura lui Mircea Andreescu. Între piesele de limbă spaniolă ascultăm cu mare plăcere, în versiuni impecabile, titluri celebre lansate de Julio Iglesias, Gipsy Kings sau nemuritorul "Besame mucho" ("Sărută-mă, sărută-mă mult/ Ca şi cum în seara asta ar fi pentru ultima oară..."), cântec absolut fabulos. Chiar şi abordarea lor este o dovadă de curaj din partea solistei, pentru că mulţi vor fi tentaţi să o compare cu interpretările originale, dar, spre cinstea ei, iese cu fruntea sus din aceste alăturări onorante.

Iubitorii muzicii uşoare aşteaptă cu nerăbdare fiecare nou disc al Ioanei Sandu şi sunt răsplătiţi de cel puţin o dată pe an prin apariţii de mare calitate, filigranate cu minuţie şi respect faţă de sine, faţă de muzică şi faţă de public. Ascultaţi fiecare album cu inima, bucuraţi-vă de el şi mai ales de faptul că avem asemenea voci de mare calitate!

Pagini de Oana GEORGESCU

Sub flamura romanței

Centrul cultural pentru UNESCO "Cetatea romanței" Târgoviște este absolut neobosit. După succesul fulminant al celei de-a 50-a ediții a festivalului internațional "Crizantema de aur" și inaugurarea muzeului "Casa romanței", iată că a purces la drum prin întreaga țară, fluturând flamura învingătoare a romanței. Sub patronajul Comisiei naționale a României pentru UNESCO și în contextul celebrării Centenarului Marii Uniri de la 1918 sunt prevăzute o serie de concerte în zonele istorice ale țării, dar și în Republica Moldova, susținute de laureați ai "Crizantemei de aur", alături de mari artiști români în repertoriul cărora romanța ocupă un loc privilegiat, precum o icoană în casa românului bun creștin. De altfel, Centrul "Cetatea romanței" a fost înființat cu scopul declarat de a promova romanța în țară și peste hotare, alături de alte valori ale patrimoniului național material și imaterial, militând de asemenea pentru includerea romanței pe lista reprezentativă a Patrimoniului Cultural Imaterial al Umanității UNESCO. În acest sens, Programul național de concerte "Romanța ne unește" este menit să trezească în conștiința publică respectul pentru valorile de patrimoniu ale culturii naționale. Romanța îi unește de peste 170 de ani pe românii din țară și de pretutindeni, rezistând cu grație în competiția cu alte genuri muzicale, în ciuda "embargoului" impus de posturile de radio și TV. Programul acesta de concerte își propune să determine o schimbare majoră de mentalitate și de percepție cu privire la romanța românească, acest gen muzical de patrimoniu meritând să fie inclus în programa școlară, academică, în stagiunile de concerte ale instituțiilor muzicale profesioniste.


Alima Mavrodin

Primul eveniment din această serie a avut loc la Craiova, în parteneriat cu Opera Română din localitate, fiind inclus în programul festivalului internațional "Elena Teodorini" și găzduit de sala Cercului Militar. Concertul s-a sub-intitulat "Alina Mavrodin și invitații săi", deoarece reputata interpretă, directoare a Centrului cultural pentru UNESCO "Cetatea romanței", nu numai că a susținut un aplaudat recital, dar a și introdus în scenă pe câțiva dintre laureații festivalului "Crizantema de aur", al cărui directoare artistică este: Zorina Bălan, Mihaela Popa, Mădălin Alexandru Băldău Drăgan, Gheorghe Procop, toți fiind acompaniați de Orchestra de cameră a Operei Române din Craiova, dirijor Alexandru Iosub.

Al doilea concert a fost organizat în parteneriat cu Opera Project Group și cu Centrul județean pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale Cluj, având loc în sala Cinema Victoria din Cluj-Napoca. De această dată, alături de Alina Mavrodin, care a și prezentat, la microfon a venit o distribuție net superioară, cu numeroși absolvenți de Conservator și câștigători ai Trofeului "Crizantema de aur": tenorii Alexandru Mânzat și Sorin Lupu, de la Opera Română din Cluj-Napoca, Rodica Pop-Seling, Domnița Dologa, Tudor Bărbos, Valer Banciu, Georgeta Plută, dar și adolescenta Paula Coteț, aplaudată la Târgoviște în postura de "Boboc de crizantemă". A acompaniat redutabila orchestră condusă de prof. Ovidiu Barteș (vioară).

Următoarele concerte, pe tot parcursul anului 2018, din ambițiosul program "Romanța ne unește" vor avea loc la Alba-Iulia, Ploiești, Târgoviște, București, Brașov, Constanța, Iași, Bistrița, Chișinău.

Denise MANȚOG

Alexandra Canareica, o voce de aur

Paradoxal, vedem în mass-media cum li se face o reclamă deşănţată unor aşa-zise “vedete” ale căror calităţi muzicale sunt greu de observat (dar stau bine la capitolul... anatomie!), iar dacă e vorba să evolueze “live”... e jale mare. Acesta este rezultatul dominaţiei agresive a posturilor de radio şi TV comerciale, unde se cântă mai mult în limbi străine (de fapt, acolo străină este limba română!). Din acest motiv, artiştilor de valoare, cu performanţe interpretative şi premii obţinute “pe bune”, nu le rămâne să se întâlnească decât în festivaluri şi pe discuri cu melomanii iubitori de muzică uşoară tradiţională, marginalizaţi la rândul lor datorită acestei politici păguboase şi, la urma urmei, anti-naţionale. Originară din Tulcea, Alexandra Canareica posedă una din vocile cele mai frumoase ale muzicii uşoare româneşti, ceea ce i-a adus distincţii importante, de foarte tânără, la concursurile de gen, “Trofeul tinereţii” (Amara) sau “Steaua litoralului” (Constanţa). Extrem de muzicală, a impresionat imediat specialiştii, cucerind Premiul Uniunii compozitorilor şi muzicologilor la festivalul de la Amara (ceea ce i-a adus invitaţia pentru un recital la ediţia jubiliară din 2017) sau Premiul Criticii muzicale la festivalul de la Mamaia. Este una din foarte puţinele interprete care se pot lăuda cu câte două premii la cele mai puternice festivaluri din ţară, la Mamaia (doar Ramona Bădescu sau Anca Ţurcaşiu au reuşit această performanţă) şi la Amara, ocazii cu care şi-a legat numele de numeroase piese de succes: “Dacă n-ai fi existat” (de Jolt Kerestely), “Nu, nu mai vreau să ştiu”, “Bună dimineaţa” (ambele de Dan Dimitriu), “Să cântăm azi omenirii” (Marius Ţeicu), “Cât dorul este dor” (primă audiţie de Dinu Giurgiu), “Cu dragostea nu te juca” (Petre Găluşanu), “A fi” (Dani Constantin), “Viaţa e un dar” (Doru Căplescu), “Când iubirea a înmugurit”, “Te voi iubi, te voi cânta” (ambele de Gheorghe E. Marian), “Hai la plimbare” (Mihai Constantinescu), “Anii mei” (Petre Magdin), deci melodii foarte diferite ca factură, dovedind înzestrări muzicale de excepţie. Interpretarea acestor cântece i-a adus premiile amintite, dar şi un Trofeu de o strălucire inegalabilă, “Steaua fără nume”. A cucerit acest trofeu chiar la ultima ediţie a concursului, alături de craioveanca Ramona Bădescu, ambele primind nota 10 pe linie din partea juriului, Ramona cântând, în proba specială, la pian, iar Alexandra la vioară (absolvise atunci Liceul de muzică din Galaţi). Ulterior a absolvit şi Conservatorul, fiind în prezent profesoară de canto la Şcoala de arte din Tulcea. În primele etape ale concursului televizat, Canareica evoluase alături de Alina Mavrodin (şi ea deţinătoare a Trofeului), Florina Cupşa, Valeriu Crişan. Remarcată imediat de organizatorii de spectacole şi de impresari, valoroasa artistă a luat parte la numeroase turnee naţionale, în cursul cărora a fost aplaudată de zeci de mii de spectatori, în concerte în care i-a avut colegi de scenă pe Gabriel Dorobanţu, Gabriel Cotabiţă, Anca Ţurcaşiu, Cătălin Crişan, Natalia Guberna sau Daniel Iordăchioae. Spectatorii de pe litoral, în fiecare vară, i-au apreciat de asemenea talentul şi repertoriul de mare diversitate, în show-uri explozive şi de neuitat, în companii cu adevărat ilustre: Stela Popescu, Alexandru Arşinel, Jean Constantin, Angela Similea, Nae Lăzărescu, Mirabela Dauer, Vasile Muraru, Anastasia Lazariuc, Mihai Constantinescu, Gabriel Dorobanţu, Ştefan Hruşcă, Doru Octavian Dumitru, ceea ce vorbeşte de la sine. A fost câţiva ani solistă a Ansamblului artistic “Rapsodia Română”, la Bucureşti, străbătând ţara în lungi turnee împreună cu colegii ei şi anume Carmen Rădulescu, Viorela Filip, formaţia Roşu şi Negru. După aceste “rodaje” în ţară, timp de 11 ani a cântat pe cele mai importante scene ale hotelurilor de lux din Egipt, Iordania şi Siria, cu un succes garantat, deoarece cântă impecabil în limbile engleză şi franceză şi posedă un repertoriu incluzând zeci de hit-uri internaţionale la zi, dar şi piese nemuritoare, de tip “evergreen”. În ultimii 6 ani a fost o prezenţă permanentă pe afişul spectacolului de imens succes “Ultimul romantic” (slavă Domnului că mai avem romantici şi la microfon, şi în sală, cu nostalgia cântecelor frumoase, care nu se vor demonetiza nicicând...), într-un colectiv de romantici unul şi unul: Alexandru Jula (care dă titlul spectacolului după numele unui disc al său), Stela Enache, Gabriel Dorobanţu, Ileana Şipoteanu, Marina Florea, Jean Paler, cu reprezentaţii la Sibiu, Galaţi, Zlatna, Şimleul Silvaniei, Buhuşi sau Isaccea. În ultima vreme, graţie pregătirii muzicale academice, Alexandra Canareica a prins curaj şi semnează, muzică şi versuri, câteva foarte reuşite piese pop-rock, orchestrate de chitaristul, tulcean şi el, Florin Laghia. Aşa că aşteptăm cu nerăbdare să reunească toate melodiile ei de succes pe un album, pentru că este nevoie ca aceşti interpreţi din “generaţia de aur” să răspundă iubirii marelui public, spectatorilor de o anumită vârstă, educaţie, condiţie. Aşa încât, dragă Alexandra Canareica, pune-ţi vocea remarcabilă, farmecul, muzicalitatea în slujba altor cântece de neuitat şi încântă-ne mulţi ani de-acum înainte, alături de colegii de generaţie!





Sorana PITU

Diversitate

Zona rock şi pop-rock autohtonă este populată de tot mai multe formaţii, care acoperă un evantai larg de maniere şi stiluri interesante.

De pildă, timişorenii "veterani" de la **Cargo** au lansat un cântec simbol în preajma datei în care am sărbătorit Unirea Principatelor Române, primul pas important pe calea înfăptuirii statului naţional unitar român – "Românie, te strig" - cu care revine după o pauză de aproape 5 cinci ani, postat în exclusivitate pe platforma de streaming - Zonga. Piesa aduce în prim plan povestea trecutului, prezentului şi viitorului, în care rămânem drepţi şi mândri - "Românie, cu mândrie, steagul în mână îl ridici!". Anul 2018 marchează şi împlinirea a 33 de ani de activitate pentru Cargo, iar formaţia urcă pe scena Sălii Palatului pe 30 martie.


Cargo

Pe alte coordonate stilistice evoluează mai tinerii clujeni de la **Grimus**: după *Panikon*, *Egretta* şi *Emergence*, cei şase ne oferă după 4 ani albumul *Unamanageable Species*, cu 9 piese în limba engleză. Despre disc, Vali Răuca declara: "A *fost înregistrat în Nürnberg, mixat în Berlin şi masterizat în Hamburg. Dedicăm acest album tuturor celor care îşi păstrează coloana vertebrală, într-o ţară cu un sistem de valori mult prea*


Grimus

debusolat pentru ca acest aspect să mai fie considerat un merit". Pictorul clujean Dan-Raul Pintea s-a ocupat de artwork-ul albumului, transpunând fiecare piesă într-o pictură unicat. Primul single de pe albuma fost *Carelessly*, iar albumul a fost lansat printr-un concert în Fratelli Studio din Bucureşti.

De peste 13 ani, **Vunk** este formaţia premierelor în rockul românesc: primul show multimedia, primul afiş exclusiv din gifuri sau primul videoclip filmat live pe Facebook, utilizarea celor mai noi tehnologii. În 2017 s-a lansat cel de-al 8 album al trupei, Extrovertit, în cadrul unui mare show indoor, "Secretul tău". După "Camera ei", urmat de alte trei hituri - "Hai, mersi", "Îmbrăcaţi sau goi" şi "Stai lângă mine" - Vunk a lansat "Lume, Lume". Spune liderul Cornel ILIE: "Împreună putem construi o lume în care bunătatea, sinceritatea, corectitudinea, prietenia, altruismul reprezintă normalitatea şi nu excepţia de la regulă".

Pe coordonate mai "comerciale" se situează formaţia **Phaser**, care s-a făcut remarcată în cadrul Selecţiei Naţionale Eurovision 2013, cu piesa "Pour toi et pour moi", de altfel, primul său single oficial. Au urmat single-uri ca "Fapte, nu vorbe", "Mi-e dor de el", "Valuri" sau "Mă aprinzi". Carina Dumitru (voce), Radu Racz (bas), Sebi Bârzeianu (chitară), Lucian Oprişan (clape) şi Arnold Birta (baterie) sunt membrii formaţiei. Un recent single, "Alerg", este produs în colaborare cu HaHaHa Production.

Formaţie premiată de revista noastră, **byron** extrage de pe albumul *Eternal Return* (cel mai recent disc), piesa „City on Fire", care beneficiază de un videoclip în regia lui Barna Nemethi. Videoclipul „City on Fire" prezintă un Bucureşti văzut altfel, pe care poate îl cunoaştem, poate că nu, dar a cărui inimă pulsează zi de zi în ritmul său propriu. Componenţa byron: Dan Byron – voce, chitară, flaut, Sergiu „6" Mitrofan – clape, chitară, voce, Dan Georgescu – chitară Laszlo Demeter – bass, Ovidiu Cristian – baterie.

O formaţie axată pe sonorităţi hard şi heavy este **Trooper**: în cei peste 20 de ani de activitate a lansat opt albume de studio şi a cântat pentru mai mult de 600.000 de spectatori, în peste 600 de concerte. Prezentat iniţial ca un eveniment Trooper & Friends, concertul "Scandal" s-a transformat într-o întâlnire între mai multe nume care au


Vunk

scris pagini importante de istorie în rock-ul românesc. Şi astfel la Arenele Romane din Bucureşti a avut loc ediţia cu numărul trei a "Stelelor Rockului Românesc". Pe cine a invitat formaţia pentru acest show ne spune Alin Dincă, solistul Trooper: "Altar - cu energia lor incredibilă, Taine cu tehnicitatea minunată, Gothic - unii dintre deschizătorii de drumuri pentru o mulţime de trupe româneşti! C.A.S.H. cu piese minunate, atâta melodicitate... Chrom Dioxid care în anii '90 rupea toate topurile rock, o gaşcă tânără, Iron Cross, Iris - Cristi Minculescu, Boro şi Valter".


Şuie Paparude

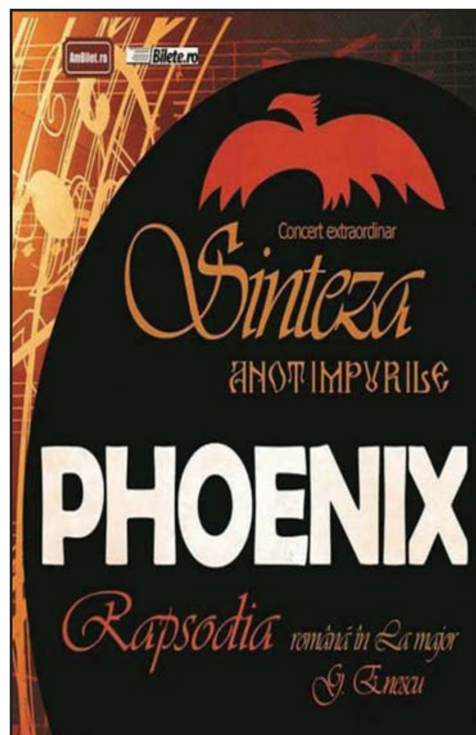
Fără chitare, pe coordonate electronice, evoluează formaţia **Şuie Paparude**, care a lansat „Omul de Gheaţă" – un single ce anunţă noul album, cu un videoclip realizat de Andi Singer. Despre "Omul de gheaţă" Michi (Mihai Câmpineanu), liderul formaţiei, spune că piesa a fost iniţial instrumentală şi a fost terminată şi salvată în octombrie 2013. În 2017 s-a revenit asupra piesei, iar BeanMC (Alexe Marius Andrei) a scris versurile: "E o piesă optimistă, care priveşte înainte. Deşi este învăluită şi ambalată într-un ambalaj puţin "ţepos", are un mesaj optimist."

Florin-Silviu URSULESCU

Phoenix la Iaşi

Entuziasmat, dar şi onorat în acelaşi timp, aşa m-am simţit în seara de 10 februarie.

„Proiect de înaltă ţinută culturală însă fără pretenţii exclusiviste" – aşa e descris evenimentul de la Iaşi „Phoenix – Sinteza Rapsodia". Muzica unei generaţii care pare că a murit sufleteşte, aş adăuga eu. Şi totuşi, în seara asta, am văzut câteva sclipiri ale acestei generaţii.



La Casa de Cultură a Studenţilor, media de vârstă din sală a fost peste 50 de ani, tinzând către 60. Sentimentul îmi era că am nimerit la un alt eveniment; doar scrisul mare de pe scenă îmi confirma că nu e aşa.

„Gigantul" Nicu Covaci a introdus în prima parte o formaţie tânără, parţial ieşeană, care a făcut deschiderea: „The Iron Cross"; trei băieţi şi două fete, nemaipomenit de energici, mai mult ca sigur liceeni, cel mult anul I de facultate. Ei au făcut prima oară sala să se simtă stânjenită că stă pe scaune, cu energia şi vibraţia lor tânără.

Formaţia „The Iron Cross", înfiinţată în primăvara 2015: Andrei Cerbu (16 ani, chitară şi voce, finalist la „Românii au Talent" în 2013), George Pintilli (tobe), Sergiu Teclici (chitară), Miruna Harter (chitară bas), Smaranda Marian (voce şi clape).

După aproape o oră, şi după o pauză scurtă, au venit în scenă cei de la Phoenix. Evident că, aşa cum a ţinut să menţioneze Nicu Covaci, formaţia a schimbat de-a lungul timpului zeci de membri şi nu mai sunt cine erau la începuturi. Istoria ei o găsim pe Wikipedia. Practic, singurul care a rămas e Nicu, el fiind şi unul din membrii fondatori. Mircea Baniciu şi Ovidiu Lipan Ţăndărică sunt doar doi din ceilalţi monştri sacri ai rock-ului românesc, care s-au perindat prin formaţie.


Iron Cross

Pentru prima oară, am văzut oameni din generaţia părinţilor mei dând din cap sau mişcându-se în ritm de muzică rock!!! Şi da, a fost o imagine frapantă! Asta e muzica generaţiei lor, deşi eu mi-aş dori atât de mult să nu rămână doar a lor! Au început cu un stil nou, dar deosebit, de etno-rock, pe care îndrăznesc să îl compar, ca valoare, cu Metallica sau Nightwish. Un rock cu influenţe din muzica lui Enescu – de unde şi numele evenimentului: „Rapsodia". Un rock tânăr şi viu, dovadă vie a faptului că Phoenix-ul a renăscut! O violonistă, al cărui nume nu l-am găsit menţionat nicăieri, a animat atmosfera cu acorduri electrice pe mişcări de dans, în aplauzele ritmice ale sălii. Au continuat cu şlagăre vechi, unde toată sala a continuat să aplaude şi să cânte: „Fată verde cu părul pădure", „Nunta", „Strunga", „Pasărea Phoenix" etc.

Într-un cuvânt, au fost senzaţionali!

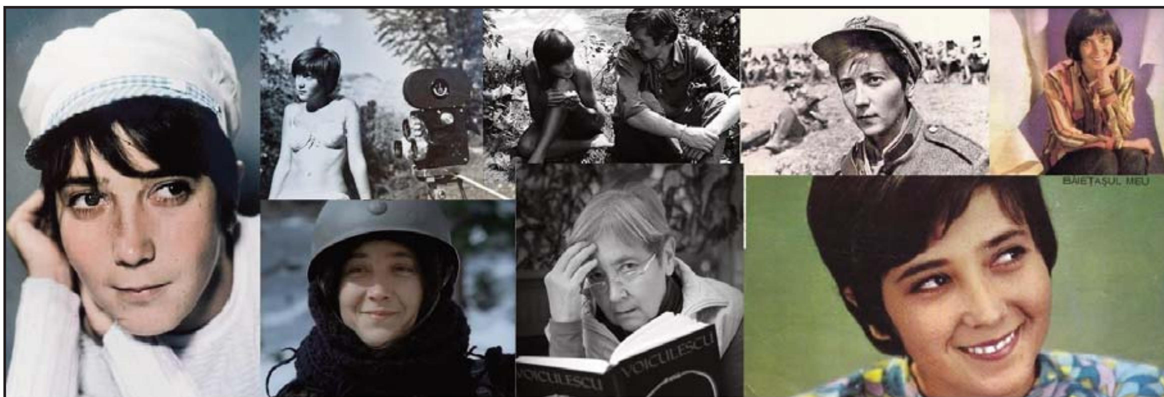
Cristian CHELARU

"Reconstituirea" unei cariere muzicale

Absolventă a Conservatorului "Ciprian Porumbescu", Ileana Popovici a avut, firesc, o carieră incipientă legată de muzică, fiind cea care a apropiat publicul de la noi de bossanova sud-americană, prin interpretări de mare rafinament. O regăsim în această postură, alături de Puica Igiroşanu, pe un disc Electrecord. Ca o paranteză, aceasta din urmă (poate v-o amintiţi din piese de jazz sau din tema la "Un film cu o fată fermecătoare") s-a călugărit în Anglia şi apoi în Franţa, numindu-se acum Maica Anastasia… Legat de muzica lui Richard Oschanitzky, pe care Ileana Popovici a


Alături de Adrian Enescu, Radmila Popovici, Alexandru Pârlea

reactualizat-o prin câteva apariţii discografice remarcabile, în acest demers l-a avut alături pe muzicianul de jazz Nicolas Simion şi pe sora vitregă a lui "Rici", stabilită la New York. Cum spuneam, în "reconstituirea" de faţă, pornind de la titlul celebrului film care a impus-o şi ca actriţă, cariera sa artistică a fost în primă parte legată de muzică, cu înregistrări ale unor compoziţii de Oschanitzky, Paul Urmuzescu, Florian Lungu, Johnny Răducanu ("Iubirea cea mare"), Adrian Enescu, între acestea fiind şi un duet cu Mircea Baniciu. În filmul "Zile fierbinţi" joacă, dar şi cântă bossanove scrise de Radu Goldiş, iar într-un alt film, "Paraşutiştii", a cântat tema muzicală, care din păcate nu se mai găseşte… La un moment dat a făcut parte dintr-un trio vocal, "Aurora", realizând partituri de "backing" pentru Horia Moculescu sau Nancy Brandes, între alţii. A doua etapă majoră a fost legată de film, cu roluri memorabile în pelicule cum ar fi, înafara celor deja amintite, "Filip cel bun", "Războiul de independenţă", "Pentru patrie", "Suta de lei", "Zodia Fecioarei", "Prea mic pentru un război atât de mare", sub bagheta regizorilor Lucian Pintilie, Sergiu Nicolaescu, Dan Piţa, Mircea Săucan, Radu Gabrea, debutul pe marele ecran având loc în 1967, într-un film al lui Manole Marcus. Memorabilă a fost alegerea Ilenei pentru rolul de neuitat din "Reconstituirea" (interzis la… 2 săptămâni de la lansare!): Lucian Pintilie a văzut-o cântând într-o emisiune la TVR, a sunat-o pe regizoarea secundă, Edith Mandel, spunându-i să se uite la televizor şi s-o cheme la probe pe fata cu părul scurt care cânta. Dar până a deschis aparatul regizoarea, cânta Mihaela Mihai, pe care a invitat-o la probe! Pintilie, însă, a reacţionat pe loc: "Nu aceasta este fata!" şi nu s-a lăsat până n-a găsit-o tocmai la mare, de unde a chemat-o printr-un anunţ la Radio Vacanţa! A fost, mărturiseşte, o perioadă fabuloasă, în care a legat prietenii cu Emil Botta, George Constantin, Ernest Maftei, George Mihăiţă, Vladimir Găitan (alături de care a dat şi proba de filmare). În fine, al treilea segment definitoriu al carierei sale este legat de TVR, unde a fost un om de bază în redacţia Ilustraţie Muzicală, cu realizări notabile la emisiuni diverse, spectacole, dar şi cu colaborări… medaliate cu loturile naţionale de gimnastică artistică şi ritmică ale României. Cum părinţii săi au venit de dincolo de Prut (tatăl a fost preot, iar mama – inginer agronom), în ultimii ani este nelipsită cu ajutoare pentru copiii din satul Baimaclia, bunicul dinspre mama fiind înmormântat în curtea bisericii de acolo, dar şi pentru cei din Florişioaia, satul natal al tatălui ei. Considerată o "Cosânzeană" a filmului românesc, Ileana Popovici a fost extrem de apreciată şi de specialişti, cunoscutul critic Valerian Sava vorbind despre "febricitatea privirii actriţei Ileana Popovici". La rândul lor, cineaştii erau fascinaţi de "miracolul Ileana Popovici", materializat printr-o naturaleţe de nedefinit, uimitoare pentru o actriţă fără studii de specialitate, care o apropie de Giulietta Massina, Jeanne Moreau sau Svetlana Toma, actriţa din "Şatra" lui Emil Loteanu şi Eugen Doga. Inefabilul acesta, aprecia cineva, îşi are sorgintea în aerul şi pământul Basarabiei, de unde veniseră în ţară, în epoca dramatică din timpul războiului, mai precis în 1940, părinţii ei. Împreună cu mama sa cânta în strana bisericii păstorite de tată, în comuna Buturugeni (unde Ileana a păstrat casa părintească, jumătate de an locuind aici, jumătate la Sanremo, în Italia, unde s-a stabilit în 1997), la început mama ei fiind învăţătoare, după care a urmat cursurile facultăţii de Agronomie, la Bucureşti. Au fost ani grei, şi Ileana nu se ruşinează să-şi amintească asta: a purtat paltonul surorii sale mai mari cu 6 ani, cunoscuta actriţă Magda Popovici, până în anul I de Conservator…



Pentru cariera ei, covârşitoare a fost decizia mamei, decedată în 1998, care a afirmat răspicat: "Fata mea are voce, ureche muzicală si trebuie neapărat să fac ceva că să-i deschid un drum!". Şi a făcut, înscriind-o la Şcoala de muzică nr. 1 din Bucureşti, de pe str. Principatele Unite, unde libertatea de la ţară a dispărut brusc şi dureros, în rigorile internatului… Tatăl, însă (decedat foarte devreme, în 1974), nu s-a împăcat niciodată cu statutul de actriţă de film şi de artistă în general, fiind şocat când a văzut-o în "Reconstituirea" în… costum de baie!

Intrarea la Conservator a însemnat de asemenea o poveste aparte. Cum părinţii nu aveau bani să-i pună meditator, şansa ei s-a chemat familia Lucia Popescu (viitoarea mare realizatoare Radio era studentă pe atunci la Conservator) – Marin Moraru, buni prieteni cu Magda. Invitată de aceştia în vacanţă, la Costineşti, a fost convinsă de Lucia să dea examen la Conservator, a făcut dicteu cu aceasta pe plajă şi a intrat a treia! La panoul cu lista admişilor se uitau după "boboacele" frumoase Cornel Fugaru, student în anul IV, şi viitorul ei coleg de la Ilustraţie Muzicală, de la TVR, Gabriel Purdea… Dar şansa ei în muzică, o recunoaşte, s-a chemat Richard Oschanitzky, care i-a marcat destinul muzical, i-a croit drumul în muzică. În ce priveşte televiziunea, s-a angajat aici în 1966, dar abia după 1989 i s-a permis să apară "pe sticlă", ca realizatoare-prezentatoare, la emisiuni cum ar fi "Album duminical" sau " Bună dimineaţa!". Aici, în TVR, a lucrat cu mari profesionişti, Tudor Vornicu, Valeriu Lazarov, Ileana Pop, Simona Patraulea…

Ileana Popovici este "acasă" în studiourile de filmare sau de înregistrare, pe platourile TV, dar mai ales la Buturugeni, la ţară, acolo unde a trăit cea mai frumoasă copilărie şi unde se află mormintele părinţilor. Iar iarna este acasă la Sanremo, unde locuieşte cu soţul ei, fiind o prezenţă familiară, nelipsită, cu acreditare de presă, de la marele festival italian al muzicii uşoare, regăsind aici rădăcinile sale muzicale şi pasiunea tinereţii, micuţa violonistă la o şcoală de muzică, avându-l drept coleg între alţii pe compozitorul Ulpiu Vlad…

Octavian URSULESCU

Despărţiri

Lucky Marinescu – Lucreţia „Lucky" Marinescu (n. 1934, Cahul) s-a stabilit la **Cluj**, a urmat cursurilen Dima", secţia canto, după care a lucrat la Teatrul de operetă, apoi la Teatrul "Constatin Tănase", Teatrul „Ion Vasilescu" din Bucureşti, teatre care făceau turnee în Europa. În 1968 după spectacol la Sala Olympia din Paris nu a mai revenit, dar a încercat să-şl răpească fiul din ţară cu ajutorul unui prieten. A fost prinsă la vama Giurgiu, a fost închisă 6 săptămâni, dar Ceauşescu a dispus eliberarea ei şi a rămas în ţară. A avut trei căsătorii: compozitorul Petre Mihăescu, Nicolae Goliceanu (au un băiat, Laurenţiu, stabilit în SUA), iar în 1985 s-a căsătorit în S.U.A. cu Constantin Barbu. În 1996 se reîntoarce în România, împreună cu soţul său. În ultimii ani, Lucky Marinescu a condus "Clubul Pensionarilor fără vârstă" dedicându-se ajutorării acestei categorii sociale. Din anul 2006 a devenit şi moderatoare la DDTV – "Show Lucky", emisiune în direct, alături de scriitoarea Rodica Elena Lupu. În 2008 a lansat CD-urile: "Cuvinte de iubire" şi "Nu mă uita, Lucky", iar în 2002 a primit Diploma de Onoare în cadrul Galei Muzicii Uşoare Româneşti „O zi printre stele" a Ministerului Culturii şi Cultelor.


Lucky Marinescu

Johnny Hallyday – "Elvis Presley" al francezilor a fost răpus de cancerul la plămâni la 74 de ani. Are peste 100 de milioane de discuri vândute, a jucat în numeroase filme în cariera sa începută în 1960 şi a fost făcut Chevalier of the Legion D'Honneur de preşedintele Jacques Chirac în 1997. Jean-Philippe Smet (nume real) decide să devină cântăreţ după vizionarea unui film cu Presley în 1957 şi rupe tradiţia "chanson"-ului clasic francez introducând rock and roll-ul în Franţa. Cu o energie uriaşă, concerta non-stop dar ducea şi o viaţă tumultoasă. Brigitte Bardot a spus "Johnny este un monument. El este Franţa". Nu este de mirare că i s-au organizat funeralii naţionale de o amploare nemaiîntâlnită.

Johnny Hallyday

Ciudat, cu tot succesul său acasă, nu a reuşit să se impună în teritoriile de limbă engleză. Publicaţia The USA Today l-a descris ca fiind "the greatest rock star you never heard of".


Tom Petty

Tom Petty – Thomas Earl Petty a fost un compozitor - multi-instrumentist - producător şi actor american, liderul formaţiei Tom Petty and the Heartbreakers. Imprimând solo sau cu formaţia a vândut 80 de milioane de discuri şi a fost pus în galeria Rock and Roll Hall of Fame în 2001. Născut în 1950, părăseşte liceul la 17 ani şi înfiinţează formaţia the Heartbreakers în 1976. În 1988 se asociază cu George Harrison în grupul the Travelin Wilburys alături de Bob Dylan, Roy Orbison, Jeff Lynne. Scoate un album solo In 1989, şi reformează Petty and the Heartbreakers in 1991, încă un solo în 2006, urmat în 2014 de al 13-lea album cu formaţia - Hypnotic Eye - loc 1 în top Billboard 200. In 2017, the Heartbreakers încep " 40th Anniversary Tour" la finalul căruia Pety este răpus de un infarct.

George Redburn Young – Născut în 1946, muzician, compozitor, producător australian (născut în Scoţia dar emigrat cu familia). Component în anii 60 al formaţiei the Easybeats, cu care a lansat marile hit-uri mondiale "Friday on My Mind" şi "Love Is in the Air". Împrenă cu colegul Harry Vanda devin primii producători ai celebrei formaţii de hard rock AC/DC, înfiinţată de fraţii săi mai tineri Malcolm şi Angus Young.

Dan CHIRIAC

Istoria unui festival (IV)

În anii ’80 se bucura de succes şi în Franţa un cântăreţ italian mic de statură, cu o coafură buclată, de tip afro, aşa că nu e deloc întâmplător că tot la Paris a obţinut consacrarea mondială, după decenii, în postură de compozitor, cu musical-ul “Nôtre Dame de Paris”. În 1991 Riccardo Cocciante, căci despre el este vorbe, a triumfat la Sanremo cu “Se stiamo insieme”. În 1992 Luca Barbarossa a câştigat cu un cântec dedicat mamei sale, “Portami a ballare”, iar în anul următor a fost aureolat un recordman al trofeelor, Enrico Ruggeri, cu “Mistero”; la această ediţie, viitoarea stea Laura Pausini s-a clasat prima la “Nuove proposte”, cu “La solitudine”. Următoarele ediţii au consemnat în general victorii ale unor nume mai puţin cunoscute sau ale unor tineri, dintre care nu toţi au confirmat, ceea ce a alimentat părerile legate de o criză a muzicii uşoare italiene, dar nu e decât parţial adevărat, pentru că, la urma urmei, creaţia contează, iar cântecele au fost în general frumoase. Iată câştigătorii, în ordine cronologică: Aleandro Baldi – “Passerà” (1994), Giorgia – “Come saprei” (1995), cuplul Ron-Tosca – “Vorrei incontrarti fra cent’anni” (1996), grupul Jalisse – “Fiumi di parole” (1997). În 1998 triumfa sensibila interpretă nevăzătoare Annalisa Minetti, care a cântat şi la Bucureşti, cu “Senza te o con te”, iar în 1999 se impunea din nou, după un deceniu, un nume reputat, Anna Oxa, cu “Senza pietà”. Mică surpriză la ediţia a 50-a, din 2000, prin victoria exoticilor


Pippo Baudo, ieri şi azi

componenţi ai Piccola Orchestra Avion Travel, cu “Sentimento”, pentru ca în 2001 să se impună Elisa, cu “Luce”. Revenire uluitoare, după… 24 de ani, pe cea mai înaltă treaptă, a formaţiei Matia Bazar, cu “Messaggio d’amore”. In 2002 se face remarcată în competiţia “I Big” tânăra Alexia, care e încoronată regina festivalului, cu “Per dire no”, chiar la ediţia următoare. Se succed apoi Marco Masini cu “L’uomo volante” (2004), Francesco Renga cu “Angelo” (2005), Povia cu “Vorrei avere il becco” (2006), Simone Cristicchi cu “Ti regalerò una rosa” (2007), Gio Di Tonno şi Lola Ponce cu “Colpo di fulmine” (2008), Marco Carta cu “La forza mia” (2009). Prezentată de Antonella Clerici, ediţia din 2010 îl consacră pe Valerio Scanu, cu “Per tutte le volte che”, pentru ca în 2011 victoria să aparţină marelui cantautor italian Roberto Vecchioni cu “Chiamami ancora amore”. Următorii câştigători: Emma cu “Non é l’inferno” (2012), Marco Mengoni cu “L’essenziale” (2013), Arisa cu “Controvento” (2014), trio-ul vocal Il Volo cu “Grande amore” (2015), grupul Stadio cu “Un giorno mi dirai” (2016). Vom reveni pe larg asupra acestor două ediţii, completând corespondenţele speciale semnate de Ileana Popovici, publicate la vremea respectivă.

Speranţe

Concursul deschis speranţelor, vocilor noi, “Nuove proposte” a fost introdus în 1984, chiar din primul an fiind revelat un mare talent, Eros Ramazzotti, învingător cu “Terra promessa”. Dintre câştigătorii ulteriori ai acestei secţiuni s-au mai impus, între alţii, Lena Biolcati în 1986 (“Grande grande amore”), Zarrillo în 1987 (“La notte dei pensieri”), Paola Turci în 1989 (“Bambini”), Marco Masini în 1990 (“Disperato”), Aleandro Baldi în 1992 (“Non amarmi”,


Rita Pavone

împreună cu Francesca Alotta), Andrea Bocelli în 1994 (“Il mare calmo della sera”), Alex Britti în 1999 (“Oggi sono io”), Anna Tatangelo în 2002 (“Doppiamente fragile”), Dolcenera în 2003 (“Siamo tutti là fuori”), Arisa în 2009 (“Sincerità”), Rocco Hunt în 2014 (“Nu juorno buono”). Secţiunea şi-a dovedit astfel din plin utilitatea, înafara celor numiţi mai sus câteva zeci fiind distinşi cu premii speciale: al Criticii, al Sălii Presei Radio-TV “Lucio Dalla”, pentru cel mai bun text, premiul “Alex Baroni”, al posturilor Radio-TV private, pentru cea mai bună orchestraţie, pentru cea mai bună compoziţie, pentru cea mai bună voce (ambele acordate în


Patty Pravo

1997 lui Alex Baroni). Paola Turci a câştigat doar o dată, dar a mai primit de două ori Premiul criticii, iar unele valori autentice, confirmate ulterior, au primit distincţii speciale fără a câştiga concursul, între aceştia numărându-se Mango, Cristiano de André, Mietta, Francesco Renga, Alex Baroni.

Artişti speciali, premii speciale

Începând din anul 1982, la secţiunea "Campioni" (I Big) au fost acordate aceleaşi premii speciale de care am amintit în cazul speranţelor. Foarte puţine au fost ocaziile când câştigătorii şi-au înscris numele şi la aceste distincţii, excepţiile numindu-se, la ediţiile când au triumfat, Roberto Vecchioni, Simone Cristicchi, Francesco Renga, Marco Masini, Alexia, Elisa, Piccola Orchestra Avion Travel, Ron, Giorgia, semn că specialiştii italieni au criterii originale, personalitate, independenţă. Iar juriile, şi la ei, nu sunt infailibile, deşi sistemul de votare include şi publicul şi este foarte complex, presupunând audierea fiecărui cântec de mai multe ori. Iată, de pildă, marea cântăreaţă Mia Martini n-a cucerit niciodată trofeul, în schimb a fost distinsă de 3 ori (1982, 1989, 1990) cu Premiul criticii, care de atunci poartă numele regretatei artiste. Nici reputata Patty Pravo n-a triumfat niciodată, dar a primit tot de 3 ori Premiul criticii, în 1997 acesta fiind dublat de acela "pentru cea mai bună compoziţie muzicală". În altă categorie intră artiştii care au reuşit să cucerească locul I cândva, dar la alte ediţii au trebuit să se mulţumească (vorba vine, fiindcă nu o dată acestea sunt mai prestigioase) cu distincţii speciale, între aceştia numărându-se Matia Bazar, Enrico Ruggeri (de câte 2 ori, ca


Renato Zero

şi victoriile), Piccola Orchestra Avion Travel, Arisa, Povia. Mult mai numeroşi sunt cei care au strălucit doar la aceste distincţii "anexă", deşi sunt nume de primă mărime ale genului: Fiorella Mannoia (de 2 ori premiul criticii), Enzo Jannacci (2 premii), Cristiano de André (de 2 ori atât premiul criticii, cât şi acela pentru cel mai bun text), Mariella Nava (2), Elio e le storie tese (2), apoi Mango, Alex Britti, Franco Battiato, Gino Paoli, Nomadi, nonconformista Loredana Berté (şi ea fără nici o victorie, doar cu premiul "Lucio Dalla" al Sălii presei Radio-TV, în 2008, pentru "Musica e parole").

Aminteam la un moment dat de un clasament al prezenţelor în finală. Co-lider, cu 15 finale, Toto Cutugno n-a triumfat decât o dată şi s-a clasat de nenumărate ori pe poziţia secundă, dar, interesant, n-a cucerit nici măcar un premiu special, confirmându-şi postura de artist popular, dar mai puţin agreat de critici. Deosebit de edificatoare, înafara acestei ierarhii a prezenţelor, este cea a victoriilor, în care conduce Claudio Villa, cu 4 triumfuri, între 1955 şi 1967, urmat, cu câte 3 succese, de alte legende ale cântecului, Domenico Modugno (între 1958-1966) şi Iva Zanicchi (între 1967 şi 1974). Mult mai numeros este plutonul celor cu câte 2 victorii, deschis fireşte de prima câştigătoare, Nilla Pizzi, şi continuat de Johnny Dorelli, Gigliola Cinquetti, Bobby Solo, Nicola di Bari, Peppino di Capri, Matia Bazar, Anna Oxa, Enrico Ruggeri. Să triumfi la Sanremo este în sine o performanţă, dar s-o faci de două, trei, nemaivorbind de patru ori este de-a dreptul fabulos, asigurându-ţi pe vecie un loc în "Hall of fame", casa celebrităţilor muzicii uşoare italiene!

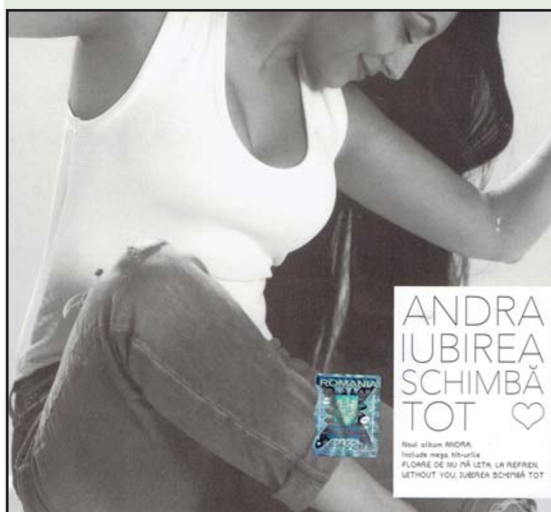
La autorii învingători nu ne vom referi, fiindcă ei sunt mai puţin cunoscuţi la noi, iar multe din melodii poartă semnătura interpreţilor-cantautori. În schimb este la fel de grăitor un clasament al prezentatorilor, să le spunem "principali", fiindcă aceştia au mereu alături tinere actriţe, manechine, actori comici, cântăreţi. Moderatorii de la Sanremo au personalitate uriaşă, dar şi libertate, sunt adesea directori artistici şi selecţioneri, aleg melodiile, decid partenerii, deci nu sunt, ca adesea din păcate la noi, simpli lectori ai unor texte scrise de alţii. Cum am notat în prima parte a micii noastre istorii, două sunt numele care au jalonat, prin forţa talentului şi prestigiu personal, ipostaza de prezentatori ai festivalului de la Sanremo, totalizând împreună aproape o treime din ediţiile manifestării: Mike Bongiorno, de 9 ori la cârma evenimentului, între 1963 şi 1979, şi Pippo Baudo, de nu mai puţin de 13, între 1968 – 2008. În Top intră şi gazda primelor ediţii, Nunzio Filogamo, de 5 ori, Fabio Fazio, de 4, Claudio Cecchetto, de 3, Gianni Morandi, Paolo Bonolis şi Nuccio Costa cu câte 2 festivaluri la activ. Înafara lui Morandi, care avea la un moment dat şi o emisiune muzicală foarte atractivă la RAI TV, au mai prezentat şi alţi cântăreţi (Raffaellà Carrà, Johnny Dorelli, Rosita Celentano, Loretta Goggi), deci şi la ei se încearcă această variantă, chiar dacă alegerea cade în majoritatea cazurilor pe profesionişti cu experienţă. Au fost şi câţiva actori (Miguel Bosé, Edwige Fenech, Raimondo Vianello, Corrado), dintre aceştia reţinând atenţia cel care la ora actuală are un cuvânt decisiv în politica Italiei, prin partidul său – e vorba de Beppe Grillo, care a fost la timona manifestării în 1978.




Ornella Vanoni

Octavian URSULESCU

Andra: „Iubirea schimbă tot”



Andra, adică Alexandra Irina Măruță (fostă Mihai), născută în 1986 la Câmpia Turzii, a ajuns prin talent şi seriozitate una din vedetele muzicii noastre pop, impunându-se de copil în concursurile de gen. Avem acum al 14-lea său album, cu titlul hit-ului său din februarie 2016, cu o durată apreciabilă: conține 15 cântece în română şi 4 în engleză (inclusiv duetul cu David Bisbal, “Without You”). Un disc consistent, beneficiind şi de o prezentare grafică originală, de primă mână, demnă de o vedetă reală şi nu “făcută”.

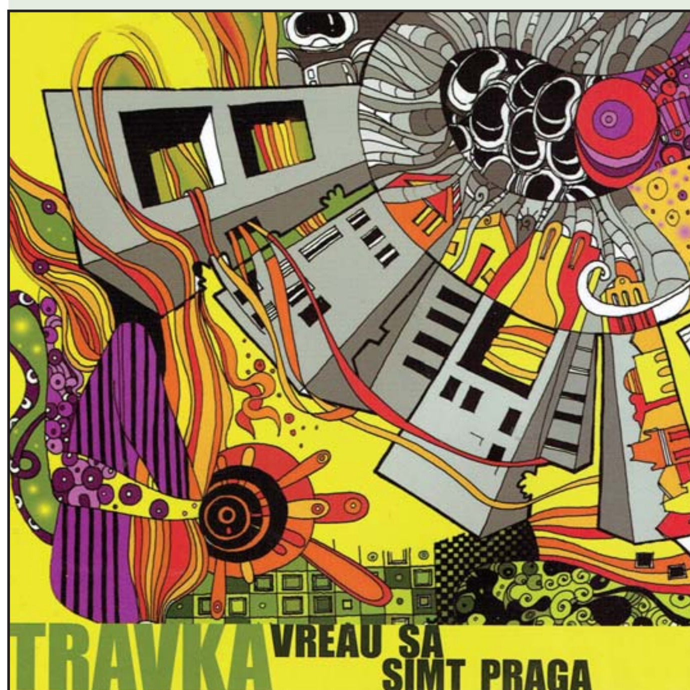
Lora: „A voastră, Lora”



În vârstă de 36 de ani, Laura Petrescu (născută la Vaslui) a devenit mai cunoscută după cooptarea în grupul Wassabi în 2006, cu care scoate albumul *Şi m-am îndrăgostit de tine.* După 2009 se lansează solo iar acum lansează primul său album, conținând nu mai puțin de 20 de cântece, aproape toate single-urile sale, incluzând şi 7 colaborări, majoritatea în maniera pop-dance. O solistă ajunsă la maturitate, de la care aşteptăm şi realizări mai consistente.

Travka: „Vreau să simt Praga”

Formația a luat ființă la Focşani în 2002, titulatura însemnând “iarbă” în rusă. Acesta este al doilea album al formației, apărut în 2007 (primul disc românesc lansat gratuit pe internet !) şi re-editat acum de Universal. În



componența George Gâdei (voce), Misha Gâlcă (chitară), Alexei Țurcan (chitară, sampler), Cristian Chirodea (baterie), Mizdan (bass), formația ne oferă 11 cântece de rock alternativ interesant, stil care o plasa printre speranțele rockului nostru la festivalul top t Buzău de acum 15 ani.

Florin-Silviu URSULESCU

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef:
George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Petruța MĂNIUȚ-COROIU, Mariana POPESCU,
Mihaela Silvia ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ,
Cristina ŞUTEU

Semnează în acest număr:
Andra APOSTU, Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR,
Gabriel BANCIU, Corina BURA, Lavinia COMAN, Dan DEDIU,
Oana GEORGESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA,
Tudor MISDOLEA, Gabriela OCNEANU, Carmen POPA,
Laura SAVA, Constantin SECARĂ, Mădălin Alexandru STĂNESCU,
Mircea ŞTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU,
Corina UNGUREANU-KISS, Vasile VASILE, Lena VIERU-CONTA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x